

E-book is created by www.shanyoma.org

ပျဉ်းပျဉ်းပျဉ်းပျဉ်းပျဉ်း

သို့မဟုတ်

ပျဉ်းပျဉ်းပျဉ်းပျဉ်းပျဉ်း

ဦးအောင်သိန်း

(မဟာဝိဇ္ဇာ ၊ မဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိကဓဇ)

အကျိုးဆောင်ကထိက

မန်းတက္ကသိုလ်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၃၂၀၃၁၄၀၅၀၀၅

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်

၃၂၀၅၉၆၀၅၀၉

မျက်နှာဖုံးပန်းချီ

အာလူး (စတား)

အကြိမ်

(ပထမအကြိမ်)

၂၀၀၅-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ (၁)ရက်။

အုပ်ရေ

(၁၀၀၀)

တန်ဖိုး

၁၂၀၀-ကျပ်

ထုတ်ဝေသူ

ဦးချစ်ညွန့်၊

ဇင်ရတနာစာပေ၊ ၂၀၅၊ က၊ ၄-လမ်း၊ မြို့သစ်၊

(က+ခ)ရပ်ကွက်၊ အင်းစိန်။

ပုံနှိပ်သူ

ဒေါ်ခင်မမ

(မောင်ထွန်းဘောပုံနှိပ်တိုက်)၊

၃၆-လမ်း၊ ၈၃*၈၄ကြား၊ မန္တလေး။

ဖြန့်ချိရေး

ကောင်းထွက်စာပေ၊

အမှတ်(၆၄၀)၊ အောင်သစ္စာ(၂)လမ်း။

(၄) တောင်ရပ်ကွက်၊ သာကေတ။

တ/ဆ(ဖုန်း) ၅၅၉၀၉၈

မာတိကာ

စာမျက်နှာ

၁။ နိဒါန်း ၁

၂။ ပျူဆိုသည်မှာ ၁

၃။ ဟန်လင်းကြီး ပထမ ကျောက်စာ ၅

၄။ ဟန်လင်းကြီး ဒုတိယ ကျောက်စာ ၁၂

၅။ မှော်ဇာ ပလ္လင်ပတ်လည်စာ၊ အပိုင်း ၃ ၂၃

၆။ မှော်ဇာ ပလ္လင်ပတ်လည်စာ၊ အပိုင်း ၂ ၃၄

၇။ မှော်ဇာ ပလ္လင်ပတ်လည်စာ၊ အပိုင်း ၁ ၄၀

၈။ ပုဂံရွှေဆံတော်ဘုရားပျူစာ ၄၈

၉။ အရိုးအိုးပျူစာများ ၅၄

၁၀။ ဟန်လင်း ခဲပုရပိုက်ပျူစာ ၆၇

၁၁။ ဘုရားထောင် အရိုးအိုးပျူစာ ၇၄

၁၂။ ရာဇာကုမာရ် ပျူကျောက်စာ၊ ပျူစကားလုံးများ ၇၅

“အမှတ်စဉ်”

ဦးသာမြတ်၏ မြစေတီပျူကျောက်စာ (၁၉၅၈)၊ ပျူဖတ်စာ(၁၉၆၈)တို့ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြီးနောက် ၂၀၀၅-ခုထိ ပျူနှင့်ပတ်သက်သော စာအုပ်စာပေ၊ ကျမ်းစာ ထွက်ပေါ်လာခြင်းမရှိပါ။

ယခု “ပျူနှင့်ပျူကျောက်စာများ (သို့မဟုတ်) ပျူခေတ်ဗုဒ္ဓသာသနာ” လေ့လာမှု မှတ်တမ်းကျမ်းစာစောင်ကို လိုအပ်သည့်နေရာတွင် ဖြည့်ဆည်းအသုံးပြုနိုင်ရန် ပြုစုထုတ်ဝေလိုက်ရ ပါသည်။

ကျမ်းပြုစုရာတွင် ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာမှအပ အခြား ပျူကျောက်စာ(၁၁)ချပ်ကို လေ့လာထားပါသည်။ ထို ပျူကျောက်စာ(၁၁)ချပ်ကို လေ့လာရာ၌ ဦးသာမြတ်၏ နည်းစနစ်ကိုမှီး၍ ပျူ-မြန်မာ အဘိဓာန်၊ မြန်မာဘာသာပြန်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တို့ကိုလည်း နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ကျယ်ပြန့်စွာ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ပျူခေတ်ကိုခန့်မှန်းရာ၌ ပိဋကတ် ကျမ်းဂန်အဆိုနှင့် သိပ္ပံနည်းကျလေ့လာသူပညာရှင်တို့ အဆိုထပ်တူညီညွတ်ခြင်းမရှိပါ။ ဤကျမ်းစာ၌ ရေးသားတင်ပြသော အကြောင်းအရာတို့ကို လေ့လာ၍ ပျူခေတ်ဗုဒ္ဓသာသနာ မည်မျှစောသည်၊ မည်မျှထွန်းကားသည်ကို ခန့်မှန်းစေချင်ပါသည်။

ဤကျမ်းစာကိုလေ့လာ၍ ပျူတိုင်းရင်းသား၊ ပျူစာပေနှင့်ပျူခေတ် ဗုဒ္ဓသာသနာကို ထပ်မံအကျယ်တဝင့် လေ့လာလိုက်စားနိုင်ပါစေဟု ဆန္ဒမွန်ပြုပါသည်။

ဒေါက်တာ
၁၂.၉.၂၀၀၅

“ နိဒါန်း ”

ပျူဘာသာစာပေသည် ပါဠိ၊ သက္ကတဘာသာတို့နှင့်မြန်မာစာပေတို့အကြား ပေါင်းကူးဆက်စပ် ပေးသော ဘာသာစကားဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာပေ၏ အဖိုးအဖွား၊ မြန်မာစာပေ၏ အရင်းအမြစ် ဤ ပျူစာပေ၊ ပျူဘာသာ၊ ပျူလူမျိုးတို့ကား တိမ်ကော ပပျောက်လုဖြစ်နေပေပြီ။

ကြာလျှင်၊ ကွင်းဆက်ပြတ်၍၊ ‘ပျူ’ အကြောင်း နှောင်းခေတ်လူတို့ မေ့လျော့သွားမှာကိုပင် စိုးရိမ်ရပါသည်။

ပြည်ပ ပညာရှင်များဖြစ်သည့်၊ ဒေါက်တာ ဒစ်ကရစ်၊ ဒေါက်တာစီအိုဗလက်ဒင်၊ ဒေါက်တာရှဖားတို့က ‘ပျူ’ ကိုလေ့လာကြ၏။ တင်ပြကြ၏။ သို့သော် ခက်ဆစ်အဓိပ္ပါယ်မဖွင့်၊ အတိအကျဘာသာမပြန်ခဲ့ကြပါ။ ရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာကိုမူ ဒေါက်တာစီအိုဗလက်ဒင်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ဆရာဦးသာမြတ်က ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာကို ခက်ဆစ်အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ပေးခဲ့ပါ၏။ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာနှစ်ဘာသာဖြင့် တင်ပြပေးခဲ့ပါပေ၏။ တဖန်ဆရာဒေါက်တာသန်းထွန်းက သရေခေတ္တရာ ပျူတို့အကြောင်းကို ‘ခေတ်ဟောင်းရာဇဝင်’၌ အကျယ်တဝင့် တင်ပြခဲ့ပြန်ပါသည်။

ကျွန်တော့်အနေဖြင့် “ရှေးဟောင်းယဉ်ကျေးမှု ဘာသာစာပေ၊ ဖော်ထုတ်ထိန်းသိမ်းရန်” ဆိုသော နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ လူမှုရေးရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုကို ဖြည့်ဆည်းရာလည်းရောက်၊ ပျူဘာသာ၊ ပျူစာပေ၊ ပျူသာသနာ . . . ကွင်းဆက်ကို အသက်ဆက်ရာလည်းရောက်စေရန် ရွယ်ရည်၍ ဤ “ပျူနှင့်ပျူ ကျောက်စာများ (သို့) ပျူခေတ်ဗုဒ္ဓသာသနာ” ကျမ်းစာအုပ်ကို အနှစ်နှစ်အလလ လေ့လာ၍ ရေးသားပြုစု လိုက်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဤကျမ်းတွင်သရေခေတ္တရာ ပျူတို့အကြောင်းအနည်းငယ်သာ တင်ပြပါမည်။ ပျူတိုင်းရင်းသား၊ ပျူလူမျိုးတို့ ဒေသအသီးသီးသို့ ပြန့်နှံ့သွားပြီး သက်ဆိုင်ရာဒေသရှိ တိုင်းရင်းသားတို့ လွှမ်းမိုးခံရ၍ အနည်းငယ်မျှသာ ကျန်နေပုံကို အသေးစိတ်ရေးသားထားပါသည်။

မယား၊ တိုင်းပြည်၊ သား၊ နည်း၊ ခြပ်၊ ရုပ်၊ မြလူ၊ ဒွတ္တဘောင်၊ အဗယ် စသော များစွာသော စကားလုံးများ၏ ရင်းမြစ်သည် ပျူစာပေဖြစ်သည်ကို လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ပျူစာပေသည် ပါဠိ၊ သက္ကတဘာသာကို အခြေခံထားကြောင်းတွေ့ရှိရပြီး၊ မြန်မာစာပေသည်လည်း ပါဠိ၊ သက္ကတဘာသာကို များစွာအခြေခံထားကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။

သို့အတွက် ပျူစာပေကို မတိမ်ကောစေဘဲ ဖော်ထုတ်လေ့လာခြင်းဖြင့် မြန်မာစာပေအတွက် အရင်းအမြစ်ရှာဖွေရာတွင်လည်းကောင်း၊ အက္ခရာသမိုင်းလေ့လာရာတွင်လည်းကောင်း၊ အသံထွက်ကို လေ့လာရာတွင်လည်းကောင်း၊ ရေးနည်းစနစ်ကို လေ့လာရာတွင်လည်းကောင်း၊ များစွာအထောက်အကူ ရပါသည်။

ရည် ရွယ် ချက်

ပျူတိုင်းရင်းသားနှင့် ပျူတို့ရေးသားခဲ့သော စာတို့ကို လေ့လာ၍ ပျူတို့ထွန်းကာပုံ၊ တိမ်ကော ပပျောက်ပုံတို့ကို သိရှိစေလိုသည်။ ပျူစာကို လေ့လာ၍ ပျူတို့ဗုဒ္ဓသာသနာ၊ ယုံကြည်ကိုးကွယ်မှု၊ အုပ်ချုပ်ရေး၊ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ စာရေးမှုအတတ်ပညာ၊ ပျူမှတစ်ဆင့် မြန်မာစာဆက်နွယ် ဆင်းသက်လာပုံတို့ကို သိရှိစေလိုပါသည်။

စာပေမှာ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံ ပါဝင်လေ့ရှိရာ ပျူစာပေကို လေ့လာရသဖြင့် ယဉ်ကျေးမှု အထွေထွေကို သိရှိနိုင်သည်။ မြန်မာတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုရင်းမြစ်ကို လေ့လာသော် ပျူယဉ်ကျေးမှုမှ ဆင်းသက်ပေါက်ဖွားလာသည်ကို နားလည်သဘောပေါက်နိုင်သည်။ မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာယဉ်ကျေးမှု ပေါက်ဖွားရာဖြစ်သော ပျူဘာသာစာပေကို အမြတ်တနိုး လေ့လာဖော်ထုတ်ရန်မှာ မြန်မာတို့၏ တာဝန်တစ်ရပ်ဖြစ်သင့်သည်။

ဤရည်ရွယ်ချက်သည် ကျွန်တော်၏ ပထမရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ တက္ကသိုလ် ကောလိပ်များတွင် ပျူဘာသာကို သင်ကြားနေသည်။ Ph.D ပါရဂူအကြိုသင်တန်း၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းမှာ ဘာသာစကား သင်ကြားရာတွင် ပျူဘာသာပါဝင်နေသည်။ ရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာတစ်ချပ်တည်းကို စူးစိုက်သင်ကြား နေကြရသည်။ အခြားပျူကျောက်စာ၊ ပျူစာ၊ အရိုးအိုးစာတို့ကို လမ်းစတီထွင် ဖြေဆိုရေးသားသူ မရှိသေးပါ။

ဤစာအုပ်တွင် “ (၄)ရာစု၊ (၅)ရာစု ဟန်လင်းကျောက်စာ ” ၊ “ (၅)ရာစု၊ (၆)ရာစု ပြည်ခရိုင် မှော်ဇာမြို့အနီး ဗောဗောကြီးတောင်ကန်ဝက်ခေါင်းကုန်းမှရသော ဆင်းတုတော်ပလ္လင် ပတ်လည်စာ (၁)၊ (၂)၊ (၃) ” ၊ “ ပုဂံရာဇကုမာရ် ကျောက်စာမှ ထူးခြားစကားလုံးများ ” ၊ “ ပုဂံရွှေဆံတော်အုတ်ခွက်စာ ” ၊ “ အရိုးအိုးစာ (၄)ခု ” ၊ “ ဟန်လင်းခဲပုရပိုက် ပျူစာ ” တို့ကို လေ့လာတင်ပြပါမည်။

ဦးသာမြတ်၏ မြစေတီပျူကျောက်စာကို နည်းယူ၍ လေ့လာဖြေဆိုပါသည်။ ဦးသာမြတ်က ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်ကို အကွရာစဉ်အတိုင်း ရေးသည်။ ကျွန်တော်က ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်ကို ကျောက်စာပါ အကြောင်းအရာအလိုက် ရေးသားဖြေဆိုသည်။ တကယ်လက်တွေ့လေ့လာသူ သင်ကြားသူတို့အတွက် အံ့ဝင်ဝင်ကျဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့လေ့လာတင်ပြထားသောကြောင့် ပျူဘာသာကို လေ့လာနေကြကုန်သော ပညာရှင်၊ ပညာသင်အားလုံးအတွက် တစ်ထောင့်တစ်နေရာစာမျှ ဝေမျှကူညီခွင့်ရသည်ဆိုလျှင်ပင် . . . အလွန်ဝမ်းမြောက်ပီတိ ဖြစ်ရပါလေမည်တည်း။

တည်ထောင် နေကြသည်။ ဟန်လင်းမှာ ကျန်ရစ်သော ကျောက်စာအထောက်အထား၊ အခြားအထောက်အထားများ နည်းသဖြင့် ဟန်လင်းပျူအကြောင်းများစွာ မပြောနိုင်ပါ။

ကျောက်စာတစ်ချပ်၊ ကျောက်ပုံထွင်း ကျောက်ချပ်တစ်ချပ်၊ ခဲပုရပိုက်တစ်ခု၊ အခြားအပိုင်း အစ အသေးအမွှားကလေးများ အထောက်အထားအရဆိုသော် ဟန်လင်းမှာ ပျူတို့သည် ဗုဒ္ဓဝါဒ ခံယူကြ၍ ရှင်ပြုခြင်း၊ ရဟန်းခံခြင်းကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ဘုရားတရားကို လွန်စွာကြည်ညိုသည် ဘုရားအလောင်းကိုပင် ကြည်ညိုကြသည်ကို ကျောက်ပုံထွင်းက ဖော်ထုတ်ပြသသည်။ အန္တရာယ်ကင်း ဘေးရှင်းရန် သင်္ကန်းကို အဆောင်ပစ္စည်းအဖြစ် အသုံးပြုကြသည်။ ယဉ်ကျေးမှုအထွေထွေမှာ သရေခေတ္တရာယဉ်ကျေးမှုနှင့် မတိမ်းမယိမ်း ရှိနိုင်သည်ဟုထင်သည်။

ပုဂံပျူအကြောင်း ဆက်ပါမည်။ အရိမဒ္ဒနာ (သို့မဟုတ်) ပုဂံ (သို့မဟုတ်) ပျူဂါမကို တည်ထောင်သော သမုဒ္ဒရာဇ်မင်းနှင့် နောက်ပါပရိသတ်ဗိုလ်ပါတို့သည် ပျူတို့ဖြစ်သည်။ သရေခေတ္တရာ ပျက်ပြီး ပျူ ကမ်းယံ၊ မြန်မာ (၃)စုကွဲသည်ဟု မဟာရာဇဝင်ကြီးက ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် သရေခေတ္တရာမှာ မြန်မာနှင့်ပျူ အတူနေခဲ့ကြသည်။ ပုဂံမှာလည်း အတူရော၍ နေထိုင်ကြသည်။ ပျူစောထီးမှာ မြေခဲတွင်းရွာ ပျူအိုလင်မယားက မွေးစားသည်ဆိုသဖြင့် မိဘရော ပျူစောထီးပါ ပျူများဖြစ်သည်။ ကာလနဂါးမင်းသား နဂါးကြောင်၏သမီးနှင့် နေမင်းတို့က ပေါက်ဖွားသည်ဟု ဆိုသည်မှာ ပျူစောထီး တန်ခိုးကြီးအောင် လုပ်ကြံဖန်တီးမှုသာဖြစ်သည်။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၌ တစ်မျက်နှာကို ပျူဘာသာဖြင့်ရေးထိုးသည်။ ပျူလူမျိုးရှိနေကြောင်း၊ ပျူစာကျမ်းကျင်သူများရှိကြောင်း တင်ပြသလို ဖြစ်နေသည်။ ကျန်စစ်မင်းနန်းတည် မွန်ကျောက်စာတွင် ပျူအမှုထမ်းများ၊ ကချေသည်များကို တွေ့ရသည်။

ရခိုင်တို့က သက္ကရာဇ် (၆၅၇)၊ ဗုဒ္ဓဂယာ မဟာဗောဓိကျောက်စာ၌ အလောင်းစည်သူကို ပျူတစ်သိန်းမင်းဟုခေါ်သည်။ ရခိုင်မင်းသမီး ဧချင်းတွင်လည်း ၂ပုဂံစစ်သည်တစ်သိန်းကို ပျူတစ်သိန်းဟု ရေးဖွဲ့သည်။ သက္ကရာဇ် (၅၆၉) ရေးထိုးသော ခေမာဝရ ဘုရားတံတိုင်းတွင်းရှိ ကျောက်စာမှာ ကန္တုပျူကုန် (ကန်တူးပျူကုန်း)ဟူသော ဝေါဟာရကို တွေ့ရသည်။ ထို့ကြောင့် ပုဂံခေတ်အစောပိုင်း၊ အလယ်ပိုင်း၌ ပျူနှင့်မြန်မာ ရောနှောနေထိုင်ကြသည်ဆိုရမည်။

ပုဂံခေတ်နောက်ပိုင်း၌ ပျူလူမျိုးရော၊ စာပေပါ တဖြည်းဖြည်းနည်းပါးလာသည်။ မြန်မာတို့က လွမ်းမိုးလိုက်ဟန်တူသည်။ သို့သော် နရသီဟပတေ့လက်ထက် တရုတ်တို့ မြန်မာပြည် သိမ်းသည်ကို ကျောက်စာတွင် တစ်ဖက်မှာ တရုတ်ဘာသာဖြင့်ရေး၍၊ တစ်ဖက်မှာ ပျူဘာသာဖြင့် ရေးထိုးသည်။ အင်းဝခေတ် နရပတိ၏ ထူပါရုံကျောင်းတည်ကျောက်စာ၊ ရွှေနန်းကြော့ရှင် နန်းတည် ကျောက်စာတို့၌ ပျူဟူသောအမည် ပါရှိနေသောကြောင့်၊ ပျူတို့လုံးဝပျောက်ကွယ် မသွားသေး သည်ကို သိရှိရသည်။

မကွေးမြို့မှ (၂၄)မိုင်ကွာဝေးသည် ကြာကန်အနီး လေးတိုင်စင်ရွာ၏အနောက်ဘက်တွင် ပျူဖိုဟုခေါ်သော သံချက်ဖိုများရှိနေသည်။ ရွှေဘိုခရိုင် မူးမြစ်အနောက်ဖက်၊ တန့်ဆည်မြို့နယ်

၁။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၂
၂။ ရခိုင်မင်းသမီး ဧချင်း၊ အပိုဒ်-၁၆

အနောက်မြောက်ပိုင်း စီပတုံး ချောင်းဝှမ်းတစ်လျှောက်နှင့် ယင်းချောင်းဝှမ်းတစ်လျှောက်က ကျေးရွာများ၌ နေထိုင်ကြသူတို့သည် ပျူလူမျိုးဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာပြောသည်။

A.D (၈၆၃)ခန့်က ဖန်ချိုရေးသော မန်ရှုကျမ်းတွင် ပျူမြို့တော်ကိုဖျက်ဆီး၍ သုံး(၃၀၀၀) ဖမ်းယူကာ ကျေတုန် (ခေါ်) ယွန်နန်ဖုအမည်ရှိ နန်ကျောင်တရုတ်တို့၏ အရှေ့ဖက် မြို့တော်တွင် အစေအပါး ကျွန်ပြု၍ထားသည်။ စားသောက်နေထိုင်ရေးကို ယင်းတို့ဘာသာ စီမံနေထိုင်စေသည်ဟု ဒေါက်တာသန်းထွန်း၏ ခေတ်ဟောင်း မြန်မာရာဇဝင်၌ လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

နောက်ခေတ်တွေ့ရှိရသော ကျောက်စာများမှာ မြစ်သားမြို့နယ် မိုင်းမော၊ မြစ်သားမြို့နယ် မြနဒီ၊ ဘုရားထောင် စသည်တို့တွင် ဖြစ်သည်။ ယောနယ် ဆောမြို့အနီးရှိ တောင်တန်းများ၌ တောင်သား တိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်လျက်ရှိသည်။ သူတို့က ပျူလူမျိုးများဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာ ပြောကြသည်။ ရွှေဘိုမြို့၊ မကွေးမြို့၊ မြစ်သားမြို့၊ ဆောမြို့တို့ကို အားလုံးထည့်သွင်းစဉ်းစားသော် ပျူတို့သည် မြန်မာအရပ်ရပ်သို့ ပြန့်သွားစဉ် သက်ဆိုင်ရာဒေသအသီးသီးက တိုင်းရင်းသား၊ ဒေသခံတို့က လွှမ်းမိုးသွားခြင်း ခံရဟန်တူသည်။

မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ ပထမတွဲ၊ နိဒါန်း၊ ရာဇပုံအခန်းမှာ မြန်မာပြည်တွင် ပျူမင်း (၁၃၀၀)ကျော် အုပ်စိုးခဲ့သည်။ ဟန်လင်း၊ ဟံသာဝတီ၊ အလကပ္ပ၊ မက္ခရာ၊ ပင်လယ်၊ ကောင်းစင်၊ ရွာပုကြီး၊ လယ်ကိုင်း တို့၌ ထီးနန်းစိုက်ခဲ့သည်ဟု ဖော်ပြသည်။ သို့သော် တူးဖော်ချက်များအရ ဟန်လင်းနှင့် သရေခေတ္တရာတို့၌သာ ပျူတို့နေထိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဟန်လင်း၊ သရေခေတ္တရာ၊ ပုဂံတို့၌တွေ့ရသော ပျူစာတို့ကို လေ့လာခြင်းအားဖြင့် ပျူတို့သည် စာရှိသည်၊ အရေးအဖတ်ကျွမ်းသည်။ စာရေးသောဓလေ့ရှိသဖြင့် ပျူတို့အကြောင်း အတော်အသင့် သိခွင့်ရသည်။ စာရေးစာဖတ်သော အတတ်ပညာကို ယဉ်ကျေးမှုမြင့်မားသော အိန္ဒိယမှရသည်။ သရေခေတ္တရာခေတ် အရိုးအိုးပျူစာများ၊ ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာတို့ကို ကျနစွာ လေ့လာသော ဒေါက်တာရှုဖာက ပျူဘာသာရင်းမြစ်၊ အသံ၊ ဝေါဟာရ၊ သဒ္ဒါတို့ကို ထုတ်ဖော်တင်ပြသည်။ ပျူဝေါဟာရများ၊ ကောဝိဒအမည်များ၊ ပျူဘာသာရှိ အာရိယန်မွေးစားစကားလုံးများက ပျူနှင့်အင်ဒို အာရိယန်စကား (ပါဠိ၊ သက္ကတ)၏ ဆက်သွယ်မှုကို ဖော်ထုတ်တင်ပြသည်ဟု ဆိုသည်။

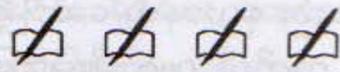
ဒေါက်တာရှုဖာ၏ အဆိုမှန်ပါသည်။ ပျူစာကိုလေ့လာသောအခါ ပါဠိ၊ သက္ကတ စာလုံးအမြောက် အများ ယူငင်သုံးစွဲထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပါဠိ၊ သက္ကတ စာလုံးကင်းသော ပျူစာမရှိဟုပင် ဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် ပျူတို့သည် တိုက်ရိုက်ယူငင်သုံးစွဲမှုနည်း၍ အသွင်ပြောင်း ယူငင်သုံးစွဲသည်ကို အများအပြား တွေ့ရသည်။

အိန္ဒိယပြည်သုံး ဗြဟ္မီအက္ခရာမှ ပျူအက္ခရာများ ဆင်းသက်လာသည်။ ဗြဟ္မီအက္ခရာမှ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းသုံး အက္ခရာများ ပေါက်ဖွားလာသည်။ တောင်ပိုင်းသုံးအက္ခရာများ အနက် မြန်မာပြည်သုံးအက္ခရာများနှင့် ဆက်နွယ်နေသည်မှာ တေလုဂု-ကနဋီ အက္ခရာဖြစ်သည်။ ယင်းတေလုဂု-ကနဋီ အက္ခရာမှ ကဒမ္မအက္ခရာနှင့် ပလ္လဝအက္ခရာဟူ၍ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ကဒမ္မအက္ခရာမှ ပျူလူမျိုး တို့သည် ပျူအက္ခရာကို တီထွင်သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။

ပျူနှင့်မြန်မာသည် လူမျိုးအရလည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုအရလည်းကောင်း၊ အဖိုးအဖွား မြေးမြစ် တော်စပ်သည်။ အခြားတိုင်းရင်းသားတို့၏ အဖိုးအဖွားလည်း ဟုတ်ပါသည်။

ယဉ်ကျေးမှု တစ်ရပ်ဖြစ်သော စာအရေးအသား၊ အက္ခရာ၊ စာလုံးပေါင်း၊ အသံပြောင်းစနစ်ကို လေ့လာသော် ဤအချက်မှန်ကန်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ များစွာသော ဝေါဟာရတို့မှာ ပျူတို့ထံမှ အမွေဆက်ခံရရှိသည်။ အက္ခရာနှင့်စာလုံးပေါင်းပုံ၊ အသံပြောင်းစနစ်လည်း ပျူတို့ထံမှပင် ရရှိပါသည်။ ပျူဘာသာ၊ ပျူစာပေသည် မြန်မာစာပေ၏ အဖိုးအဖွားလည်းဖြစ်ပါသည်။

သရေခေတ္တရာပျူတို့၏ ယဉ်ကျေးမှုအထွေထွေကို ဒေါက်တာသန်းထွန်း၏ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာ ရာဇဝင်တွင် အကျယ်တဝင့်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ဟန်လင်းကြီး ပထမကျောက်စာ

ဤကျောက်စာသည် ရှေးအကျဆုံးသော ပျူသင်္ချိုင်းကျောက်စာဖြစ်သည်ဟု သုတေသီတို့က ခန့်မှန်းသည်။ ဟန်လင်းသင်္ချိုင်းစာသည် A.D ၄-၅ ရာစု ခန့်မှန်းသည်။ ဒဝီ တီ ဖွဲ့ ၏ သား နန္ဒကျော်၏ မြေး၊ ရုပ်ကလာပ်ဟုဆိုသည်။ အက္ခရာ (၂)မျိုး (၂)စားပါဝင်သည်။ တစ်မျိုးမှ ကျောက်စာမူရင်းကြောင်းရေ (၁)နှင့် (၂) ဖြစ်သည်။ ထိုအက္ခရာတို့ကို A.D ၆-ရာစု ခန့်ကဟု ခန့်မှန်းသည်။ အပိုစာကြောင်းများတွင်ပါသော အက္ခရာတို့မှာ မူလအက္ခရာတို့ထက် ရှေးကျမည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ အိန္ဒိယပြည်တွင် B.C ၃-ရာစုနှင့် A.D ၂-ရာစု အတွင်းကသုံးခဲ့သော ဗြဟ္မီအက္ခရာတို့နှင့် တူကြောင်း ကျောက်စာပါရဂူအချို့က ခန့်မှန်းသည်။ ယခုအခါ ပုဂံပြတိုက်တွင်ရှိပြီး ကျောက်စာအမှတ် (၉၆) ဖြစ်သည်။

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

- ဝံး < ဝရ (ပါ) = မြတ်သော။
- ဝရ > ဝဟ (ရ > ဟ၊ ဝဂ်တူ)
- ဝဟ > ဝး (ပုဂံကျောက်စာများတွင် : အစား ဟကိုသုံးသည်။
- သာကေ - သာဟ် > သား။ သို့ဟ် > သွိုး။ မယာဟ် > မယား)
- ဝး > ဝး (ဝ > ဝ၊ ဝဂ်တူ)။ (ဝိမာန > ဝိမာန်။ ဝါရာဏသီ > ဝါရာဏသီ)
- ဝး > ဝံး

ဒဝီ = ဒေဝိန် = ဒေဝ + ဣန္ဒ (ပါ) = နတ်တို့အစိုးရသော သိကြားမင်း။
 ကျောက်စာပညာရှင် Robert Shafer က ဒေဝိ ဖြစ်ရမည်ဟု ပြောသည်။ ဒေဝိမဟုတ်ပါ။ A.D ၄-၅ ရာစု ရေးထိုးသော ဟန်လင်း ပျူကျောက်စာ၌ မဟာဒေဝိဟုလည်းကောင်း၊ အခြားကျောက်စာ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခု၌ ဇတြဒေဝိဟု လည်းကောင်း၊ တွေ့ရ၍ ခေတ်ချင်းလည်း မကွာသဖြင့် ဒေဝိကိုရေးလျှင် ဒေဝိဟု သာရေးတတ်သည်မှာ ထင်ရှားသည်။

ပျူတို့သည် သန္နိသုံးရာ၌ အလွန်ကျွမ်းကျင်သည်။ မှော်ဇာဗောဗောကြီး တောင်ကန် ဝက်ခေါင်းကုန်းမှရသော ဆင်းတုတော် ပလ္လင် ပတ်လည်စာ၌

၁။ ဟန်လင်းပျူမြို့ဟောင်း နှင့် ပျူစာပေ၊ စာ-၁
 ၂။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၂၂
 ၃။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၃

ဇန+က္ကန္တ > ဇနိ > ဇိ ဟုလည်းကောင်း ကဝိ+က္ကန္တ > ကဝိ > ကိ ဟုလည်းကောင်း
ရေးထိုးသည်ကို အံ့ဩဖွယ်တွေ့ရှိရသည်။

ထို့ကြောင့် ဒေဝ+က္ကန္တ > ဒေဝိန် မှ အမြန်ဆို သန္နိစပ်၍ ဒဝီ ဖြစ်လာသည်ဟု
ခန့်မှန်းပါသည်။ နောက်ခေတ် မြန်မာတို့သည် ပျူတို့ထံမှ သန္နိစပ်နည်း အတုယူ၍
ပုဂံရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာ ပရဇန > ပြဇန၊ ပုဂံအထောလတ် ကျောက်စာ
မြဇန > မြလူ ဟုရေးသားကြသည်။

စဉ်ပါဆရာတော်၏ ဓမ္မနိတိချိုး ရတနတ္ထယအာသီသတွင် “စက္ကိန်တဲ့ဒေဝိန်၊
ပြဟိန္ဒာ မဟိန္ဒ၊ ကြီးလှဂုဏ်သိန်၊ တောက်ထွန်းထိန် မုနိန္ဒသနင်း”ဟု ရေးစပ်သည်။
စက္က + က္ကန္တ၊ ဒေဝ + က္ကန္တ၊ ပြဟ္တာ + က္ကန္တ၊ မုနိ + က္ကန္တ တို့မှ စက္ကိန်၊ ဒေဝိန်၊ ပြဟိန္ဒ
တို့ဖြစ်လာပါသည်။ စကြမင်း (လူမင်း)၊ နတ်မင်း၊ ပြဟ္တာမင်း တို့၏ ပူဇော်ခံထိုက်သော
ရဟန်းတို့ သနင်းဘုရားကို ဆိုလိုပါသည်။

တိ ဋ္ဌိ - ရဋ္ဌ + ပုရ (ပါ) = တိုင်း + မြို့

တိ ပြီး = တိ ဋ္ဌိ (ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၌ တိ ပြီး ဟု တိုင်းပြည်အစား
ရေးထိုးသည်။ ရရစ်နှင့်လဆွဲ အတူထား၍ ရေးသည်။
ပုဂံကျောက်စာများတွင် လပြည်အစား လပ္ပည် ဟု ရေးသည်။)

တိ ဋ္ဌိ > တိ ဋ္ဌိ (ပ > မ၊ ဝက်တူ)

တိ ဋ္ဌိ > တိ ဋ္ဌိ = တိုင်းပြည်။

သို့သော် ဤနေရာတွင် အန္တတ္ထ နာမည်ဖြစ်၍ တိန်မြိန် ဖြစ်ပါသည်။
အနက်အဓိပ္ပါယ်က တိုင်းပြည်အရှင် သိကြားမင်းဟု ဆိုလိုသည်။ တိုင်းပြည်အရှင်
သိကြားမင်းနှင့်တူသောမင်းဟု ဆိုသည်။ ညောင်ရမ်းခေတ်မှာ သာလွန်မင်းလက်ထက်တွင်
ရှင်ကရဝိက သည် သာလွန်မင်းတရားကို “လူ့ဘုရား” ဟုချီးကျူးဖွဲ့ဆိုသည်။

ဥ - ဇါ
သး < ပုတ္တ (ပါ) = သား

ပုတ္တ > တ > စ > သ (ပုဂံကျောက်စာများတွင် ချတ်သော > ချစ်သော)
သ > သး

န္တ < နာဂ (ပါ) = ကံ့ကော်၊ မြွေ၊ နဂါး၊ ဆင်၊ ရဟန္တာ။

ဤနေရာမှာ နဂါးဟုဆိုသည်။ တကောင်းခေတ်၊ ပုဂံခေတ် အစောပိုင်းတို့၌

ပြည်သူတို့သည် နဂါးကို ကိုးကွယ်ကြသည်။ မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးက ဝိပျူစောထီးသည် မလည်အရပ်၌ တကောင်းပြည်မှ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သော သတိုးအာဒိစ္စရာဇာ၏ သားဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ သတိုးအာဒိစ္စရာဇာ၏ ဥယျာဉ်မှာ နဂါးမင်းနှင့် မိဖုရား ရှိသည်။ ပြည်သူတို့က အမြတ်တနိုး ကိုးကွယ်ကြသည်။ စောထီးကိုလည်း နဂါးတို့က စောင့်ရှောက်သည်။

အချို့က ဝိပျူစောထီးသည် နေနတ်သားနှင့် ကာလနဂါးမင်းသား နဂါးကြောင်၏ သမီး ဇံသီနှင့် တွေ့ဆုံပေါင်းသင်း၍ မွေးလာသည်ဟု ပြောသည်။ တောင်သူကြီးမင်းသည် ဥယျာဉ်အတွင်းမှာ နဂါးရုပ်ထုလုပ်၍ ကိုးကွယ်သည်။ ဤမျှဆိုလျှင် နဂါးကို လူတို့မြတ်နိုးသည်မှာ ထင်ရှားသည်။

ကွော - ကနတိ (ပါ) - နှစ်သက်သည်။ ထွန်းတောက်သည်။
(ကနတိ > ကနော > ကွော။)

နွါကွော - နဂါးတို့က နှစ်သက်သူ၊ နဂါးတို့ကိုနှစ်သက်သူ။ (အန္တတ္တနာမည်)

လွှိ - ပပုတ္တ (ပါ) - မြေး
ပြ-ပေါ်တြ (သ) - မြေး။

(ပြ-ပေါ်တြ အိန္ဒိယစကားလုံးများ အမြီးရှည်လျှင် ပျူတို့ကဖြတ်၍ ယူသည်ဟု ဒေါက်တာစီအိုဘလက်ဒင်က မိန့်ဆိုသည်။)

(ပြ - လှ ပုဂံကျောက်စာများတွင် လ နှင့် ရရစ်ကို သဘောတူထား၍ သုံးကြသည်။ လှ > လွှိ။)

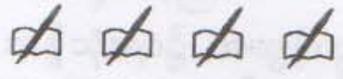
တုဗဟိ (မြန်မာ) - တုမရှိ ဟု ဆိုဟန်တူသည်။

ရု < ရူပ (ပါ) - ရုပ်။

(ကယ - ကလ ဟု ဖြစ်သင့်သည်။ မှော်ဇာအရိုးအိုးစာများမှာ ကွေး ဟု ရေးသည်)

ကလ < ကလာပ (ပါ) - အပေါင်းအစည်း၊ အစုအဝေး။

ရူပကလာပ (ပါ) - ရုပ်ကလာပ်။

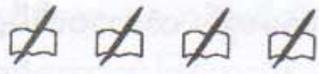

၁။ မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ စာ-၁၉၀၊ ၁၉၄

၂။ မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ စာ-၁၃၇

မြန်မာဘာသာပြန်

အဘယ် သိကြာမင်းနှင့်တူသော ပြည့်ရှင်မင်း (ဒဝိန်တိန်မြိန်) ၏သား၊ နဂါးတို့က နှစ်သက်သူ (နွဲ့ကျော) ၏ မြေး၊ အဘယ် တုမရို (တုဗဟိ) ၏ ရုပ်ကလာပ်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

Son of noble king Dawaintainmlain, grandson of Nagukanaw, the dead body of noble Tubahi.

‘ဝေပန် သုံးသပ်ချက်’

“အသောကကျောက်စာနိဒါန်း” အရ အသောကမင်းကြီး၏ ဘွဲ့အမည် အပြည့်အစုံမှာ ၁* “ဒေဝါနံပိယော ပိယဒဿီရာဇာ” နတ်တို့မြတ်နိုးအပ်သောဘုရင် ပိယဒဿီ ဖြစ်သည်။ တကောင်းခေတ်၊ ဟန်လင်းခေတ်၊ ပုဂံအစောပိုင်းခေတ်တို့တွင် နဂါးကို ကိုးကွယ်ကြသည်မှာ လူတို့ထက် မြတ်သည်ဟု ယူဆသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အနိစ္စယပြည်တွင်မူ လူတို့ထက် နတ်ကမြတ်သည်ဟု ယူဆကြောင်းတွေ့ရသည်။

ကျောက်စာနှင့်ပတ်သက်၍ အပိုစာကြောင်းများတွင်ပါသော အက္ခရာတို့မှာ မူလအက္ခရာတို့ထက် ရှေးကျမည်ဟု ခန့်မှန်းသည်။ အက္ခရာတို့၏ ပုံသဏ္ဍာန်ဟုဆိုလျှင် မှန်ကောင်းမှန်မည်။ ရေးထိုးသော အချိန်ကာလနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောလျှင် မှားသည်။ ကျောက်စာရေးထိုးသူသည် ရေးထိုးသောစာလုံး အနေအထားကို အားမရ၍ အားဖြည့်သောအနေဖြင့် ရေးထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်။

ယံ ရှ ယ က န
ဥ ပ မ

ရှ နှင့် က သည် ကျန်ရစ်သောစာလုံးအစား အဖြည့်သဘောရေးထိုးသည်။ ဒိဋ္ဌလက်တွေ့ အပိုစာလုံးများ ဖြည့်စွက်ပေါင်းထည့်ဖတ်မှသာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ပြည့်စုံသည်။ သို့အတွက် စာကြောင်းရော အပိုစာလုံးများပါ တကြိမ်တည်းရေးထိုး၍ ရှေးကျ၊ နောက်ကျ မရှိပါ။

ဤကျောက်စာအရ ဟန်လင်းပျူတို့သည် သန္နိစပ် အလွန်ကျွမ်းကျင်သည်။ သရေခေတ္တရာပျူတို့ကဲ့သို့ ပျူအရိုးအိုးစာမဟုတ်ဘဲ ပျူသင်္ချိုင်းစာဖြစ်သည်မှာ ထူးခြားသည်။ ဒဝီသည်

၁။* အသောကကျောက်စာနိဒါန်း၊ စာ-၄၆

ရှေးပညာရှင်တို့ ထင်သကဲ့သို့ ဒေဝီမဟုတ်ပါ။ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်းဆိုသောအချက်မှာ ကျွန်တော်၏ သုတေသနပြုမှု ရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ ကုလား၊ ဦး၊ မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ ပထမအုပ်၊ ဟံသာဝတီပိဋကတ်တော်ပြန့်ပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၀၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ ပထမတွဲ၊ သတင်းနှင့်စာနယ်ဇင်းပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ဆဌမကြိမ်၊ ၂၀၀၃။
- ၃။ သာမြတ်၊ ဦး၊ ပျူဖတ်စာ၊ အမျိုးသားပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၃။
- ၄။ သိန်းလှိုင်၊ ဦး၊ အသောကကျောက်စာနိဒါန်း၊ ဂုဏ်လင်းကျော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၂၀၀၁။
- ၅။ ဟံသာဝတီဆုံးမစာပေါင်းချုပ်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်၊ ၁၉၆၀။
- ၆။ ငြိမ်းငြိမ်း၊ ဒေါ်၊ ဟန်လင်းပျူမြို့ဟောင်းနှင့် ပျူစာပေ(စက်ရိုက်)။

“မဟာဒေဝီ”

မဟာဒေဝီသည် မိဖုရားကြီးကိုဆိုလိုသည်။ ဝေဿန္တရာမင်းသည် မောင်းမတစ်သောင်း ခြောက်ထောင်တို့၏ အထွတ်အထိပ်အဖြစ် မဒ္ဒိဒေဝီကို မဟာဒေဝီအဖြစ် တင်မြှောက်သည်။ သိဒ္ဓတ္ထ မင်းသားသည် ယသောဓရာ ဗိမ္မာဒေဝီကို မောင်းမမိသံလေးသောင်းတို့၏ အထွတ်အထိပ်အဖြစ် မဟာဒေဝီ တင်မြှောက်သည်။ ဤသဘောကို ဟန်လင်းပျူခေတ်၌ တွေ့ရသည်။ A.D ၄-၅ ရာစုကဟု ပညာရှင်တို့ ခန့်မှန်းသော ဟန်လင်းပျူကျောက်စာမှာ၊ ဗုံးဝိဇ္ဇောဩဠာမင်း၏ မိဖုရားမှာ မဟာဒေဝီဩဠာ ဖြစ်သည်။

A.D ၄-ရာစုကဟု ခန့်မှန်းသော အခြားကျောက်စာတွင် ဗုံးဒဝီ ဟုတွေ့ရ၏။ ပညာရှင် Robert shafer က ဒဝီသည် ဒေဝီဖြစ်သည်ဟု ဖတ်သည်။ မှားပါသည်။ ဒေဝ + ဣန္ဒ > ဒေဝိန် > ဒဝိန် > ဒဝီ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲ၍ ဒဝီဖြစ်လာသည်။ ဇန + ဣန္ဒ > ဇနိန် > ဇနီ > ဇိ ၊ တကီခ > တကီ > တီ ဟူ၍ ပျူတို့ သန္နိစပ် ပိုင်နိုင်စွာ လုပ်ဆောင်ကြသည်။ ဟန်လင်းကျောက်စာ အပဲ့တစ်ခုက ဩဠာဒေဝီဟု တွေ့ရ၍ အခြားတစ်ခုက မဟာဒေဝီဩဠာ တွေ့ရသည်။ သရေခေတ္တရာ ပျူ ကျောက်စာများမှာ ပြုစုမဟာဒေဝီဟု ရှိသည်။

သို့အတွက် ဟန်လင်းခေတ် သရေခေတ္တရာခေတ်တို့တွင် မဟာဒေဝီဟုသာရေး၍ ဒဝီဟု မရေးပါ။ (၆၁၀)နှစ်ရေးထိုးသော ပုဂံအစောကြွမ်းကျောက်စာ၌ အစောကြွမ်း၏မယ်တော်သည် တြိလောက စန္ဒြနာမ မဟာဒေဝီသုံးလူလ မိဖုရားတောင်ပြင်သည် ဖြစ်ပါသည်။ အင်းဝနရပတိကြီး၏ မိဖုရားကြီးမှာ အတုလသီရိ မဟာဓမ္မရာဇာဒေဝီ ဖြစ်သည်။ တောင်ငူခေတ် ဘုရင့်နောင် ကျော်ထင်နော်ရထာ၏ မိဖုရားကြီးသည် သီရိအတုလ မဟာရာဇာဒေဝီ ဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ်မှာ မိဖုရားကြီးဘွဲ့များ

အလွန်ရှည်လျားသည်။ ဘိုးတော်ဘုရား၏ မိဖုရားကြီးကား သီရိပဝရမဟာရာဇိန္ဒာ မင်္ဂလာရတနာဒေဝီ ဖြစ်၏။ မိဖုရားကြီးတို့၏ ဘွဲ့များရှည်လျားလာသော်လည်း မဟာဟူသောစကား၊ ဒေဝီဟူသောစကား တွဲသော် မဟာဒေဝီဟူသာ ဖြစ်လာပါသည်။

မဟေသီဟူသောဘွဲ့ကို တောင်ညာစံ အဂ္ဂဒေဝီမဟေသီဟူသော မိဖုရားကြီးဘွဲ့မှာ တွေ့ရသည်။ မဟေသီ (ပါ)သည် မိဖုရားဟူသာဆိုလိုပါသည်။ အမေးတော်ဖြေကျမ်း၌ မဟေသီ ဟူသောဘွဲ့သည် မိဖုရားအဖြစ်တင်မြှောက်သော မဟေသီဘိသိက်ကို မင်းနှင့်ယှဉ်တွဲ၍ ခံသည်ဖြစ်စေ၊ သီးခြားခံသည်ဖြစ်စေ၊ ဘိသိက်ခံပြီးမှ ရရှိသောဘွဲ့ဖြစ်သည်။ ဘိသိက်မခံသော်၊ မဟေသီဘွဲ့မရဘဲ၊ ဘောဂိနီဟူသာ ခေါ်တွင်သည်ဟု ဆိုသည်။

ရွှေနန်းသုံးဝေါဟာရ အဘိဓာန်အရသော် ဒေဝီ၊ ရုစာဝတီ၊ ပဘာ၊ ကေသာ၊ စန္ဒာ၊ မာလာ၊ မုတ္တာဟူသော မိဖုရားဘွဲ့များအနက် ဒေဝီဘွဲ့သည် အမြင့်ဆုံးဟုတင်ပြသည်။ ဤသို့သော မိဖုရားဘွဲ့ အမျိုးမျိုးကို ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ ဘိုးတော်ဘုရားလက်ထက်မှာ အသေးစိတ် လေ့လာနိုင်သည်။

လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်၏ စိန်ခြူးကြာညောင် ဘောလယ်တွင် “နတ်ဒေဝီဖြားသော်လဲ၊ တစ်ပါးမသွေ၊ ရှစ်ဗြဟ္မာချွေပါလို့ အောင်ဇေယျာညွန့်၊ မတ်ခြွေရွှေဝန်းပါလို့ ရေသွန်းတော်ခံ၊ မဟေသီမှန်၊ ဒေဝီတပ်တယ်လေး၊ ဦးဆယ်ထပ်ရံ” ဟု မှူးမတ်ရံရွှေတော်များ ဝန်းရံ၍ ပုဏ္ဏားတော်တို့က အောင်အတိတ် အောင်နိမိတ် ရည်ညွှန်းဘိသိက်သွန်း ရွတ်ဆိုစဉ် မောင်တော် အိမ်ရှေ့မင်းက နောင်တစ်ချိန် ဧကရာဇ်မင်းဖြစ်သောအခါ မိမိအား တောင်ညာစံ အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီအဖြစ် မိဖုရားကြီးအဖြစ် မဟာဒေဝီအဖြစ် တင်မြှောက်မည်ဟု ကတိပေးကြောင်း ရေးဖွဲ့ထားပါသည်။

ဒဝီကို ဒေဝီဟု ဖတ်မှားခဲ့ပုံ၊ မဟာဒေဝီဘွဲ့ သမိုင်းတစ်လျှောက်မှာ ဟန်လင်းခေတ်၊ သရေ ခေတ္တရာခေတ်၊ ပုဂံခေတ်၊ အင်းဝခေတ်၊ တောင်ငူခေတ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ မည်သည့်ခေတ်မှာမှ ဒေဝီကို ဒဝီဟု မရေးခဲ့ပုံ၊ မဟာဒေဝီသည် မိဖုရားကြီးဖြစ်၍ ခေတ်တိုးတက်လာသကဲ့သို့ မဟာဒေဝီဘွဲ့ ရှည်လျားလာပုံ စိတ်ဝင်စားဖွယ် အကျယ်တဝင့် ဝေဖန်တင်ပြပါသတည်း။

✂ ✂ ✂ ✂
ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ဇိနတ္ထပကာသနီ။
- ၂။ ဝေဿန္တရာ ဇာတ်တော်ကြီး။
- ၃။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၂၁၊ ၂၂၊ ၄၃၊ ၅၁။
- ၄။ အမေးတော်ဖြေကျမ်း၊ စာ-၆၂။
- ၅။ ရွှေနန်းသုံး ဝေါဟာရ အဘိဓာန်။
- ၆။ ဧမောင်၊ ဦး၊ ပုဂံကျောက်စာ လက်ရွေးစင်၊ စာ-၁၅၉။
- ၇။ ကုန်းဘောင်ခေတ်၊ မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ တတိယအုပ်။

ဟန်လင်းကြီးမြို့ မြို့ဟောင်းတောင်ပက်ကုန်းတွင် ရယူသည့် ပျူစာ
ခရစ်သက္ကရာဇ် ၄-၅ ရာစု

Pyu Inscription, Halin found 1904-05 ARASI, 1929-30 XLI (E)

Pyu Inscription, Halin (1929-30) ARASI, 1933-34 XLI (G)

- L.1 ၵိယိယိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- L.2 ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- L.3 ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- L.4 ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- L.5 ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- L.6 ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- L.7 ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- L.8 ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ

- စာကြောင်း-၁- ဝိယိ ဝိယိ ၵိယိ ဝိယိ
- " " ၂- ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- " " ၃- ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- " " ၄- ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- " " ၅- ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- " " ၆- ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ
- " " ၇- ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ ဝိယိ

From U Tha Myat's Pyu Reader

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

ဦ = (အံ) = အ + ဥ + မ = (ဥံ) အောင်း
ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိး၊ သီဝ နတ်ကြီး (၃)ပါးကို ရှိခိုးသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ သက္ကတကျမ်းများ အဆိုဟူ၍ ပါဠိသက်ဝေါဟာရအဘိဓာန်က ဖော်ပြသည်။

ဦ = (ဥံ) = uttered as a holy exclamation at the begining and end of a reading of vedas or previous to the commenace ment of a prayer or sacred work, any auspicious work or performance.

A proteetor, one who is favourably disposed (towards another)
Any one fit to be protected or favoured.

ဂါထာ၊ မန္တန်များ မရွတ်ဖတ်မီ ရှေးဦးရွတ်ဆိုသောစကား။ ရှိခိုးခြင်းမပြုမီ၊ ဘုရားတရားနှင့် ပတ်သက်၍ အလုပ်မဆောင်ရွက်မီ၊ လက်ဦးရွတ်ဆိုသောစကား။ ထူးခြားသောကိစ္စ မဆောင်ရွက်မီ ရွတ်ဆိုသောစကား။ အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်၍ ကြီးပွားချမ်းသာ မင်္ဂလာရှိစေရန် ရှေးဦးရွတ်ဆိုသော စကား။

ဤဥံသည် ဟန်လင်းမြို့ဟောင်းမှ တွေ့ရသော ခဲပုရပိုက်ပျူစာမှာလည်း တွေ့ရသည်။ ဤဥံသည် ယခုခေတ် ရွတ်ဆိုနေကြသော စက်ကြီး (၁၃) ပါး၌ အစတွင်လည်းကောင်း၊ အဆုံးတွင်လည်းကောင်း၊ အစမှာ ၁-လုံး၊ အဆုံးမှာ ၄-လုံး 'ဪ' ဟူ၍ ပြောင်းလဲ ရွတ်ဆိုကြသည်။ "ယတြာမန္တန်၊ ဥံရံဪဝေရွတ်၊ အသွတ်အသွင်း . . . ဦးပုည၏ မေတ္တာစာ"။

သိဒ္ဓံ < သိဒ္ဓိ (ပါ) = ပြီးစီးခြင်း၊ ပြီးမြောက်ခြင်း။

ရှေးကပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသော ဆယ်စောင်တွဲစာအုပ်များမှာ နမောဗုဒ္ဓာယ သိဒ္ဓံဟု ရွှေဆုံးမှာ တွေ့ရသည်။ ပညာသင်ယူသော ကျောင်းသားများ၊ ဘုရားကို ရှိခိုးပူဇော်၍ စာသင်ယူမှု အထမြောက် အောင်မြင်ပြီးစီးပါစေဟု ဆန္ဒပြုထားသည် ထင်ပါသည်။

သိဒ္ဓံ = effected, performed, achieved, gained, successful, establishad.

ပုဂံကျောက်စာများတွင် မင်္ဂလထေရ်ဘုရားကျောက်စာမှာ၊ သောတို့ဟု အစချီသည်။ ရှင်မဟာကဿပ တောကျောင်းကျောက်စာ အဆက်၌ သိဒ္ဓံဟု အစပျိုးသည်။ ဤသို့ အစချီသည့် ကျောက်စာအလွန်နည်းသည်။

ရောဇော < ရောဇယတိ (ပါ) = ညှဉ်းဆဲ၏။

တုန္ဒ (ပါ) = ဝမ်းပိုက်။

တ္တ (ပျူ) = လ။

(ရှေးမွန်မှာ ကန္တ။ ခေတ်သစ်မွန်မှာ ဂတု၊ ဂိတု။)

ဝေါဟာရလီနထ္ထဒီပနီမှာ၊ အဘိဓာန်ကျမ်းတို့မှာ မပါသော၊ လလိတ၊ လလ သဒ္ဒါတို့မှ မြန်မာဘာသာ 'လ' ဖြစ်လာသည်ဟု ကြံဆသည်။ လလိတ၊ လလ တို့၏ အနက်မှာ တင့်တယ်သည်။ စံပယ်သည်ဟုဆိုသည်။ ကန္တိ (ပါ) သည် နှစ်သက်ခြင်း၊ တင့်တယ်လှပခြင်း၊ လရောင်၊ အလိုရှိခြင်းကို ဆိုပါသည်။ လလိတ၊ လလ တို့မှ မြန်မာတို့ 'လ' တစ်လုံးယူသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ တင့်တယ်လှပခြင်း၊ နှစ်သက်စရာဖြစ်ခြင်း ကြောင့်လည်း လကို ကန္တိဟု မွန်တို့ ခေါ်ဝေါ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် မွန် ကန္တိသည် ပါဠိ ကန္တိကို ယူသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

စန္ဒ < စန္ဒောဒယ (ပါ) = လထွက်ခြင်း။

ကွ (ပျူ) = ကွေး (မွန်) = မြင်း။

(ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာ ဂ-စာမျက်နှာ၊ ကြောင်းရေ ၂၀၅ တွေ့ရသည်။
ကွေး မှ ကွ ဖြစ်လာသည်။ ပြောင်းလဲလာသည်ဟု ယူဆသည်။)

ပါအဿ (သ) = အစွ = မြင်း။

(အစွ (သ) မှ ကွေး (မွန်) ပြောင်းလဲလာသည်ဟု ယူဆသည်။)

တိန္နး < တန္တိကာ (ပါ) = တဏှာ ၊ အလိုရမ္မက်။

(တန္တိ > တန္တ > တိန္တ > တိန္န > တိန္နး။)

ဗံး (ပျူ) < ဝရ (ပါ) = မြတ်သော။

(ဝရ > ဝဟ ။ ရ > ဟ၊ ဝဂ်တူ ။ ဝဟ > ဝး။ ဟ = ။ ဝး > ဗး > ဗံး ။)

ဝိ < ဒေဝ + ဣန္ဒ (ပါ) = နတ်တို့အစိုးရသော သိကြားမင်း။

(ဒေဝိန် > ဒဝိန် > ဝိန် > ဝိ။)

ဝေါ < ဝန (ပါ) = တော။

ဝိဝေါ = တောတောင်ရေမြေ အစိုးရသောမင်း။ သိကြားမင်းအစစ်မဟုတ်။
သိကြားမင်းနှင့်တူသောမင်း။

သြိ (ပါ) = သီရိ = ဘုန်းကျက်သရေ၊ ကျက်သရေမင်္ဂလာ၊ တင့်တယ်ခြင်း၊ အသရေ။

ကွ < ကတ (ပါ) = ပြုသည်။ ပြုသူ။

ဝိဇ္ဇေဉ်သြိက္ခ = ရေမြေအစိုးရသော၊ ကျက်သရေဖန်ဆင်းရှင်မင်း။

ဥပ္ပိ < ဥပကရိတာ (ပါ) = ကျေးဇူးပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်။
(ဥပကရိတာ > ဥပကိ > ဥပ္ပိ)
= helped, assisted, rendered as assistance done kindly or beneficently.

(ဥပကရောတိ (ပါ) = ကျေးဇူးပြု၏။ ကျွေးမွေး၏။
ဤစကားလုံးကလည်း ဥပ္ပိ ဖြစ်လာနိုင်သည်။)

မဟာဒေဝီ (ပါ) = မိဖုရားခေါင်ကြီး။

ဇတြ = ဇယတရ (ပါ) = အလွန်အောင်မြင်သော။
မှော်ဇယုကျောက်စာ၌ ကွတွေးဟု ရေးသည်ကို ကွဒ္ဒးဗံး ဟုဖတ်ရသည်။ ဒသည်ရှေ့စာလုံး အတွက်ရော နောက်စာလုံးအတွက်ပါ သက်ဆိုင်သည်။ ဤစာလုံးတွင် ရ-ရစ်သည် ဇ အတွက်ရော၊ တ အတွက်ပါ သက်ဆိုင်သည်။ ပျူဘာသာမှာ ယ နှင့် ရ သည် ခွဲခြား၍မသုံး။

ဇိ > ဇနိ > ဇန + ဣန္ဒ (ပါ) = လူတို့အစိုးရသောမင်း။
(မှော်ဇယုကျောက်စာတွင် ဇိ ကို၎င်း၊ ဇိ ကို၎င်းတွေ့ရသည်။)

မဟာဒေဝီဇတြဇိ = အလွန်တရာ အောင်မြင်သော၊ လူတို့အစိုးရသော မိဖုရားခေါင်ကြီး။

ကု (မွန်) = နှင့်၊ နှင့်အတူ။
ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာတွင် ကုသွိုင်ဣန်၊ ကုကတ ကမ္မနာဂရာဇာကို သိကြားမင်းနှင့်အတူ ကတကမ္မနဂါးမင်းနှင့်အတူဟု ဘာသာပြန်ဆိုရသည်။ မွန်ဘာသာတွင် (နှင့် = ကု) ကို နောက်ကတ္တား နှင့် တွဲထားသည်။ မြန်မာဘာသာတွင် (နှင့်) ကို အများအားဖြင့် ရွှေကတ္တားနှင့် တွဲထားသည်။ ပျူဘာသာတွင် (နှင့်) ကို ရွှေကတ္တား၏ ရွှေတွင်၎င်း၊ ရွှေကတ္တား၏ နောက်တွင် ၎င်း ထားသည်။ မှော်ဇယုကျောက်စာမှာ နတွေး ခြံ ဇယ စန္ဒြာ ဝမ္မိဏါ၊ ဒတွေးန မြီးယဟု ရွှေက-နောက်က ထားသည်။

ဥဗ္ဗိကျး < ဥဗ္ဗိဂ္ဂ (ပါ) = ထိတ်လန့်တတ်သည်။
ဥဗ္ဗိဂ္ဂ > ဥဗ္ဗိဂ > ဥဗ္ဗိက > ဥဗ္ဗိကျး (ဂ > က၊ ဝဂ်တူ။)

တွှါ (ပါ) + တော (ပါ) > တောဒ > တွှါ = ရေ။
ဝေါဟာရ (၂)ခုပေါင်း၍ ယူထားသည်။
သာကေ- ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာ၌
ရဋ္ဌ + ပုရ (ပါ) = တိုင်းပြည်
ဋ္ဌ > တ > တိ > တိ (ဋ္ဌ > တ၊ အသံတူ)
ပုရ > ပြု > ပြိ > ပြီး
ရဋ္ဌ + ပုရ > တိပြီး

ခံ < ဓမ္မ (ပါ) = တရား။
ဓမ္မ > ခံ (ဓ > ဒ၊ အသံတူ၊ ဝဂ်တူ။)
မှော်ဇာပျူကျောက်စာ၌ ဓမ္မအစား ဒမ္မဟု ရေးသည်။

သွး < သဝန (ပါ) = နာကြားခြင်း၊ နားထောင်ခြင်း၊ ယိုစီးသည်။
(သဝန > သဝ > သွ > သွး)

ပွေါ < ပတိတ (ပါ) = ထင်ရှားစွာသိခြင်း။
(ပတိတ > ပတိ > ပတော > ပွေါ)

နွး < ဂဏ (ပါ) = အပေါင်း၊ အပေါင်းအစု၊ အဖွဲ့အစည်း၊ ဂိုဏ်း။
ဂဏ > ဂန (ဏ > န၊ အသံတူ။) (ဂန > နွ > နွး)

ယံ (ပါ) = အကြင်။

လောဗံ < လောမ (ပါ) = အမွေး၊ မွေးညှင်း။
လောမ > လောဗ (မ > ဗ၊ ဝဂ်တူ။) (လောဗ > လောဗံ)

ကလိ (ပါ) = ဆုံးရှုံးခြင်း။
(ရာဇကုမာရ် မွန်ကျောက်စာ၌ ကုလိဟု တွေ့ရသည်။
ကုလိ (မွန်) = ကွယ်လွန်သည်။ ကလိ > ကုလိ။
ပျူတွင် ကုလိ (မွန်) လ္လိ > လ္လိ။ လ္လိ = လ္လိး (မွန်)။)

ဥပဇာတ်

• ဦးပြည်၊ ခေါင်းတုံး။

ဦးပြည် > ဦးပီး > ဥပီး > ဥပဇာတ် (ပ > ဗ၊ ဝဂ်တူ)။ ဥပရိ (ပါ) = အထက်သို့ အထက်မှာ။

အနော်ရထာ၏ သူရဲကောင်းတစ်ဦးသည် ညောင်ဦးဘီးဖြစ်၏။ ပါမောက္ခ

ဦးချမ်းမြေ့က ညောင်ဦးမြို့က ခေါင်းတုံးနှင့် သူရဲကောင်းဟု ကြံဆ၍ပြောပါသည်။

ထိုခေတ်တို့တွင် မြန်မာပြည်တစ်ခွင် ခေါင်းတုံးဦးပြည် ထားလေ့ရှိသည်။

ဒေါက်တာသန်းထွန်း၏ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာရာဇဝင်မှာ သရေခေတ္တရာ

ပျူတို့ အသက် (၇)နှစ်တွင် မိန်းကလေးရော ယောက်ျားလေးပါ ဆံရိတ်ကာ

ဘုန်းကြီးကျောင်း၌ နေ၍ သံဃာအစောင့်အရှောက်ခံရသည်။ အသက် (၂၀)

ရောက်၍ ဘုရားတရားဖြင့် နှိုးလျှင် ရဟန်းဘောင်သို့ တက်သည်ဟု ရေးသည်။

ပုဂံ၊ ၅၅၂ ခုထိုး တောင်ဂူနီဘုရားကျောက်စာ၌ 'ဥပဇာတ်' ဟုပါသည်။

ဥပပသံဒ < ဥပသမ္မာဒန (ပါ) = ပြည့်စုံစေခြင်း၊ ပဉ္စင်းခံစေ၏။

ဥပသမ္မာဒန > ဥပသမ္မာဒ > ဥပပသံဒ

(သမ္မာဒ > ပသံဒ) စကားလုံး ရှေ့နောက် ပြောင်းသည်။

သာကေ - ကစား > စကား၊ မာလကာ > မာကလာ

ယတ္တိက္ခ

• ယတိ + လက္ခ (ပါ)

ယတိ > ယဇတိ (ပါ) = စေ့ဆော်သည်၊ လုံ့လပြုသည်။

လက္ခ (ပါ) • တစ်သိန်း။

ဒိလ < ဒိန္နရ် (ရှေးမွန်) = ထီးဆောင်းသည်။

(ဒိန္နရ် > ဒလဝ၊ ဒိန္နရ် > ဒိလ)

သံး < သမယ (ပါ) • အချိန်အခါ

(သမ > သမ် > သံး)

သံးကို ရာဇကုမာရ် ပျူ - မြန်မာအဘိဓာန်တွင် '၌' ဟု ပြထားသည်။

မဟုတ်ပါ။

ဥပဇ္ဈိ < ဥပရဝ + အတ္ထု (ပါ) = ဟစ်ကြွေးခြင်း + ဖြစ်စေသည်။

ဥပရဝတ္ထု > ဥပရဝတ္ထု > ဥပဝထု > ဥပဇ္ဈိ

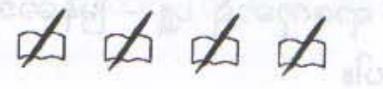
ဘုမ္မအန္တ < ဘူမိ + အန္တ (ပါ) = မြေ + အပိုင်းအခြား
 (ဘုမ္မအန္တ > ဗုမ္မန္တ > ဗုးဗုးမ္မန္တ။)

မှတ်ချက် ။ ။ ဤကျောက်စာ၌ မွန်စကားအချို့ ပါဝင်နေသည်။ မှော်ဇာပျူကျောက်စာများ တွင်လည်း မွန်စကားအနည်းငယ်ပါဝင်သည်။ သရေခေတ္တရာခေတ်မှာ မွန်နှင့် ပျူ ရောနှော နေထိုင်သည်ကို ကျောက်စာပါ မွန်စကားတို့က သက်သေခံသည်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၏ ခေတ်ဟောင်းရာဇဝင်အရ ပျူတို့သည် သရေခေတ္တရာပျက်ပြီးနောက် ဟန်လင်းကို မြို့တော်ပြုလုပ် တည်ထောင် နေကြသည်။ မြန်မာတို့ နတ်ထိပ်တောင်မှ ဆင်းလာလျှင် ရှိရင်းစွဲ ကျောက်ဆည်တဝိုက်က မွန်တို့သည် တောင်ဘက်သို့၎င်း၊ မြောက်ဘက်သို့၎င်း တိမ်းရှောင်သွားကြသည်။ ဟန်လင်းတဝိုက်ထိရောက်မည်။ သရေခေတ္တရာမှ၎င်း၊ ဟန်လင်းတဝိုက်မှ၎င်း၊ မွန်တို့ပြောစကားကို ပျူတို့ယူခဲ့ကြ၊ ယူကြသည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ သို့အတွက် ဤကျောက်စာမှာ မွန်စကားအချို့ ပါဝင်နေခြင်းဖြစ်သည်။

✂ ✂ ✂ ✂

မြန်မာဘာသာပြန်

အန္တရာယ်ကင်းပါစေ၊ အောင်မြင်ပါစေ၊ ဝမ်းမှာညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းခံရသည်။ လမင်းထွက်ပေါ်လာသည်။ မြင်း (ကဲ့သို့ပြေးသည်။ ထို့အတူ) တဏှာရမ္မက်ကြောင့် (သံသရာလည်ရသည်) မြတ်သော ဝိဇ္ဇေါဩက္ခသည် မဟာဒေဝီဩဇတြဇိနှင့် သားတို့ကို ကျေးဇူးပြုသည့်အနေဖြင့် သူတို့သားအား ရဟန်းပြုသည်။ သားသည် ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်သည်။ ဓမ္မရေတို့ ယိုစီးသည်။ ထင်ရှားစွာသိ၍ အကြင်အမွှေး အစုတို့ကို သန့်ရှင်းလိုက်သည်။ ဦးပြည်းဖြစ်အောင် ရှင်းသည်။ ရဟန်းခံသည် တစ်သိန်းမျှစေ့ဆော်၍ (တရား)ထီးကို ဆောင်းသည်။ မြေအပိုင်းအခြား (အဆုံးရောက်အောင်) ဟစ်ကြွေးသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

Be protected, Be successful. He was treated badly in the womb. The moon appeared and like a horse it ran. Due to greediness, (men ran in the cycle of life). Van Vain Vanaw Siri Kada benefitted Great Queen Siri Za Tra Zain and their son to monkhood. The son was fearful and Dhamma water was porous and knowing vividly he cleared all hair on the body and on the head. The head was hairless. His mind was stirred a lakh. He was sheltered by Dhamma umbrella. He exclaimed and (the voice reached) the end of the world.

'ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်'

ဟန်လင်းပျူကျောက်စာကို လေ့လာ၍ ဒုတိယဟန်လင်းခေတ် ဟန်လင်းမြို့တော်၌ ပျူတို့ နေထိုင်ကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးမှာ သက်ဦးဆံပိုင် ဘုရင်စနစ်ဖြစ်သည်။ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ကြသည်။ ရဟန်းပြုသောသူသည် ခန္ဓာကိုယ်ရှိ အမွှေးတို့၏ လှပမှု၊ တန်ဆာဆင်မှု၊ တင့်တယ်မှုကို ထိတ်လန့်သောကြောင့် အမွှေးစုံနှင့် ခေါင်းကဆံပင်ကို ရိတ်ဖြတ်ပြီး ရဟန်းခံသည်။ ရဟန်းခံပြီးသောအခါ တရားထီးကို ဆောင်းရသဖြင့် ငြိမ်းချမ်းကြောင်း ကမ္ဘာမြေအဆုံးရောက်အောင် ကြွေးကြော်သည်။

စာပေအရေးအသားမှာ အတော်အသင့် အဆင့်မြင့် နေပါပြီ။ သံသရာကို ကောင်းကင်မှာ လမင်းပြေးသကဲ့သို့ အစဉ်ပြေးနေရသည်ဟု နှိုင်းယှဉ်တင်ပြသည်။ တရားထီးဆောင်းသည်။ ဓမ္မရေအယဉ် ယိုစီးသည်ဟု ရူပကဆန်ဆန် ရေးထားသည်။ ပါဠိ၊ သက္ကတစာပေမှလည်းကောင်း၊ မွန်စာပေမှလည်းကောင်း၊ တိုက်ရိုက်တစ်မျိုး သွယ်ဝိုက်၍ တစ်သွယ် ယူ၍ ရေးသားကြသည်။ ဥုံ၊ အောင်း၊ သိဒ္ဓိ တို့၏ အစောဆုံး မြစ်ဖျားခံရာကို တွေ့ရသည်။ လမင်းဝေါဟာရနှင့်စပ်လျဉ်း၍ မွန်တို့၊ မြန်မာတို့ ပါဠိမှ လက်ခံရယူထားပုံ အကဲခတ်နိုင်သည်။ ဥုံကိုလေ့လာ၍ ဗြဟ္မဏဝါဒလွှမ်းမိုးသည်ကို ခန့်မှန်း နိုင်သည်။ သန္နိစပ်ပုံ၊ စကားလုံးတို့ကို ချဲ့၍ ရေးပုံ၊ ဦးပြည်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ခြေတို့ကိုလည်း စဉ်းစားဝေဖန်နိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်၊ စတုတ္ထတွဲ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ စာပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်မြို့။
- ၂။ The Practical Sanskrit Dictionary P.319, Sir Monier William, Motilal Bamarsidess Publishers Ltd., Delhi, 1990
- ၃။ မင်းကြီးမဟာဇေယျသင်္ခယာ၊ ဝေါဟာရလိနတ္ထဒီပနီ၊ စာ-၁၇၊ မြဇော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး။
- ၄။ ဖေမောင်တင်၊ ဦး၊ ပါမောက္ခ၊ ပြန်ဆိုတည်းဖြတ်သူ၊ ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာ၊ က-မျက်နှာ၊ စာ-၃၂၊ ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ မွန်ယဉ်ကျေးမှုဌာနစိတ်၊ ရန်ကုန်။
- ၅။ အောင်တင်၊ ဦး၊ ဗုဒ္ဓပရိတ်တော်နှင့် အန္တရာယ်ကင်းဂါထာပေါင်းချုပ်၊ စာ-၂၃၇၊ ပညာအလင်းပြစာပေတိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၆။ သာမြတ်၊ ဦး၊ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၃။
- ၇။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာရာဇဝင်၊ စာ-၅၉၊ မဟာဒဂုံစာပေထုတ်ဝေရေး၊ ရန်ကုန်။
- ၈။ ဆန်းလိုက်ဆယ်စောင်တွဲ၊ စာ-၁။
- ၉။ အုံးရွှေ၊ ဦး၊ သတ်ပုံမိတ်လင်စုံ၊ စာ-၆၇။
- ၁၀။ ဧမောင်၊ ဦး၊ ပုဂံကျောက်စာလက်ရွေးစင်၊ စာ-၉၀၊ ၁၂၉၊ ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

“ဦးပြည်”

ဦးပြည်၊ ဦးပည်း၊ ဦးပြ အမျိုးမျိုးရေးသော်လည်း အမှန်မှာ ဦးပြည်သာဖြစ်သည်။
 ဦး - ဦးခေါင်း + ပြည် - အကုန်အစင်။ ဆံပင်များ အကုန်အစင် ရိတ်ထားသောခေါင်း။ ခေါင်းတုံးကို
 ဆိုလိုသည်။ “နတ်ဝင် ပုတ္တန်၊ ရဟန်းဦးပြ၊ မျက်နှာမဲ့နှင့်” နေမိတ္တကလင်္ကီ။ “ပြာသာဒ် ဦးပြည်၊ အနည်းနည်း၊
 ပေါပည်း ကဲလားလျှီ” ကဝိလက္ခဏာ။ “ဆံပင် မုတ်ဆိတ်၊ ရိတ်စေ ဦးပြည်၊ ခေါင်းတုံးပည်းက”
 မဟော်ပြဿနာခန်းပျို့ စသော အရေးအသားတို့ကို ကြည့်ပါက အရေး ကွဲစေကာမူ အနက်အဓိပ္ပါယ်
 ထပ်တူဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်မှာ ရင်းမြစ်ဖော်ထုတ်မှု မမှန်ကန်။ ပျူခေတ် အရေးအသား၊
 ပုဂံကျောက်စာ အရေးအသားတို့ကို စိစစ်ဖော်ထုတ်မှသာ အမှန်ကိုရနိုင်သည်။ ပါဠိဘာသာ၊ ဥတ္တမ၊
 ဥက္ကံသ၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဥတ္တရ၊ ဥတ္တမင်္ဂ တို့ကို လေ့လာသည်။ ထူးမြတ်၊ အထူးအမြတ်ဟု ဆိုလိုသည်။ ဥတ္တမင်္ဂသည်
 အထွတ်အမြတ် အင်္ဂါဖြစ်သော ခေါင်းဟုဆိုသည်။ ဒေါက်တာ စီအိုဘလက်ဒင်က ပျူတို့သည်
 အိန္ဒိယစကားတို့ကို အမြီးရှည်လျှင် ဖြတ်သည်ဟု မိန့်ဆိုသည်။

ဥက္ကံသ၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဥတ္တမ၊ ဥတ္တရ၊ ဥတ္တမင်္ဂတို့ကို အမြီးဖြတ်သော် ဥက္ကကျန်သည်။
 မှော်ဇာဗောဗောကြီး တောင်ကန်ဝက်ခေါင်းကုန်းပလ္လင် ပတ်လည်စာ အပိုင်း(၁)တွင် ဥဂေါဟု
 တွေ့ရပါသည်။ ပုဂံလေးမျက်နှာဘုရား ကျောက်စာတွင် ဥကြီ၊ ဥရီ၊ ဥလျောင်၊ ဥလုံ၊ ဥလွယ်၊ ဥပိ၊ ဥဗိ
 တို့ကို တွေ့ရသည်။ ပျူခေတ် ဥဂေါ မှ ဂေါ ပျောက်၍ ဥ ဖြစ်လာ၏။ ဝ ဦးခေါင်းရှည်၍ ဥလျောင်၊
 ဦးခေါင်းလုံး၍ ဥလုံ၊ ဦးခေါင်းကို လွယ်ထားသကဲ့သို့ ရှိသောကြောင့် ဥလွယ်ဟု နာမည်ပေးထားဟန်
 တူသည်။ ဥကြီ နှင့် ဥရီ တို့သည် နောင်ခေတ်မှာ ဦးကြီး၊ ဦးရီး ဖြစ်လာသည်။ သို့အတွက် ပုဂံခေတ် ဥ
 တို့သည် ဦး၊ ဦးခေါင်းကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ဥပိသည် ဥဦးပြည်ကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။

ဥ သည် ဦး၊ ဦးခေါင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောပြီးနောက် ပည်း ကို ပြောပါမည်။
 ပရ (ပါ) = နှောင်းသောမှ ဆင်းသက်လာဟန်ရှိသည်။ ခေါင်းပေါ်က ဆံပင်များ ကုန်သွားပြီး
 နှောင်းသွားပြီးဟု ဆိုလို၏ ပရမှပြ၊ ပြမှပြီး၊ ပြည်း တို့ကို ဆင်းသက်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဦးပြည် သည်
 ဥက္က၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဥတ္တမင်္ဂတို့မှ ဆင်းသက်လာသည်။ ဦး သည် ဦးခေါင်း၊ ပည်း၊ ပြည်း သည် ပရမှ
 ဆင်းသက်လာသည်။ နှစ်လုံးပေါင်းသော် ဦးပြည် သည် ခေါင်းတုံး၊ ဆံပင်မရှိသော ဦးခေါင်းဟု ဆိုပါသည်။

ရှင်ဒိသာပါမောက္ခကျောက်စာ၌ ။ “တံပြတိတ်ပြည်ကိုလေ ရိယသွန်ဥိလတ်သိယ်”
 “ကောက်ပဲစိုက်လေဥိအံ” တို့တွင် ဥိ သည် နောင်ခေတ် ဦး ကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း သာဓက
 ဖြစ်နေပါသည်။ သရေခေတ္တရာ၊ ပုဂံတို့မှာ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာထွန်းကား၍ ရှင်သာမဏေပြုလျှင်
 ပဉ္စင်းခံလျှင် ခေါင်းတုံး၊ ဦးပြည်ပြုရသည်။ သရေခေတ္တရာ၌ ယောက်ျားလေးရာ မိန်းကလေးပါ အသက်

၁။ ပုဂံကျောက်စာ လက်ရွေးစင်၊ စာ-၆၈၊ ၇၅၊ ၈၃
 ၂။ ၃။ ပြဋ္ဌာန်းကျောက်စာများ၊ စာ-၁၉၊ နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ် (မန္တလေး)

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

ဥတ္တစရိတစ - အဆုံးအမ ကျင့်ကြံမှု လွှမ်းခြုံသောမြို့။
 (ဥတ္တစရိဇေယျ ဖတ်ရသည်။)
 ဥတ္တ (ပါ) - အဆုံးအမ၊ ဆုံးမအပ်သည်။
 စရ (ပါ) - အကျင့်။
 တစ (ပါ) - အရေခွံ၊ အတွင်းရေ။

ပုရအဋ္ဌနိယ - တာရှည်ခံသောမြို့။ မြို့နှစ်မြို့ ယှဉ်ပြိုင်ရ၍ အနိုင်ရမည်။
 (တာရှည်ခံမည်ဟူသော နိမိတ်ယူထားဟန် ရှိသည်။)
 ပုရအဋ္ဌယ - ပုရ + အဋ္ဌနိယ
 ပုရ (ပါ) - မြို့ ၊ တံတိုင်း။
 အဋ္ဌနိယ (ပါ) - အရှည်ခံသည်။

ကုန်းဘောင်ခေတ်မှာ ပုရအမည်ခံသော ရတနာပူရ၊ ဇေယျပူရ၊ အမရပူရမြို့တို့ ပေါ်လာသည်။ ပုဂံပြည်၏ အမည်တစ်မျိုးသည် အရိမဒ္ဒနပူရဟု မှည့်ခေါ်သည်။
 အရိမဒ္ဒနပူရ - ရန်သူကို နှိမ်နင်းသောမြို့၊ ရန်မျိုးနှိမ်မြို့။

တိပြီး - ရဋ္ဌ + ပုရ (ပါ) - တိုင်း + မြို့ - တိုင်းပြည်။

ကဒိ < ကဒလိ(ပါ) - တံခွန်။

ဧကန္တ + တရိတ (ပါ) > ဧကန္တရိတ
 ဧကန္တ - တစ်ခုတည်းသော အဘို့ရှိသော။
 တရိတ - လွန်မြောက်၊ ကူးမြောက်။

တ္ထံ < ကတ(ပါ) - ပြုသည်။

သစ (ပါ) - စကားဆိုသည်၊ သွန်းလောင်းသည်၊ ရောစပ်သည်။

ဥပူ < ဥပဇာပ (ပါ) - ပုန်ကန်စေခြင်း၊ မိမိအသင်းသို့ပါစေခြင်း။
 (ဥပဇာ > ဥပဇ > ဥပူ။)

ဟွံ < ဟဇ (ပါ) = စွန့်၍။

သွံ < သံယမ (ပါ) = စောင့်စည်းသည်၊ စောင့်ထိန်းသည်၊ တညီတညွတ်တည်း အားထုတ်သည်။
(သံယမ < သံယ < သွံ။)

တွဲ < တာတ (ပါ) = ဖခင်၊ ချစ်သား၊ ညီချစ်။
တာတ > တတ > တဒ (တ > ဒ ၊ သံပျော့မှ သံမာသို့ပြောင်း။)
တဒ > တွဲ

န (ခါးဝယ်စကား) = နှင့်။
“မယ်သာနောန်န၊ ကော်ထောင်းရ” ကော်ထောင်းပွဲ၊ ထားဝယ်ဒိန်းချင်း၊
ကျေးလက်ရိုးရာတေး။

န (ပျူ) = နှင့်။

ခြီ + ဇာယ + စန္ဒြ + ဝမ္မီဏါ

ခြီ = ကျက်သရေ၊ ဘုန်းတန်ခိုး၊ ဘုန်းပညာ၊ အသရေ။

ဇာယ (ပါ) = အောင်မြင်သည်။

စန္ဒြ < စန္ဒ (ပါ)၊ စန္ဒြ (သ) = လ၊ တနင်္လာဂြိုဟ် ။

အာသံနိုင်မော်ကွန်းမှာ လနတ်သား၏ အမျိုးအနွယ်ဟုယူဆ၍ အာသံမင်းများ
သည် စန္ဒရဂန္ဓရိန်ဟူသောဘွဲ့ကို ယူကြသည်။ မြန်မာတို့က နေနတ်သား၏
အမျိုးအနွယ်ဟု ယူဆသောကြောင့် တြိဘုဝနာဒိတျ ဓမ္မရာဇာဟု ကျန်စစ်မင်း
က ခံယူသည်။ ဒိတျ = အာဒိစ္စ (ပါ) = နေ။

ဝမ္မီဏါ < ဝရ + မာဏဝ (ပါ) = မြတ်သော + ယောက်ျားပျို။

သြီနေတြဝမကို

သြီ = သိရီ (ပါ) = ကျက်သရေ။

နေ (ပါ) = လူ။

တြ < တိ (ပါ)၊ တြိ (သ) = သုံး။

(တြ > တြ)

ဝမ (ပါ) = ပျို့အန်သည်။

ကဝိ < ကဝိ + ကန္န (ပါ) = ပညာရှိတို့ကို အစိုးရသူ။

သြဇနတြဝမက္ခိ = လူသုံးပါးမှာ ကျက်သရေလှသူ၊ ပညာရှိချုပ်။
ကျန်စစ်မင်း၏ ဘွဲ့မှာ ဇနအစား ဘုဝနာ (ပါ) = ဘဝကို ထည့်ထားသည်။

ဆ < ဆဌမ (ပါ) = ခြောက်ခုမြောက်။

ဘူတး < ဘူတ - ပတိ (ပါ) = နတ်တို့အရှင်သိကြားမင်း၊ သတ္တဝါတို့ကို အစိုးရသူ၊ ဘီလူးတို့၏ အရှင်ကုဝေရနတ်မင်း။

ဘူတ > ဘူတး = ပျူဘာသာတွင် အကြီးအကဲဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း (၆၀)၊ ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က ခေတ်စားခဲ့သော သီချင်း တစ်ပုဒ်မှာ “ဘူတာအက္ခေမှာ၊ နှုတ်ခမ်းမွေးဖြုတ်တော့၊ ကျွန်ုပ်လူပျိုထင်၊ အုပ်လုံးသိမ်းကို ယူချင်ရင်၊ မန်းနီးများများတင်၊ ဒေါက်ချာဆံပတ်ကိုလိုချင်ရင်၊ မန်းနီးများများတင်” တေးပြုစာဆို မည်သူဟု မမှတ်မိတော့။ ဘူတာအက္ခေကို စဉ်းစားရာ မီးရထားဘူတာရုံကို သတိရသည်။ သို့သော် သီချင်းပါ ဘူတာမှာ ဘူတးမှ အသံပြောင်းလာ၍ အသက်ကြီးသူကို ဆိုလိုသည်။ အသက်ကြီး သော်လည်း နှုတ်ခမ်းမွေးရိတ်သောအခါ လူပျိုဖြစ်သည်။ ငွေခေတ်ဖြစ်၍ ငွေကြေးများများ တင်ပြီးတောင်းလျှင် အငယ်၊ အလတ်၊ အပျိုမရွေးရနိုင်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။ မြန်မာစာ၊ စကားထဲသို့ နိုင်ငံခြားဘာသာစကား ထိုးဖောက်နေရာ ယူလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဗု < ဗုဒ္ဓ (ပါ) = ဘုရား။

နယ (ပါ) = နည်း။
ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာ၌ နယကို နး၊ နဟူ၍ ရေးသည်။

တိ < တိဂ် (ပါ) = တိုင်း၊ အတိုင်း။

တူ < တန (ပါ) = ကျေးဇူးပြုသည်။

ကိစ < ကိစ္စ (ပါ) = ပြုရာသောအမှု၊ ပြုဘွယ်ကိစ္စ။

ဟ < သာဓု

• ကောင်းစွာ၊ ကောင်းမြတ်သည်။
သာ > သ > ဟ (သ > ဟ ၊ ဝက်တူ)

နတေ (ပါ)

• ဦးခိုက်သည်။

ဗး < ဗူး (မွန်)

• သင်၊ သင်တို့။

ဗူး < မနုဿ (ပါ)

• လူ။

မနုဿ > မနုဟ (သ > ဟ ၊ ဝက်တူ)။ မနုဟ > မနူး (ဟ > ဃ)။

မူး > ဗူး (မ > ဗ ၊ ဝက်တူ)။ ဗူး > ဗူး။

ပေါဝေ < ပလဝတိ (ပါ)

• ပေါလောမျောသည်။

ပလဝတိ > ပေါဝတိ > ပေါဝစ (စ > တ)။ ပေါဝစ > ပေါဝေ

ဝိရော < ဝိရောဓ (ပါ)

• ဆန့်ကျင်ခြင်း။

သျှန္တိ < ခြံ (သ) + အန္တ (ပါ)

• ကျက်သရေ + အဆုံးစွန်။

ခြံ + အန္တ > သျှန္တိ > သျှန္တိ (ခြံ > သျှ ၊ အသံဆင်တူ)။

သန္တိ (ပါ)၊ ဂိန္တိ (သ)

• ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ ကိလေသာ၏ ငြိမ်းရာနိဗ္ဗာန်။

ဣ < လယ (ပါ)

• အရည်ပျော်သည်။

ဣး < ဒတ္တ (ပါ)

• ပေးသည်။

ဒတ္တ > တ္တ > တ > သ (တ > စ > သ)။

(သ > ဟ ၊ ဝက်တူ)။ ဟ > ဟူ > ဟို > ဟိုး ။

သံကေ < သံ + ကစ

သံ < သမယ (ပါ) • အချိန်အခါ။

ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာတွင် သံး ဟုတွေ့ရသည်။

သံ = သမ (ပါ) = ညီညွတ်သည်။

ကစ (ပါ) • ဆံပင်။

မြ < ပရ (ပါ) = လွန်သော၊ နှောင်းသော။
ပရ > မြ > မြ (ပ > မ ၊ ဝက်တူ)

ဝဒယ (ပါ) = ဆို၏။

ဥက္ခိတြံ = ဥဒိ + ကတွာ
ဥဒိ (ပျ) = အား၊ တို့အား။
ကတွာ (ပါ) = ပြ၍။

အတ္ထိ < အတ္ထရိယ (ပါ) = အံဖွယ်ရှိသော။
အတ္ထရိ > အတ္ထရ > အတ္ထိ (စ > သ > တ)

သိဒ္ဓ (ပါ) = ပြီးစီးခြင်း၊ ပြီးမြောက်ခြင်း။

သ္မိ < ဒဿန (ပါ) = မြင်ခြင်း၊ ကြည့်ရှုခြင်း။
ဒဿန > သဒန (စကားရှေ့နောက်ပြန်)။
သဒန > သဒန > သိဒန > သ္မိ ။

စွ < စပ (ပါ) = လျင်မြန်သည်။

တ္ထံ < ကတွာ (ပါ) = ပြ၍။

ဆေ > ဇေ > ဇာတိယာ (ပါ) = အမျိုး၌ဖြစ်သည်။
အင်္ဂုလိမာလသုတ်၌ ဇာတိယာ၊ ဇာတိအားဖြင့်ဟု အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်သည်။

သောဒရ (ပါ) = တစ်ဝမ်းတည်း ညီရင်းအစ်ကို။
သောဒရ > သောဒ္ဓရ

ဒမ္မ (ပါ) = အဆုံးအမ။

န (ပါ) = ဖြင့်။
သောမဝိဓိနာ၊ ဖြူစင်ချမ်းအေးသော အစီအရင်ဖြင့် (အောင်ခြင်းရှစ်ပါး ဘာသာပြန်)။

ကျွေး < ကတ (ပါ) = ပြုသည်။

အာဘူဝ < အာဘူဇတိ (ပါ) = ထက်ဝယ်ခွေ။
အာဘူဇတိ > အာဘူဇ > အာဘူစ (ဇ > စ = ဝင်္ဂတူ)၊
အာဘူစ > အာဘူသ > အာဘူဝ (သ > ဝ = ဝင်္ဂတူ)။

ဋ္ဌိတေး = ဆိတ္ထိ (ပါ) = ပိုင်းဖြတ်သည်။
ဆိတ္ထိ > ဋ္ဌိတ္ထိ > ဋ္ဌိတေး။

နွဲ < ဂဏ (ပါ) = အစု၊ အုပ်စု။
ဂဏ > ဂန (ဏ > န ၊ အသံတူ)။ ဂန > နွဲ > နွဲး။

ဥက္ခော (ပျူ) = တို့။

တိပ္ပံ < တိပ္ပိ (ပျူ) = တိုင်းပြည်။
တိ ပိး > တိပ္ပိ > တိပ္ပံ > တိပ္ပံး။

က္ခဒ (ပါ) = ဤ။

တး < တိ (ပါ) = တိုင်းပြည်။

ယံ (ပါ) = အကြင်။

ပြေဓိယျ < ပတ္ထယတိ (ပါ)၊ ပြဏိယတေ (သ) = ဆုတောင်း၏။
ပြဏိယ > ပြေဓိယျ > ပြေဓိယျ (ထ > ဓ ၊ အသံဆင်တူ)။

ဋြး < ဒရ (ပါ) = ခွဲခြင်း။
ဒရ > ဋြ > ဋြး။

န (ပါ) = မ။

တဇ < တစ (ပါ) = အရေခွံ၊ အတွင်းရေ။

ဒွိး < ဒယာ (ပါ) = သနားခြင်း။

ဒယာ > ဒယ > ဒွိး။

ဩယတိ (ပါ) = နှစ်သက်သည်။

ကံးန < ကန (ပါ) = နှစ်သက်ခြင်း။ ထွန်းတောက်ခြင်း။

ကန > ကံးန။

ဒွိဝိ < ဒုပ္ပမေယျ (ပါ) = နှိုင်းယှဉ်နိုင်ခဲ့သည်။

ဒုပ္ပမေယျ > ဒုပ္ပမေ > ဒုဝိ > ဒွိဝိ။

ပြဓန < ပခါန (ပါ) = ပြင်းစွာအားထုတ်ခြင်း။

ပခါန > ပြခါန > ပြဓန > ပြဓန။

ပဋ္ဌာယ > ပြတုယ (ပါ) = အစပြု၍။

ပဋ္ဌာယ > ပထယ (ဋ > ထ ၊ အသံဆင်တူ)။

ပထယ > ပတယ (ထ > တ ၊ ဝင်တူ)။

ပတယ > ပြတုယ ။

ပဋ္ဌာယ > ပဋ္ဌာယ > ပြတယ (ဋ > တ ၊ အသံမာမှ အသံပျော့သို့ပြောင်း)။

ပြတယ > ပြတုယ ။

အ (ပါ) = မ။

သာကေ - အကတ (ပါ) = မပြုသော။

ရာဇကုမာရ် မြန်မာကျောက်စာ၌ မဖူးရစေ အစား အဖူးရစေဟု ရေးသည်။

ဥဒယ (ပါ) = ဖြစ်ခြင်း၊ တိုးပွားခြင်း။

ပွံး (ပျူ) = ပေးသည်။ ပံ့သည်။

ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာတွင် ပျူဘာသာဖြင့် မိုးပံးဟု ရေးသည်။

ရမာဏိတ < ရမာဏိယတာ (ပါ) - မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသည်၏အဖြစ်။
ရမာဏိယတာ > ရမာဏိတာ > ရမာဏိတ။

သံး < သမယ (ပါ) = အချိန်အခါ။

တိ = တိုင်းပြည်။

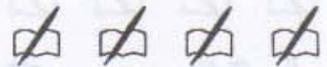
မြီးယ < ဘရိယာ (ပါ)၊ ဘာယာ (သ) = မယား။
ဘာယာ > မယာ (ဘ > မ ၊ ဝဂ်တူ)။
ရီသည် မ သို့ ကပ်၍ မြိယာ။ မြိယ > မြီးယ။

ရောစိတ = ရောရိ (ပါ) = နှစ်သက်စေအပ်သည်။ မြတ်နိုးသည်။

စိဖြယ = စိတ္တယတိ (ပါ) = အဆန်းတကြယ်ပြု၏။
စိတ္တယ > စိဒယ > စိဖြယ။

ဝိဝိ (ပါ) = အစီအရင်။

သွ < သန (ပါ) = ဆည်းကပ်သည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၊ စတုတ္ထတွဲ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ ဝက်မစွတ်မြို့စားနဝဒေး၊ အာသံနိုင်ငံမော်ကွန်း၊ စာ-၂၆၊ ၃၄၊ ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန၊ အဆင့်မြင့်ပညာဦးစီးဌာန၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ စာ-၄၇၊ ၄၈ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်ရေးကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ ရန်ကုန်။
- ၄။ သာမြတ်၊ ဦး၊ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၂၊ ၄၃။
- ၅။ ဆန်းလိုက်ဆယ်စောင်တွဲ၊ စာ-၄၅။
- ၆။ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကော်မတီ၊ မြန်မာကဗျာလက်ရွေးစင်၊ ဒသမတန်း၊ စာ-၉၆၊ စာပေဗိမာန်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

မြန်မာဘာသာပြန်

ဥတ္တစရ်တစ၊ ပုရဒ္ဒယ၊ တံခွန် (၂)မြို့ကို တစ်ချိန်တည်းမှာ အပြီးတည်ထောင်ကြသည်။ မိမိတို့ အသင်းအဖွဲ့သို့ စွန့်စားပါဝင်ရန်ပြောဆို၍ တညီတညွတ်တည်း အားထုတ်ကြသည်။ ဇြိဇာယစန္ဒြ ဝမ္မီကာမင်းနှင့် မှော်ဇာ၏ ဆဌမမြောက် အကြီးအကဲ ကဝိချုပ် သြဇနတြဝမတို့။ ကဝိချုပ်သည် ဘုရား၏ နည်းအတိုင်း ဤကိစ္စကိုကောင်းစွာ ကျေးဇူးပြုသည်။ သင်တို့ ဦးခိုက်ကြပါဟု (ကဝိချုပ်က မိန့်သည်) “ဆန့်ကျင်မှု ပေါလော မျောပါစေ။ ကျက်သရေအဆုံးစွန် တိုးပါစေ။ ဆန့်ကျင်မှု အရည်ပျော်ပါစေ။ ဆံ့မျှင်မျှမကျန် ချုပ်ငြိမ်း၍ အညီအညွတ်ဖြစ်ကြပါစေ။”

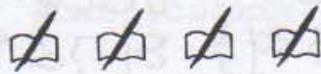
ဤသို့ ရွတ်ဆိုဆုတောင်းသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ အံ့ဖွယ်အောင်မြင်၍ (ဆန့်ကျင်မှု) အရည်ပျော်၍ ပုန်ကန်မှု အတွေးအမြင် အလျင်အမြန် ကုန်ဆုံးမှုဖြစ်ပါစေ။ ဇာတိအားဖြင့် တစ်ဝမ်းတည်း၊ ညီအစ်ကို၊ အရင်းဖြစ်သည်။ ဓမ္မဖြင့်ပြီးပါစေ။ ထက်ဝယ်ခွေ (ဆင်းတု)၊ ပိုင်းဖြတ်ထုဆစ် ကောင်းစွာပြုလုပ် လှူဒါန်းသည်။ ဤတိုင်းပြည်၊ ယင်းတိုင်းပြည်က (လူအပေါင်းတို့သည်) ခွဲခြမ်းမှုမရှိစေရန်၊ ဆုတောင်းပါ။ သနားကြင်နာခြင်း လွှမ်းခြံပါစေ။ နှစ်သက်ခြင်းထွန်းတောက်ပါစေ။ နှိုင်းယှဉ်ရ ခက်အောင် ဖြစ်ပါစေ။ ခွဲခြမ်းမှုမရှိအောင် ပြင်းစွာအားထုတ် ကြပါစေ။ အစပြု၍ အကြင်ကိစ္စဖြစ်ခြင်း၊ တိုးပွားခြင်းမရှိပါစေနှင့်။ ပုန်ကန်သော မင်းမရှိပါစေနှင့်။ မွေ့လျော်ဖွယ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ပေးပါ။ ယင်းတိုင်းပြည်သည် အညီအညွတ်ဖြစ်ပါပြီ။ ဆံ့မျှင်မျှသော သဒ္ဓါသည် အချည်းနှီးသာ။ လူတို့ကို အစိုးရသော တံခွန်သဖွယ် မင်းနှင့်မိဖုရားဖြစ်ရေရိစိဒြတို့သည် ဤကိစ္စ၊ အစီအရင်ကို ဆည်းကပ်သည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

Ottachandhasa and Puruddaya, these champion cities were built completely at the same time. The men were said to take part in the groups at the risk. The men did vigorously. King Sri Zarya Chandra Vummamar and Thiri Zana Tra Vama Kvain, the Sixth Head of Mawza. The Kavain treated the case well according to the teachings of Buddha. The Kavain said "You, bow to this. Float the antagonism. Liquefy it and make prosperity at the top. May you be united without leaving a hair of it."

Vummanar said prayers. "For us success may occur wonderfully and liquefy antagonistic vision immediately. By birth, we were brothers born from the same mother. Be it made up of Dhamma. Image of Buddha was cut and made well and donated. People from this country and that country must try not to be devided. Overwhelm with kindness, try very hard not to be devided. From this time, pray not to appear that case and not to prosperit, not to be an antagonistic king and give pleasurable life. That country was united with our's. A hair of belief in Kamma is of no use. The Champion King who ruled the men and his queen, Sri Rorichaindara approached this case and this performance.

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

သိ > သြိ > သိရိ (ပါ) = ကျက်သရေ၊ ဘုန်းတန်ခိုး၊ ဘုန်းပညာ၊ အသရေ။

ဇံ < ဇိး = ပေးသည်။

အာယတိ < ဩယတိ (ပါ) = နှစ်သက်သည်။

ဇူပီ < ဒုပ္ပမေယျ (ပါ) = နှိုင်းယှဉ်နိုင်ခဲ့သည်။

ပြုစုတျ < ပခေါတ (ပါ) = ဆေးကြောအပ်သည်။
 ပခေါတ > ပြုခေါတ (သာကေ - ပကတိ > ပြုကတော့)။
 ပစ် > ပြစ်။ ပြုခေါတ > ပြုစုတ > ပြုစုတျ။

တပုတ္တယ = တ + ပုတ္တ + ဒယ
 တ + ပုတ္တ > တ္တ > တ > စ > သ > သး ။
 ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာတွင် သး ဟု ရေးသည်။
 တပုတ္တ = သား၏သား။ မြေးကိုဆိုသည်။
 ဒယ (ပါ) = သနားခြင်း။

ဥပ (ပါ) = ရှေးရှုပြုခြင်း။

ဝါဏိတ < ဝါဏိဇ (ပါ) = ကုန်သွယ်သော။
 ဝါဏိဇ > ဝါဏိစ (ဇ > စ ၊ ဝဂ်တူ)။
 ဝါဏိစ > ဝါဏိတ (ချစ် > ချတ်)။

ကံဇ < ကစ (ပါ) = ဆံပင်။
 ကစ > ကဇ (စ > ဇ ၊ ဝဂ်တူ)။ ကဇ > ကံဇ။

ဇ < စ = တူစ္ဆ (ပါ) = အချည်းနှီးဖြစ်သည်။
 တူစ > စ > ဇ (စ > ဇ ၊ ဝဂ်တူ)။

နို့ < ဇနို < ဇန + ဣန္ဒ (ပါ) = လူ + အစိုးရသူ = လူတို့အစိုးရသောမင်း။

နု < ပုည (ပါ) = ကောင်းမှု။
ပုည > ပုန။
(ည > န ၊ ဌာန်တူ၊ ကရိုဏ်းတူ၊ နှာသိကဌာန်၊ နှာသိက ကရိုဏ်း)။
ပုန > ဗုန > ဇုန ။

ဝါရီ (ပါ) = ရေ။
(ဒေါက်တာဒစ်ကရှစ်နှင့် ဒေါက်တာသန်းထွန်း တို့က ဟိရီဟု ဖတ်သည်။ ဤစာအုပ်အရ ဝါရီသာဖြစ်၏။)

ဝိကြမ = ဝိ + ကြမ (သ) = ဝိက္ကမ (ပါ) = အထူးရဲရင့်သော။

ဝိဓိဗ္ဗ = ဝိဓိ + ဓဗ္ဗ = အစီအရင် + တရား။ တရားအစီအရင်။

ကြိ < ကရ (ပါ) = ပြုသည်။
ကရ > ကြ > ကြိ။

ဣယ = အတ္ထ + ဇယ (ပါ) = အကျိုး + အောင်မြင်ခြင်း။ အောင်မြင်ရန်အကျိုးငှာ။

တိဒိ (ပါ) = နတ်ပြည်။

ပွေါ်ဈာ < ဘဂဝါ (ပါ) = ဘုရား။
ဘဂဝါ > ပဂဝါ (ဘ > ပ ၊ သံမာမှ သံပေ့သို့ပြောင်း၊ ဝဂ်တူ)။
ပဂဝါ > ပေါဂဝါ > ပေါ်ဂဝါ > ပွေါ်ဈာ။

ဓိ = ဗုဒ္ဓေါဘဂဝါတိဟု ဇေဂ္ဂသုတ်မှာ တွေ့ရသည်။

တိ = ဣတိ။

ဣတိ = ဤသို့၊ အနုဿရေယျာထ၊ အောက်မေ့ကြကုန်လော့ဟု အနက်ပေးသည်။

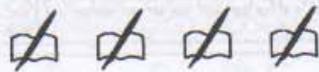
ပရိမ္မတ္တိယ = အရိမေတ္တယျ မြတ်စွာဘုရား။

ကွ < ကဝစ (ပါ) - ချပ်ဝတ်တန်ဆာ၊ ကာ။
 ကဝစ > ကဝ > ကွ။

တို့လ = တီ + စလ
 စလ (ပါ) = တုန်လှုပ်သည်။

ဗွ < ဟရ (ပါ) - ဆောင်သည်။
 ဟရ > ဟယ (ရ > ယ၊ အသံတူ၊ ဝင်တူ)။ ဟယ > ဗွ။

ဒွ < သမ္မုခ (ပါ) - မျက်မှောက်ဖြစ်သည်။
 သမ္မုခ > တမ္မုခ (သ > စ > တ)။
 တမ္မုခ > တမ္မု > တဗ္ဗ (မ > ဗ ၊ ဝင်တူ)။
 တဗ္ဗ > ထဗု > ဒဗု > ဒဗ > ဒွ
 (ထ > ဒ ၊ သံပျော့မှ သံမာသို့ပြောင်း၊ ဝင်တူ)။
 ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာမှာ ထူးဟု တွေ့ရသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၊ စတုတ္ထတွဲ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာရာဇဝင်၊ စာ-၄၁၊ မဟာဒဂုံစာပေထုတ်ဝေရေး၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ ဆန်းလိုက်ဆယ်စောင်တွဲ၊ စာ-၁၃၀၊ ၁၆၁။
- ၄။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ စာ-၃၉၊ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်ရေးကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ ရန်ကုန်။
- ၅။ ဖိုးလတ်၊ ဦး၊ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း၊ ပထမတွဲ၊ စာ-၁၁၆၊ ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

မြန်မာဘာသာပြန်

ဤတိုင်းပြည်ကို ကျက်သရေမင်္ဂလာပေးပါ။ ခွဲခြမ်းမှုမရှိအောင် ဆုတောင်းပါ။ ကြင်နာမှုဖြင့် လွှမ်းခြုံပါ။ နှစ်သက်ခြင်း ထွန်းတောက်ပါစေ။ နှိုင်းယှဉ်ရာခက်အောင် ခွဲခြမ်းမှုများကို အကြိမ်ကြိမ် ဆေးကြောပါ။ သားသမီးများ မြေးများသည် ကြင်နာမှုကို အထွတ်တင်ကြပါ။ ဤသို့ ရည်ရွယ်၍ ရေတို့ကို အားလုံး သွန်းလောင်းသည်။ ကူးသန်းရောင်းဝယ်မှု ပြုလုပ်ပါ။ တိုင်းပြည်ညီညွတ်ပါပြီ။

ဆံ့မျှင်မျှသော သဒ္ဓါတရားသည် အချည်းအနီးသာ။ လူတို့ကို အစိုးရသော ဝါရိဝိကြမနှင့် မိဖုရားတို့သည် ကောင်းမှုပြုကြသည်။ အဖန်ဖန်ဖြစ်ပေါ်ပါစေ။ ကိစ္စအစီအရင်ကို တရားတော်အတိုင်း ပြုပါ။ နည်းအတိုင်း အောင်မြင်ရေး အကျိုးစီးပွားအတွက် နားထောင်ပါ။ နတ်ပြည်နည်းအတိုင်း ကျင့်ကြံပါ။ သနားကြင်နာကြပါ။ အရိမေတ္တေယျဘုရားမြတ်စွာသည် ကျွန်ုပ်အား အကာအကွယ် ပေးပါ။ တိုင်းပြည်သည် တုန်လှုပ်၍ ကဝိချုပ်သည်ထံပါး၌ သဒ္ဓါတရားရှိသော သူတို့ကိုဆောင်သည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

Give prosperity to this country. Pray not to be devided. Overwhelm with kindness. Light the pleasure. To be unrivalled, wash away division again and again. Sons and daughters and grand-sons and grand-daughters make the kindness at the top. For these intensions, we poured all water. Do commercial relations. The country was not devided.

A hair of belief in kamma is of no use. Varivikrama who ruled the men and the queen did donations. Do the case and the performance according to Dhamma. Listern to methods of it. Do methods of it for success. Do the methods like the kingdom of Nats. Be kind to (all) / May lord Buddha Arimeitaya defend me. The country shake. The Kavain bore the men who had belife in Kamma near him.

‘မှော်ဇာပလ္လင်ပတ်လည်စာ အပိုင်း-၂၊ အပိုင်း-၃’

‘ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်’

မှော်ဇာဗောဗောကြီး တောင်ကန်ဝက်ခေါင်းကုန်းမှရသော ဆင်းတုတော်ပလ္လင် ပတ်လည်စာ အပိုင်း-၃ နှင့် အပိုင်း-၂၊ ရှေ့နောက် ၂-ခုတွဲ၍ လေ့လာလျှင် အကြောင်းအရာတစ်ခု ပြည့်စုံအောင် သိရပါသည်။ ဥတ္တစရ်တစ၊ ပုရဒ္ဒယ ဤ၂-မြို့ကို အပြိုင်တည်ထောင်ကြသည်။ မိမိတို့ အသင်းအဖွဲ့သို့ စွန့်စားပါဝင်ရန် မင်း ၂-မင်းက စည်းရုံး၍ တည်ထောင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဥတ္တစရ်တစ မြို့ကမင်းမှာ ဂြီဇာယစန္ဒြေမ္မီဏါ ဖြစ်၏။ ပုရဒ္ဒယမြို့က မင်းမှာ ဟရိဝိကြမ ဖြစ်သည်။ အပြိုင်အဆိုင် သူနိုင်ကိုယ်နိုင် တိုက်ခိုက်ကြမည်။ မင်း ၂-မင်း၏ ဆရာ ဂူဟဒီပ သည် တရားဟော၍ ဖြန့်ဖြေ ပေးသည်။ ဆန့်ကျင်မှု အဆုံးသတ်၍ ညီညွတ်ကြပါဟု ဟောပြောသည်။

မင်း ၂-မင်းနှင့် ပြည်သူတို့သည် ဆန့်ကျင်မှု ကွယ်ပျောက်၍ ပုန်ကန်မှု အတွေးအမြင် ကုန်ဆုံးပါစေ။ သနားကြင်နာခြင်း လွမ်းခြံပါစေ။ နှစ်သက်ခြင်း ထွန်းတောက်ပါစေ။ ဆန့်ကျင်မှု နောင်အခါ ပေါ်ပေါက်ခြင်း တိုးပွားခြင်း မရှိပါစေနှင့် ဟူ၍ ဆုတောင်းကြသည်။ နောင်အခါ သားသမီးမြေးမြစ်တို့သည် ကြင်နာမှု အထွတ် တင်ကြပါ။ တရားတော်နှင့်အညီ ကျင့်ကြပါ။ မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ပေးပါဟု ဆုတောင်းကြသည်။

ကျောက်စာတွင် မင်း၂-မင်းကို တစ်မိတည်းကဖွားသော ညီအစ်ကိုအရင်းဟု ဆိုသော်လည်း မဟုတ်လောက်ပါ။ ညီရင်းအစ်ကိုရင်းကဲ့သို့ စိတ်မျိုးမွေး၍ နှစ်ပြည်တစ်ပြည် စည်းရုံးလိုသော ဆန္ဒကြောင့်သာ ရေးထိုးသည်ဟု ယူဆပါသည်။ ခေတ်မှာ မြို့ပြခေတ်ဖြစ်၍ တစ်မြို့သည် နိုင်ငံတစ်ခုဟု ထင်ကြသည်။ ဤသဘောထား နှစ်ပြည်တစ်ပြည် ဖြစ်လိုသော သဘောထားသည် မြန်မာပြည်၌ ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓါတ်၏ အစကနဦး ဖြစ်ပါသည်။

ဟရိဝိကြမ သည် ပိုမိုအားကောင်းဟန်ရှိသည်။ သို့အတွက် ဂြီဇာယစန္ဒြေမ္မီဏါသည် အောက်ကျခံ၍ မဟာမိတ်ဖွဲ့ရဟန်ရှိသည်။ ဂြီဇာယစန္ဒြေမ္မီဏါ ဦးဆောင်ပြီး ကျောက်ဆင်းတု ထုလုပ်လှူဒါန်းသည်။ ဟရိဝိကြမ တို့လည်း ဆက်စပ်ကုသိုလ်ပြုကြသည်။ ဆင်းတုတော်ပလ္လင် ပတ်လည်စာ ရေးထိုးသောကြောင့် ဤသို့ခန့်မှန်းသုံးသပ်နိုင်ပါသည်။ ပတ်လည်စာ အပိုင်း-၃မှာ ဟရိဝိကြမနှင့် မိဖုရား ဂြီရောရိစိဒြ တို့ ဤကုသိုလ်ပြုမှု ဆုတောင်းမှု တို့ကို ဆည်းကပ်ကြသည်ဟု တိတိကျကျ ရေးထား၍ နှစ်ပြည်ထောင် ငြိမ်းချမ်းရေးရသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။

ဤပလ္လင်ပတ်လည်စာ (၂)ချပ်တွင် သန္တိစပ် ကျွမ်းကျင်ပုံကို လေ့လာနိုင်သည်။ ကဝိ+ဣန္ဒ > ကဝိန် > ကဝီ > ကွီ၊ ဇန + ဣန္ဒ > ဇနိန် > ဇနီ > ဇီ။ တိုင်းပြည်ကို ရေးရာ၌ တိပြီး၊ တိပွဲ၊ တ : ဟု ရေးထိုး၍ ဤစာလုံးအတွက် အရေးအသား မတည်ငြိမ်သေးဟု သိရသည်။ ဩအစား သိ၊ တုအစား တု ဟူ၍ ရေးထိုးသဖြင့် စာလုံးရေးထိုးရာမှာ မေ့ကျန်တတ်သည်ကို သိရှိရပါသည်။ ဟန်လင်း ရဟန်းခံ ကျောက်စာမှာကဲ့သို့ မွန်စာလုံး အတော်အတန် ပါဝင်နေသည်ကို မတွေ့ရပါ။ ဟန်လင်း ပျူကျောက်စာများ၌ ဩ ဟုသာ တွေ့ရ၏။ ဤကျောက်စာများမှာ ဩ၊ ဇီ ဟု အပြိုင်ရေးထိုးထားပါသည်။

ပျူ - မြန်မာ အဘိဓာန်

နိပရိ (ပါ) - ကျစေသည်။

ဝင်တွ < ဝပတိ (ပါ) - စိုက်ပျိုး၏၊ ကြ၏။
ဝပတိ > ဝဗတိ (ပ > ဗ ၊ ဝက်တူ)။
ဝဗတိ > ဝင်တိ > ဝင်တ > ဝင်တွ။

န (ပါ) - မ။

ယေ (ပါ) - အကြင်။

ဇွို < ဇေဗ္ဗ (ပါ) - တရား။
ဇေဗ္ဗ > ဒေဗ္ဗ (ဇ > ဒ ၊ ဝက်တူ)။ ဒေဗ္ဗ > ဒေမ > မ္ဗ > ဇွို။

အယမ္ဗန < အာရမ္ဗဏ (ပါ) - အာရုံ၊ အကြောင်း။
အာရမ္ဗဏ > အရမ္ဗန (ဏ > န ၊ အသံတူ)။
အရမ္ဗန > အယမ္ဗန (ရ > ယ ၊ အသံတူ၊ ဝက်တူ)။

အယျှီ < အယျ (ပါ) - အရှင်။

ဂေါစရော < ဂေါစရ (ပါ) - ကျက်စားရာအရပ်။

မြ < ပရ (ပါ) - လွန်သော၊ နှောင်းသော။
ပရ > မရ (ပ > မ ၊ ဝက်တူ)။ မရ > မြ။

သ္ဗိန < ဒဿန (ပါ) - မြင်ခြင်း၊ ကြည့်ရှုခြင်း။
ဒဿန > သဒန (စကားရှေ့နှောက်ပြန်)။
သဒန > သဒန > သိဒန > သ္ဗိန။

ဥက္ကလာပ (ပါ) - ညစ်နွမ်းသည်၊ အမှိုက်၊ အယုတ်။
ဥက္ကလာပ > ဥက္က > ဥက။

ဥက္ကေ < ဥက္ကရ (ပါ) = ထွေးထုတ်အပ်သည်။
ဥက္ကရ > ဥက္ကါ > ဥက္ကေ > ဥက္ကေ။

ဟီး < ဟရ (ပါ) = ဆောင်သည်။
ဟရ < ဟီ > ဟီး။

ဘုဒတျ < ဗုဒ္ဓတ္ထ (ပါ) = ဘုရားဖြစ်ရန်အလို့ငှာ။
ဗုဒ္ဓတ္ထ > ဘုဒ္ဓတ္ထ (ဗ > ဘ၊ သံတူ၊ ဝင်တူ)။ ဘုဒတ > ဘုဒတျ။

ဥက < ဥက္ကဋ္ဌ (ပါ) = အမြတ်။
ဥက > ဥဂ > ဥဂေါ။

တေ (ပါ) = သင့်အား။

သော် < ဟော် (ပျ) = သုံး။
ဟော် < တယ (ပါ) = သုံး။
ယ > သ (ယ > သ ၊ ဝင်တူ)။ သ > သော်။

ဝံ < ဝေ (ပါ) = လမ်း။

ဝိဂြ < ဝိဂတ (ပါ) = ကင်းသည်။ ရှင်းသည်။
ဝိဂတ > ဝိဂ > ဝိဂြ။

တျီ > တယ (ပါ) = သုံး။
တယ > တျ > တျီ > တျီ။

ဒွ < တစ (ပါ) = အရေခွံ၊ အတွင်းရေ။

ပြနပန < ပုနပုနံ (ပါ) = အဖန်ဖန်။
ပုနပုနံ > ပနပနံ > ပြနပန။

ဝိဂြမ < ဝိကမ္ပတိ (ပါ) = တုန်လှုပ်သည်။
ဝိကမ္ပ > ဝိကမ > ဝိဂြမ > ဝိဂြမ။

နွ < ဇန (ပါ)

- လူ။
- ဇန > နဇ > နွ။

ဒု (ပါ)

- မကောင်းခြင်း၊ ခဲယဉ်းခြင်း။

အနှုတ် < အနှုတ်တေ (ပါ)

- အဖန်ဖန်ကြံသည်။
- အနှုတ်တေ > အနှုတ် > အနှုတ်တေ > အနှုတ်တေ။

ကဗိး < ကဝစ (ပါ)

- ချုပ်ဝတ်တန်ဆာ၊ ကာ။
- ကဝစ > ကဝ > ကဗ > ကဗိး။

ပွိုး < မဝံး (ပါ)

- ငါ။
- အမှောက် (ပါ) - ငါတို့အား။
- ဘာသာတစ်ခုမှ အခြားဘာသာတစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းပြောဆိုရာတွင် မူရင်းအနက်သည် ပြောင်းသလောက် ပြောင်းသွား၏။
- အမှောက် - ငါတို့အားကို။ ငါဟူသော အနက်ဖြင့် ပျူတို့ကသုံးသည်။
- အမှောက် > မှောက် > မကံ > မဝံ > မဝံး ။
- ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၌ မဝံးဟု တွေ့ရသည်။
- မဝံး > ပဝံး (မ > ပ၊ ဝဂ်တူ)။ ပဝံး > ပွိုး။

သဌာ < သဒ္ဓါ (ပါ)

- ယုံကြည်ခြင်း။

နှူဇ (ပါ)

- ချီးမွမ်းအပ်သည်။

ကွ < ကဒလိ (ပါ)

- တံခွန်။
- ကဒလိ > ကဒ > ကွ။

ကွတု < ကမ္မန္တ (ပါ)

- အမှုကိစ္စပြီးစီးခြင်း။
- ကမ္မန္တ > ကမ္မန္တ > ကွတ > ကွတု။

ပုတ္တ (ပါ)

- သား။

ပုတ္တဥသး

• သား၏ သား။ မြေး။
ပလ္လင်ပတ်လည်စာ အပိုင်း (၂) မှာ မြေးကို တပုတဟု ရေးသည်။
သားသား၊ သား၏ သားဟု ဆိုလိုသည်။

ဖြ < ဓရ (ပါ) - ဆောင်သည်။

ဖြး < ဒရ (ပါ) - ခွဲခြမ်းခြင်း။
ဒရ > ဖြ > ဖြု > ဖြး။

ဟြး < ဟိရိ (ပါ) - ရှက်ကြောက်ခြင်း။
ဟိရိ > ဟြ > ဟြး။

ကြသာ < ကရိသ (ပါ) - ကျင်ကြီး။
ကရိသ > ကြသ > ကြသာ။

သာနတိ (ပါ) - သွေး၏။
သာနတိ > သာနစိ (တ > စ၊ ဝဂ်တူ)။
သာနစိ > သာနဇိ (စ > ဇ၊ ဝဂ်တူ)။
သာနဇိ > သာနဇဲ။

ဥဒိး (ပျ) - အား၊ သူ့အား။

ဝံး < ဝရ (ပါ) - မြတ်သော။

ဝရ > ဝဟ > ဝး (ဟ > ဝး)။ ဝး > ဝံး။
အခြားနေရာတို့တွင် ဝံးဟု သုံးသည်။ ဝံး > ဝံး။

ဣ < ကတ (ပါ) - ပြုသည်။

ဣံ < ကဗ္ဗ (ပါ) - ယှိုသည်။

ဝေ (ပါ) - ရွေ့လျော့ခြင်း။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၊ စတုတ္ထတွဲ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ စာ-၄၂၊ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်ရေးကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ သာမြတ်၊ ဦး၊ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၂။

မြန်မာဘာသာပြန်

ကျဆင်းတုံ့၏။ စိုက်ပျိုးပြီး မဖြစ်စေနှင့်။ အကြင်တရားလမ်းကြောင်း၊ အကြင်အာရုံကို ဘုရားရှင်သည် ကျင့်သုံး၏။ တစ်ပါးသောအမြင် မရှိစေနှင့်။ မြင့်မြတ်မှုကိုဆောင်။ အကြင်ဘုရား ဖြစ်ရန်အတွက် အမြတ်ကို (ဆောင်)၊ (အယုတ်) ကိုထွေးထုတ်။ သင့်အား ဥပါးသောလမ်းကြောင်းမှ ကင်းရှင်းအောင်ကျင့်။ ဘုရားရှင်သည် ဥ-ပါးကို နှစ်သက်၏ ယင်းအတိုင်း ပြည့်လျှံစေ။ ကာမဂုဏ်လိုက်စားမှုကြောင့် အကြိမ်ကြိမ်တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိစေနှင့်။ အဆုံး၌ ငရဲရောက်မည်။ ကာကွယ်ပါ။ ချစ်မေတ္တာကို ခွင့်ပြုသည်။ ရေငတ်သော် (လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ)၊ ထိုသဒ္ဓါ ဆင်းရဲသောလူကို အဖန်ဖန်ကြံစည်တွေးတောပါ။ ငါသည် သဒ္ဓါတရားရှိအံ့။ ချီးမွမ်းပါ။ လူတံခွန် (ဘုရား)အဖြစ်ပြီးမြောက်ရန်၊ သားမြေးတို့ကို မဆောင်နှင့်။ ခွဲခွဲပါ။ ကျင်ကြီးကဲ့သို့ အရှက်တရားကို သွေးပါ။ မိမိအား အမြတ်ဖြစ်စေရန်၊ (အယုတ်)ကို ပျို့အန်ရွေ့လျော့ချပါ။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

Let him slip. Don't grow. That path of Damma that passion Buddha practised. Don't take another vision. Bear goodness. To become Buddha, you must bear goodness and keep away from the bad. You must keep away from the three paths. Buddha like the 3 paths. Like that you must over whelm you with 3 paths. Due to over taking of karma, you shake again and again. Do not do. At the end, you will go to hell. Permit you to take love. If you are thirsty of (greediness, anger and knowing nothing), you must reason that man who has no belief in kamma. If I have belief in Kamma, I may be praised. To become Buddha, the overman you must not bear sons and grand-sons. Let them behind you. You must bear shame and fear. Think karma as human waste. To be good, you must keep away from the bad and vomit and lessen it.

‘ဝေပန်သုံးသပ်ချက်’

ဗုဒ္ဓ၏တရားသဘောကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြသည်။ “ယေဓမ္မာ ဟေတုပ
ဘာဝါတေသံဟေတုံ တဝထာဂတော အာဟ” ဟူသော မှော်ဇာရွှေပေချပ်ဘုရားနှင့် ဆင်တူသည်။
လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ ဖြစ်ထွန်းတိုးပွားမှု မရှိစေနှင့်။ ဘုရားသည် အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟကို
ကျင့်သုံး၏။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကင်းအောင် ကျင့်ပါ။ အမြတ်ကိုဆောင်။ အယုတ်ကိုရှောင်။
ကာမဂုဏ်လိုက်စားမှုကြောင့် တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိစေနှင့်။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ငတ်သောသူကို
အဖန်ဖန်ကြံစည်တွေးတောပါ။ မေတ္တာ၊ သဒ္ဓါတရားကို မွေးမြူပါ။ ဘုရားဖြစ်ရန် သားမြေးတို့ကို
ခွဲခွာခဲ့ပါဟူ၍ ကုသိုလ်ပွားအောင် ဘုရားဖြစ်အောင် နှိုးဆော်ထားပါသည်။

ပုဂံရွှေဆံတော်ဘူရား ပျူစာ

Terra cotta Votive tablet from the Relic chamber of the Shwesandaw Pagoda, Pagan, 1926-27 Plate XXXIX (s) Annual Report of the Archaeological Survey of India.

L.1 ။ ၀ ။ ယံ ဝိးဇာဂ

L.2 ဝဇ်ဉ်းဒွး နးပးဗူ

L.3 ဝိး ချိးဗာဒုဗိးဗူ

L.4 ဟဝ်နဝဉ်ဝဉ် နွဲနွဲးဗူ

L.5 ဝိးဗူ ဝိးဗူ နွဲဗူ နွဲဗူ

L.6 ဝဉ်း ဝဉ်း ဝဉ်း ဝဉ်း

၁ ။ ၀ ။ ယံ ဝိးဇာဂ

၂ ဝဉ်းဉ်းဉ်း ဝဉ်းဉ်းဉ်း

၃ ဝိး ဝိး ဝိး ဝိး

၄ ဝဉ်းဉ်းဉ်း ဝဉ်းဉ်းဉ်း

၅ ဝိးဉ်း ဝိးဉ်း ဝိးဉ်း

၆ ဝဉ်းဉ်း ဝဉ်းဉ်း ဝဉ်းဉ်း

Let him slip. Don't grove. That path of Dharma that pass on Buddha promised. Don't take another vision. Bear goodness. To be / the Buddha, you must bear goodness and keep away from the bad. You must keep away from the three paths. Buddha like the 3 paths. Like that you must over whatever you with 3 paths. Don't over taking of karma. you shake again and again. Don't do. At the end, you will go to hell. Permit you to take love. If you are thirsty of (greediness, anger and wronging me etc), you must reason that man who has no belief in karma. If I have belief in karma, I may be praised. To become Buddha, the overman you must very hard work and avoid bad. Let them behind you. You must bear shame and be. To be good, you must keep away from the bad.

From U Tha Myat's Pyu Reader

ပျူ - မြန်မာအဘိဓာန်

ယံ (ပါ) = အကြင်၊ ထို။

ဗံး = ဝရ (ပါ) = မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသော။

ဘဂဝ = ဘဂဝါ (ပါ) = ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော မြတ်စွာဘုရား။
ဘဂဝါ > ဘဂဝ။

ဥဒိး (ပျူ) = သူ့အား၊ မိမိအား။

တြး = ဒါသျှ (သ) = ကျွန်။
သျှ > ဈျ (သ > စ)။ ဈျ > တျ (စ > တ)။
တျ > တြ > တြး။

ကေး (မွန်) = ကိလ် (မွန်) = ပေးသည်။
(ရာဇကုမာရ် မွန်ကျောက်စာ။)

သးမဗိး = သံဗျင် (မြန်မာ) = သမ္ပန္န (ပါ) = ဆက်စပ်ခြင်း။
တစ်ရွာအုပ်စိုးသော လူကြီးကို ကလန်ဟု ခေါ်သည်။
ရွာများစွာကို အုပ်စိုးသော သူကြီးကို သံဗျင်ဟု ဆိုသည်။
သမ္ပန္န > သမဗန် > သးမဗိး။

သံဗေင် (မွန်) ^{၁*} = အခွန်ကောက်ခံ ဆက်သရသော ကလန်ထက်ရာထူးကြီးသော
အရာရှိ။

ဩ = သီရိ (ပါ) = ကျက်သရေ၊ ဘုန်းတန်ခိုး၊ ဘုန်းပညာ၊ အသရေ။

ဗဉ္စနော = ဗညားနော။ (မွန်နာမည်)

မွး = အမှာကံ (ပါ) = ငါတို့အား။

^{၁*} မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း၊ ဖြည့်စွက်တွဲ၊ စာ-၃၈။

သဝီဉောဒေနိဝီ = သဗ္ဗညုတဉာဏ်။ အလုံးစုံသော တရားကိုသိသောဉာဏ်။

ငေါ (မွန်) = ငူသ် (မွန်) = အဖိုး၊ တန်ဖိုး။

က္ကော = ကတ (ပါ) = ပြုသည်။
ကတ > ကတော > က္ကော။

ကွံး (မွန်) = ကန္နား (မြန်မာ) = အဆောက်အဦ။

ကြွံး = မတ (ပါ) = အလိုရှိအပ်သည်။
မတ > မတြ (ပကတိ > ပြကတေ။ ပစ်သည် > ဖြစ်သည်။
ရ-ရစ် အဝင်၊ အထွက်မှာလွယ်ပါသည်။ မတြ > ကြွံး ။

တိ = ရဋ (ပါ) = တိုင်းပြည်။
ဋ > ထ (ဋ > ထ၊ အသံတူ)။
ထ > တ (သံမာမှ သံပျော့သို့ပြောင်း)။
တ > တိ > တိ။

မ္တိ = အမတ (ပါ) = မသေသော။
မတ > မတု > မ္တိ။

အရိမေတြိယေ = အရိမေတ္တယျ။

တွါ < သမ္မုခ (ပါ) = မျက်မှောက်ဖြစ်သည်။
သမ္မု > သမု > သ > စ > တ (မ > ဗ၊ ဝဂ်တူ)။
တဗ > တွါ။
ရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာတွင် ဒဗး၊ ထွူ ဟု ရေးသည်။

ဗူဓ = ဗုဒ္ဓ (ပါ) = ဘုရား။

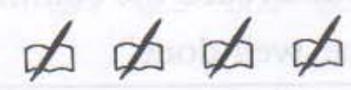
ဥဒံ = ဥဒါန (ပါ) = ချီးကျူးစကား၊ ဝမ်းမြောက်စကား။
ဥဒါန > ဥဒါ > ဥဒံ။

ဣဒ်း - ဒတ္တ (ပါ) - ပေးသည်။
 ဒတ္တ > စ > သ > ဟ (သ > ဟ၊ ဝဂ်တူ)။
 (ဠ သည် ရ-ရစ်ကဲ့သို့ အလွယ်တကူ ဝင်နိုင်၊ ထွက်နိုင်သည်။)
 ဟ > ဣဒ်း > ဣဒ်း။

ဗနး - မနူဿ (ပါ) - လူ။
 မနူဿ > မနူဟ (ဿ > ဟ၊ ဝဂ်တူ)။
 မနူဟ > မနူး (ဟ > ဃ)။ မနူး > ဗနူး (မ > ဗ၊ ဝဂ်တူ)။
 ဗနူး > ဗနး။

သာဓု - သာဓု (ပါ) - ကောင်းစွာ။

ဣဒ်း - ကတ (ပါ)၊ ကရကာ (ပါ) - ပြုသည်။
 ကရ > ကဠ (ရ > ဠ၊ ဝဂ်တူ)။ ကဠ > ဣဒ်း။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၊ စတုတ္ထတွဲ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ အုံးရွှေ၊ ဦး၊ သတ်ပုံမိတ်လင်စုံ၊ စာ-၁၆၉။
- ၃။ ပြန်ဆိုတည်းဖြတ်သူ၊ ပါမောက္ခဦးဖေမောင်တင်၊ ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာ၊ စာ-၂၃၊ ပြည်ထောင်စုယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ မွန်ယဉ်ကျေးမှုဌာနစိတ်။
- ၄။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ စာ-၃၉၊ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်ရေးကုမ္ပဏီလီမိတက်၊ ရန်ကုန်။

မြန်မာဘာသာပြန်

ယင်း အဗယ်ဘုရား၏ ပုံတော်ကို သြဗညားနောခေါ် ငါသည် လှူဒါန်း၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဖို့ (အတွက်၊ တန်ဖိုး) ပြုလုပ်ပါသည်။ အဗယ်အရိမေတ္တယျဘုရားသည် (ငါ့အား ထိုဉာဏ်ရ၍) မသေရာ နိဗ္ဗာန်ပြည် မျက်မှောက်ပြုအံ့ဟူသော ဥဒါန်းကို ဟောပြောနိုင်ပါစေ။ သင်တို့ သာဓု သာဓု ခေါ်နိုင်ပါစေ။

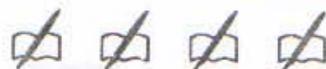
အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

By donating (terra cotta tablet containing mould of) that noble Buddha by me. May noble lord Buddha Arimettaya say these words of Praise. "You, headman of villages, Sri Banyanaw attain omniscience and reach the country of Nibbana where no one can die". All of you may say "Well-done, well-done".

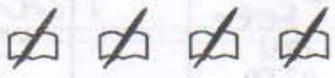
ဦးသာမြတ်၏ ပျူပတ်စာမှ မြန်မာဘာသာပြန်

ယင်းမြတ်စွာဘုရား၏ ပုံတော်ကို သစ်ဗျင်သြဗညားနောခေါ် ငါသည် ပုံလုပ်လှူရသော အကျိုးအားဖြင့် အရိမေတ္တယျမြတ်စွာဘုရား ပွင့်သောအခါ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုရရန် မျှော်မှန်းသည်ကို သာဓု သာဓု ကာရီကာရီ ကောင်းကြီးပေးစေသောပ်။

‘ဝေပန်သုံးသပ်ချက်’

ရွှေဆံတော် အုတ်ခွက်ပျူစာသည် အနော်ရထာလက်ထက်က စတင်၍ ခေတ်စားခဲ့သော အုတ်ခွက်ဘုရား လှူဒါန်းခြင်း ဆက်လက်ခေတ်စားနေကြောင်း မှတ်တမ်းတင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။ အုတ်ခွက် အလှူရှင်သည် ဗညားနောဖြစ်၍ မွန်တိုင်းရင်းသားဖြစ်သည်။ သို့သော် အုတ်ခွက်အလှူ ရေးထိုးရာ၌ မွန်ဘာသာကို မသုံးဘဲ ပျူဘာသာ သုံးသည်မှာ ဆန်းကြယ်သည်။ အခြား ပျူကျောက်စာများတွင် မွန်စကား အတော်အသင့် တွေ့ရသော်လည်း ဤအုတ်ခွက်စာမှာ မွန်စကား ကူး၊ ဗန်း၊ ကေး ဟု အနည်းငယ်သာ တွေ့ရ၏။ သံဗျင် ဆိုသည်မှာ ဆယ်ရွာပိုင် (သို့မဟုတ်) ရွာအများကို အုပ်ချုပ်သော သူကြီးဟုဆိုသည်။ တရားသူကြီးများလည်း သံဗျင်ဖြစ်ပါသည်။ သံဗျင် ဗညားနောသည် ယခုဘဝမှာ ဘုရားဆုပန်သည် မဟုတ်။ အရိမေတ္တယျဘုရားထံမှာ ဘုရားဆုပန်မည်။ အရိမေတ္တယျဘုရားက သံဗျင် ဗညားနောအား သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ရ၍ နိဗ္ဗာန်ဝင်မည်ဟု ဗျာဒိတ်ဆုပေး စကား ဥဒါန်းကိုရရန် ဤအုတ်ခွက်ကို လှူဒါန်းခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အရိုးအိုးပျူစာများ

၁၉၁၂-ခုအတွင်း ကျောက်စာဝန် မစွတာ တော်စိန်ခို တူးဖော်၍ သီဟဝိကြမမင်းနှင့် ဟရိဝိကြမမင်း တို့၏ အရိုးအိုး (၂)လုံးကို တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ကျောက်စာဝန် မစွတာ ဒုရှင်ဆဲက တူးဖော်၍ ၁၉၁၂-တွင် သူရိယ ဝိကြမမင်း၏ အရိုးအိုးကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၁၃-မှာ သူရိယဝိကြမမင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော အရိုးအိုးကို လည်းကောင်း တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ပြည်မြို့ မှော်ဇာအရပ်ရှိ ဘုရားကြီး ပုထိုးတော်အနီး တောင်ဘက် ကိုက်(၇၀)ကွာ၌ တူးဖော်တွေ့ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။ မှော်ဇာပြတိုက်မှာ ယနေ့အထိ ထိန်းသိမ်းထားသည်။

အရိုးအိုး ပျူစာများ (က)

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

တွး - မင်း - ပြည်သူ့ဖခင်။

ဥ - ၎င်း။

ဟိ - စုတိ (ပါ) - သေသည်။
စု > သု (စ > သ)။ သု > ဟု (သ > ဟ)။ ဟု > ဟိ။

တြ - တယော (ပါ) - သုံးခု။
တယော > တြော > တြ။

ဟူက - ဟနူကဋိ (ပါ) - မေးရိုး။
ဟနူက > ဟနက > ဟူက။

ဟနူကာ (ပါ) - မေး။

တြဟူက - မေး (၃) ခုရှိသော။
သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အထက်မေး၊ အောက်မေး (၂)ခု သာရှိသည်။ ထူးခြား၍ မေး (၃)ခုရှိသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ မေးသည် ခြင်္သေ့၏ မေးနှင့်တူသဖြင့် သီဟဟနူဟူ၍ လက္ခဏာတော်ကြီး (၃၂)ပါးတွင်ပါဝင်သည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ခမည်းတော် ဘက်က ဘိုးတော်မှာ သီဟဟနူ ဖြစ်ပါသည်။

ဟရိ (ပါ)

= အစိမ်း၊ ရွှေ၊ ဗိဿနိုး၊ ခြင်္သေ့။
ပါဠိကို တိုက်ရိုက်ယူထားသည်။ ဗိဿနိုးနတ်မင်း ဝင်စားသည်ဟု
ယူဆသည်။ ရွှေစည်းခုံ မွန်ကျောက်စာအရ ကျန်စစ်မင်းသည် ဗိဿနိုးရသေ့
ဝင်စားသူဖြစ်၏။ ရာဇဝင်များ၌ သိကြား၊ ရသေ့စသော သူမြတ် (၇) ဦး
တို့ သရေခေတ္တရာကို တည်ထောင်သည်။ ရသေ့၏ အမည်ကို မဖော်ပြ။
(နိပေါတော်ဝင်မိသားစုမှာ ဘုရင်သည် ဘီရင်ဒရာဖြစ်သည်။ သူသည်
ဗိဿနိုးနတ်မင်း ဝင်စားသူဖြစ်သည်ဟု The Morning Star
သတင်းဂျာနယ်အရ သိရှိရသည်။)

ဝိကြမ = ဝိ + ကြမ (သ) = ဝိက္ကမ = အထူးရဲရင့်သော။

ဟရိဝိကြမ = အထူးရဲရင့်သော ဗိဿနိုးနတ်မင်း ဝင်စားသူ။

သ္မိး = ဝဿနာ (ပါ) = မိုးဥတု၊ မိုးကာလ။
ဝဿန > သာန > သန > သ္မိ > သ္မိး။
ဝါဆိုသောဘုန်းကြီးများကို သက်တမ်းပြောလျှင် (၅)ဝါ၊ (၇)ဝါစသဖြင့်
ပြောသည်။ တစ်ဝါသည် တစ်နှစ်ဖြစ်သည်။ လယ်သမားများ ခိုင်းနွားကို
အသက်ပြောလျှင် (၂)မိုး၊ (၃)မိုး စသဖြင့်ပြောသည်။ (၁)မိုးသည် (၁)နှစ်ကို
ဆိုလိုသည်။ ဤဝဿနာလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် မိုးကို မဆိုဘဲ နှစ် ကိုဆိုသည်။

c = ပဉ္စမ (ပါ) = ငါး-ခုမြောက်။
ပဉ္စမ > c (နှာသိကဌာန်၊ နှာသိက ကရိုဏ်း)။

သူ = ဒသ (ပါ) = တစ်ဆယ်။
ဒသ > သူ။

က္ခိ = သတ္တ (ပါ) = ခုနှစ်။
သတ္တ > တ > န (ဝင်တူ)။
မြန်မာဘာသာတွင် က-အလာများ တွေ့ရသည်။
နွဲ့လျ > ကနွဲ့ကလျ။ တိုက်ရိုက် > ကတိုက်ကရိုက်။
စဉ်လျား > ကစဉ်ကလျား။ န-မှာ က-လာသော် ကွ > ကွိ။

ဒေ - ဒိန (ပါ) - နေ့။
 (နေ့ မှ နှစ်သို့ပြောင်း၍ ယူဆဟန်တွေ့ရသည်။)
 ဒိန > ဒိ > ဒေ။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှာ Day။

ဒွိ - ဒွိ (ပါ) - နှစ်။
 ဒွိ > ဒိ > နိ (ဒ > န ၊ ဝင်္ဂတူ)။
 မြန်မာဘာသာ၌ ဟ-အလားများတွေ့ရ၏။
 မင် > မှင်။ မိ > မှီ။ မက် > မှက်။
 အလားတူ ပျူဘာသာတွင်လည်းရှိသည်။
 န > ဟ > ဟို > ဟို။

တိဖျ - တိပု (ပါ)၊ တြပု (သ) - ခဲမဖြူ ၊ သလွဲဖြူ။
 ပျူတို့အတွက် လသည် ခဲမဖြူ၊ သလွဲဖြူတုံးကြီးနှင့်တူသည်ဟု
 ယူဆဟန်တူသည်။
 တိပု > တိဖု (ပ > ဖ၊ ဝင်္ဂတူ)။ တိဖု > တိဖျ။
 မြန်မာဘာသာတွင် ဝ-သည် အဝင်၊ အထွက် ရှိသည်။
 ဒီဝင် > ဒီတွင်။

ဒွိယ - ဒွိယ (ပါ) - နှစ်ဆယ်။
 ဒွိယ > ဒွိသ > ဒွိသ (ဒ > န၊ ဝင်္ဂတူ)။
 ဒွိသ > နသ > သွ > သွ။

စတု - စတု (ပါ) - လေး။
 စတု > သု (တ > သ)။ သု > သ > လ (သ > လ၊ ဝင်္ဂတူ)။
 မြန်မာဘာသာတွင် ပ-အလားရှိသည်။ ဦစေး > ပဦပစေး။
 တာရမ်း > ပတာပရမ်း။ တောက်ရစ် > ပတောက်ပရစ်။
 လ > ပ > ပွံ။

ဒိနက်ရ - ဒိနက်ရ (ပါ) - နေ၊ နေ့။
 ဒိနက်ရ > တနင်ကရ > တနက် > တင် (န > င)။
 တေငယ် (မွန်)။ တိုယ် (ပုဂံကျောက်စာ)။
 တင် > တကက > တက် > တင်။

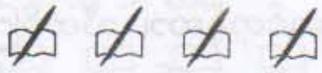
မြန်မာဘာသာပြန်

မင်းမြတ် နတ်ရွာစံသည်။ မေးရိုး (၃)ဆင့်ရှိသော ဟရိဝိကြမ မင်းမြတ်သည် သက္ကရာဇ် ၅၇-နှစ် (A.D. ၆၉၅)၊ ၂-လ၊ ၂၄-ရက်တွင် သက်တော် ၄၁-နှစ်၊ ၇-လ၊ ၉-ရက်မှာ (နတ်ရွာစံသည်)။ မင်းမြတ်၏ ရုပ်ကလာပ်။

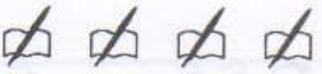
အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

The noble king died. Harivikrama who had 3 ching died, year 57 (A.D.695) 2nd month 24th day, aged 41 years 7 months and 9 days. The dead body of the noble king.

ဦးသာမြတ်၏ ပျူပတ်စာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

Year 57 (A.D.695) 2nd month 24th day; Harivikrama, died, aged 41 years 7 months and 9 days.

အစိုးအိုး ပျူစာများ (ခ)

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

ဘူသ္မုး = ဘူသန (ပါ) = တန်ဆာဆင်ခြင်း၊ တန်ဆာဆင်တတ်သည်။

ဘူသန > ဘူသ္မု > ဘူသ္မုး > ဘူသ္မုး။

သိဟ = သီဟ (ပါ) = ခြင်္သေ့ကဲ့သို့ ရဲရင့်သူ။

ဟံ = အဋ္ဌ (ပါ) = ရှစ်။

အဋ္ဌ > အ > ဟ (အ > ဟ၊ ဝဂ်တူ)။

ဟ > ဟြ (မြန်မာဘာသာ၊ ပျူဘာသာတို့တွင် ရ-ရစ်၊ အဝင် အထွက်ရှိသည်)။ ဟြ > ဟံ။

မြန်မာဘာသာပြန်

ပင်းမြတ်။ (တိုင်းပြည်)၏ အဆင်တန်ဆာ၊ သီဟဝိကြမမင်းမြတ်သည် သက္ကရာဇ် ၈၀-နှစ် (A.D. ၇၁၈) ၂-လ၊ ၄-ရက်တွင် သက်တော် ၄၄-နှစ်၊ ၉-လ၊ ရက် ၂၀-မှာ (နတ်ရွာစံ၏)။ ထိုမင်းမြတ်၏ ရုပ်ကလာပ်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

The noble king; the ornament of (the country) Srivikrama died year 80 (A.D. 718) 2nd month 4th day, aged 44 years 9 months and 20 days. The dead body of that noble king.

ဦးသာမြတ်၏ ပျူပတ်စာမှ

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

Year 80 (A.D. 718) 2nd month 4th day; Srivikrama, died, aged 44 years 9 months and 20 days.

အစိုးအိုး ပျူစာများ (၇)

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

သူရိယ (ပါ) = နေ။ နေကဲ့သို့ ထွန်းလင်းတောက်ပသူ။

c   = ပဉ္စမ   = ငါး။

ဝိc   = ပဉ္စမ   = ငါး။

ပဉ္စမ > ပဉ်မ > ပိဉ်မ > ပိမ > ပိc။

(မ > c၊ နှာသိကဌာန်၊ နှာသိက ကရိုဏ်းချင်းတူ။)

တြ   = ဆဋ္ဌ (ပါ) = ခြောက်။

ဆဋ္ဌ > ဆ > စ (ဆ > စ၊ ဝဂ်တူ။)

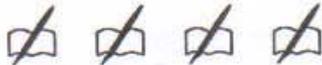
စ > တ။ (ချတ်သော > ချစ်သော၊ ပုဂံကျောက်စာများ။)

တ > တြ။ ရ-ရစ် အဝင်ရှိ။ တြ > တြ။

သော်   = ဒသ (ပါ) = တစ်ဆယ်။

ဒသ > သ > သော်။

တီး   = ရက်။   တကီခ > တီ > တီး။

မြန်မာဘာသာပြန်

မင်းမြတ် နတ်ရွာစံသည်။ သူရိယဝိကြမမင်းမြတ်သည် သက္ကရာဇ် ၅၀-နှစ် (A.D. ၆၈၈) ၅-ရက်၊ သက်တော် ၆၄ နှစ်မှာ (နတ်ရွာစံသည်)။ ထိုမင်းမြတ်၏ ရုပ်ကလာပ်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

The noble king died. The noble king Thuryavikrama died, year 50 (A.D.688) 5th day, aged 64 years.

ဦးသာမြတ်၏ ပျူဖတ်စာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

Year 50 (A.D. 688) 5 months Suriyavikrama himself died, aged 64 years.

မှတ်ချက်   ။   ။   ဤဘာသာပြန်များတွင် ဦးသာမြတ်က ၅-လ မြောက်ဟုဆို၏။
၅-ရက်မြောက်ဖြစ်သည်။

အစိုးအိုး ပျူစာများ (ဃ)

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

ဥဝေါ = အဝ - သိတ္တ (ပါ) - ဘိသိက်ခံသည်။

အဝ > ဥဝေါ။ (အက္ခရာတစ်လုံးရလျှင် ထိုအက္ခရာနှင့်ပတ်သက်သော သရသံ၊ အသတ်သံ အားလုံးရနိုင်ကြောင်း ရေးသားတင်ပြပြီးပါပြီ။
ဥဝေါ စာတမ်းမှာ၊ အကျယ်တဝင့် ရှင်းပြထားပါသည်။

က္ခိ = ကဒလိ (ပါ) = တံခွန်

ကဒလိ > ကဒိ > ကဒီ > က္ခိ။

တိဠိ = ရဋ္ဌ + ပုရ = တိုင်း + ပြည် = တိုင်းပြည်။

ရဋ္ဌ > ဋ္ဌ > ထ > တ > တိ > တီ။

ပုရ > ပုလ (ရ > လ၊ ဝဂ်တူ)။ ပုလ > ပလ > ပု > ဝိ > ဝိ။

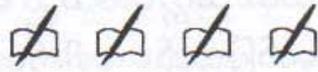
ဟော် = တယော (ပါ) = သုံး။

ယော > ဟော > ဟော်။

မြန်မာဘာသာပြန်

မြတ်သောမိဖုရားနတ်ရွာစံသည်။ မင်းမြတ်သူရိယဝိကြမ၏ တိုင်းပြည်တံခွန်၊ အဘိသိက်ခံ မိဖုရားသည် သက္ကရာဇ် ၃၅-တွင် (နတ်ရွာစံသည်)။ (မိဖုရား) မြတ်၏ရုပ်ကလာပ်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

The noble (queen) died, (She was) the noble king Suriyavikrama's baptised queen and the Champion of the country. The dead body of that noble (queen).

ဦးသာမြတ်၏ ပျူပတ်စာမှ မြန်မာဘာသာပြန်

Year 35 (A.D.673) Suriyavikrama's relatives died.

မှတ်ချက် ။ ။ သူရိယဝိကြမ၏ ဆွေမျိုးများ နတ်ရွာစံသည်ဟုဆိုသည်မှာ မှား၏။ သူရိယဝိကြမ၏ မိဖုရားနတ်ရွာစံခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာ၌ ဥဝေါမယးဟုရေး၍ ဥဝေါသည် မိန်းမ၊ ဇနီး၊ မယား၊ မိဖုရားဟု ဘာသာပြန်သည်။ ဥဝေါသည် ဂုဏ်ပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့် အဘိသိက်ခံ မိဖုရားဟု ဆိုရပါမည်။

အရိုးအိုးပျူစာများ

'ဝေပန်သုံးသပ်ချက်'

အရိုးအိုး ပျူစာများတွင်သုံးသော သက္ကရာဇ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဒေါက်တာ ထင်အောင်က သက သက္ကရာဇ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။ သက သက္ကရာဇ်သည် အေဒီ ၇၈ ၌ စသည်ဟူ၍ ပျူသက္ကရာဇ်ကို (၇၈)ပေါင်း၍ အေဒီ သက္ကရာဇ်ဖြင့် ဖော်ပြသည်။ ဒေါက်တာ သန်းထွန်းက အက္ခရာတို့သည် ဂုဏ် အက္ခရာဖြစ်၍ သက္ကရာဇ်လည်း ဂုဏ် သက္ကရာဇ် ဖြစ်နိုင်သည်ဟု ယူဆကာ ဂုဏ် သက္ကရာဇ်သည် အေဒီ ၃၁၉-မှာ စသုံးသဖြင့် ပျူနှစ်ကို ၃၁၉-ပေါင်း၍ အေဒီနှစ်ဖြင့် ပြသည်။

ပျူတို့သည် စန္ဒြမာသ ပြက္ခဒိန်ကို သုံးသော်လည်း ယနေ့ မြန်မာများကဲ့သို့ ၁၂-လကို တန်ခူး၊ ကဆုန် စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ လဆန်း လဆုတ်ဟူ၍လည်းကောင်း မသုံးပါ။ လကို ၁-လ၊ ၂-လစသည်ဖြင့် ဂဏန်းစဉ်တပ်သုံးသည်။ ရက်ကို ၁-ရက်၊ ၂-ရက် စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်သည်။

Year 32 (A.D. 673) Sanyavikrama's relatives died

တကိုခသည် ဘာလဲ

ဂျာနယ်တစ်စောင်မှာ ဒေ = လ၊ ဖျ = ရက်၊ တကိုခ = သက္ကရာဇ် အမျိုးအစား အမည်ဟု တင်ပြသည်။ မှားသည်။ ဒေ = နှစ်၊ တိဖျ = လ၊ တကိုခ = နေ့၊ ရက် ဖြစ်သည်။ သက်သေ အကျယ်တဝင့် တင်ပြပါမည်။

ဒိန(ပါ) = နေ၊ နေ့။ ပြက္ခဒိန်၊ သုဒ္ဓဒိန်၊ ဒိန်နက်သဲ၊ ဒိန်ခဲ စသည်ကို စဉ်းစားပါ။ လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခ ရက်များကို ပြသောအရာဖြစ်၍ ပက္ခဒိန်မှ ပြက္ခဒိန် ဖြစ်လာသည်။ သုဒ္ဓဒိန်ရက်၊ တိထီရက် ဟူ၍ နေ့ရက် (၂)မျိုးရှိ၏။ သုဒ္ဓဒိန်ရက်ကပို၍ ရှည်သည်။ ထို့ကြောင့် (၆၄)ရက်ကြာသော် တိထီရက် သည် (၁) ရက် (၁)နေ့ တိုးရမည့်အစား (၂) ရက် တိုး၍ ရေတွက်ရသည်။ ဤသည်ကို ဒိနသဝ > ဒိနသျှ > ဒိန်နက်သဲဟု သတ်မှတ်သည်။ ရေစကြို ခုံတော် ဖြတ်ထုံး၌ အသေးစိတ် ရှင်းပြထားပါသည်။ ဒိန်ခဲဆိုသည်မှာ ဒိန = နေ့ ကျော်မှ နွားနို့က ဖြစ်လာသော နို့ထွက်ပစ္စည်းဖြစ်၏။

ဒိနက်ရသည် နေ၏ ပရိယာယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ နေနှင့်နေ့သည် အတူဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ နေရှိသောကြောင့် နေ့ဖြစ်ရသည်။ နေ့မှာ နေရှိသည်။ ဒိနက်ရမှ ဒနက် > ဒိနင် > တနင် ဖြစ်လာသည်။ တနင်မှ တင် သို့ န နှင့် င တို့သည် နှာသိ ကဌာန်၊ နှာသိက ကရိုဏ်း ဖြစ်သဖြင့် ပြောင်းသည်။ မွန်တို့က တွေ့ဖွယ်ဟု ယူလိုက်သည်။ ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာ စာမျက်နှာ 'ဂ' စာကြောင်းရေ (၂၁) နှင့် စာမျက်နှာ 'င' စာကြောင်းရေ (၁၁) တို့မှာ တွေ့နိုင်သည်။ ခေတ်သစ်မွန် တွဲ သို့ပြောင်းသည်။ ပုဂံကျောက်စာများ၌ "ကျက်တငိုယ်ခတ်သည်" ဆိုသည်မှာ နေသဏ္ဍာန် အမွန်အမြတ် အဆင်တန်ဆာ ဖြစ်သည်။ ဘုရားထောင်အရိုးအိုး ပျူစာ၌ တွ (နေ)ဟု တွေ့ရသည်။

ဒိနက် > တနက် > တင် > တကက် (ငနှင့် ကသည် ဝင်တူ၍ပြောင်းသည်) ကောင်းကင် > ကောင်းငင်၊ သင်းခွေချပ် > သင်းငိုချပ် တို့သည် (က မှ င။ င မှ ခ။) ပြောင်းလဲမှု သာဓကတို့ဖြစ်ပါသည်။ တကက် > တက်ခ > တကိုင်ခ > တကိုခ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲသည်။ သို့အတွက် ဒိနက်ရမှ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာသောကြောင့် တကိုခသည် နေ့၊ ရက် ဖြစ်သည်။ သက္ကရာဇ် အမျိုးအစားအမည် မဟုတ်ပါ။

မဟာသက္ကရာဇ်၊ သာသနာသက္ကရာဇ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ်၊ ဒေါဒေါရသင်္ကန်း၊ ခဆပဉ္စာင်္ကန်း၊ ဗသျှ။ ဆိန္ဒြကိန်းတို့သာ မြန်မာပြည်၌ရှိသည်။ တကိုခ သက္ကရာဇ်၊ တကိုခ ကိန်းဟု မရှိပါ။

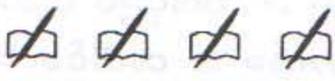
နှစ်၊	လ၊	ရက်၊	
ရှုနိမ်၊	ရှုတာ၊	ရှုနီ၊	ကချင်
ကွန်၊	ခါပါး၊	နီး၊	ချင်း
စောန်၊	လိန်၊	ဝမ်၊	ရှမ်း
စွေ.နွံ၊	ရွဲ၊	ထရမ်၊	တရုတ်

ကချင်၊ ရှုနီ၊ ချင်း၊ နီး တို့သည် ဒိနမှသော်လည်းကောင်း၊ ဒိနက်ရမှ သော်လည်းကောင်း ဆင်းသက်လာနိုင်သည်။ ခါပါး (ချင်း) လ သည် ပါဠိ လ ၏ ပရိယာယ် ခပါကရမှ ဆင်းသက်လာနိုင်သည်။ ရှမ်း၊ လိန် နှင့် တရုတ်၊ ရွှေ တို့သည် ဥဠရာဇာ လ ၏ ပရိယာယ်တစ်ခုမှ ဆင်းသက်လာနိုင်သည်။

ကလာနိမိ၊ ကုမုဒဗန္ဓဝ၊ သသက်၊ သသလဉ္ဇန၊ သုခံသု၊ သုတ္တံသု၊ သောမ၊ မိဂက် တို့သည် လ ၏ ပရိယာယ်များဖြစ်သည်။ ကလာနိမိ (ပါ) = ရွှေအိုး၊ သုခံသု (ပါ) = ရောင်ခြည်ဖြူ၊ သောမ (ပါ) = ဖြူသော တို့သည် အရောင်နှင့်ပတ်သက်သော ပရိယာယ်တို့ဖြစ်သည်။ ကုမုဒဗန္ဓဝ (ပါ) = ကြာဖြူ ၏ မိတ်ဆွေသည်လည်း လ ၏ အရောင်နှင့်ပတ်သက်သည်။ ကလာနိမိ၊ သသက်(ပါ) = ယုန် အမှတ်အသား။ သသလဉ္ဇန (ပါ) = ယုန်တံဆိပ်၊ မိဂက် (ပါ) = သမင် အမှတ်အသားတို့သည် သဏ္ဍာန် အသွင်အပြင်နှင့် ပတ်သက်သည်။ တီဖျာသည် တိပု (ပါ)၊ တြိပု (သ) = သလွဲဖြူ၊ ခဲမဖြူဟု အဓိပ္ပာယ်ရသောကြောင့်၊ သရေခေတ္တရာပျူတို့သည် လ ကို အရောင်နှင့်ပတ်သက်၍ မြင်ထားသည်ဟု ဆိုရပါမည်။

ဒေသည် ဒိန > ဒိ > ဒေ ဖြစ်လာသည်ဟု ယူဆရသည်။ အင်္ဂလိပ်စကား Day နှင့် ဆင်တူသည်။ မိခင်တူမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ပြောသင့်သည်။ Day နေ့ရက် သာမက၊ နှစ်၊ အလွန်ဝေးသော နှစ်ကာလ၊ ခေတ်အထိ အနက် ကျယ်ပြန့်သည်။

Sunday, Monday တို့သည် နေနေ့၊ လနေ့ဟု ဆိုလိုသည်။ မွန်တို့က တွဲ အဒိုက်၊ တွဲ စန် ဟု ခေါ်သည်။ ချင်းတို့က ဇာရ်၊ ပီးနီ၊ နီခတ်နီ ဟုခေါ်၏။ နီသည်နေ့၊ ဇာရ်၊ ပီး (ပါ) = ဇုမဏီ၊ နီခတ် (ပါ) = နက္ခတ္တရာဇာတို့မှ ဆင်းသက်လာသည်။ ဇုမဏီသည်နေ့၊ နက္ခတ္တရာဇာသည် လ ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသည် နှစ်၊ တီဖျာသည် လ၊ တကီခသည် နေ့၊ ရက် ဖြစ်သည်ဟု ရင်းမြစ် သုတေသနပြု၍ အမှန်ဖော်ထုတ်နိုင်သည်။ ရှေးကပညာရှင်များ အဆိုအမိန့်ကို ဝေဖန်မှုမရှိဘဲ လက်ခံယူဆလျှင် မှားနိုင်ပါသည်။

ဟန်လင်းခဲပူရပိုက် ပျူစာ

(မြန်မာအက္ခရာဖြန့်)

ရှေ့စာမျက်နှာ

- ၁။ လင်ကာ လေက ပါလေက ကာသရ စိတ္တ
- ၂။ ဝါဒါ ဖကေါ ပါလေယျဝါ ဝဟိရက္ခိဝါဟိ
- ၃။ . . . . မခမဝ လာလာ မလာလာ
- ၄။ သွာဟယျစိစက် လိန္တေ ပုပနူပုပနူ ဖရာ
- ၅။ ဥံဆိဆူဘော ဖတ္တ သွာဟယျ

နောက်စာမျက်နှာ

- ၆။ ဥစက် လိန္တေ ပုပနူပုပနူ ဖရစန္ဒ
- ၇။ သူဘော . . . . .
- ၈။ တ္တတာ မမ . . . . . သိကေါ
- ၉။ လေယျဝါ ဝဟိရက္ခိဝါ ဟိတာ ဟိ . . . . .

ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်

လင်ကာ = လယံပေတိ (ပါ) = ခုန်လွှားစေ၏။ ကျော်စေ၏။
လယံပေတိ > လယံ > လင်ကာ (ယ > က၊ ဝင်တူ)။

လေက = လေခ (ပါ) = ရေးသည်။
လေခ > လေက (ခ > က၊ ဝင်တူ)။

ပါလေဂ = ပါလေယျ (ပါ) = စောင့်ရှောက်သည်။
ပါလေယျ > ပါလေဂ။
(ယ > ဂ၊ ကဝင်နှင့် အဝင်ပြောင်းတတ်သည်)။
သာဓက - သာလိယ > သာလိက။

ကာသရ = ကာသယ (ပါ) = သင်္ကန်း၊ ဖန်ရည်စွန်းသောအဝတ်။
ကာသယ > ကာသရ (ယ > ရ၊ သံတူ၊ ဝင်တူ)။

စိတ္တဝါဒ = စိတ္တဝါရ (ပါ) = စိတ်အကြိမ်။
စိတ္တဝါရ > စိတ္တဝါဒ (ရ > ဒ၊ ရွတ်ဆိုရခက်၍ပြောင်း)။
(ရ > သ၊ ဝင်တူ)။ သ > စ > တ > ဒ။

ဖကော = ဖက္ကတိ (ပါ) = နှေးနှေးသွား၏။
ဖက္ကတိ > ဖက္က > ဖက > ဖကော။

ပါလေယျ = ပါလေယျ (ပါ) = စောင့်ရှောက်သည်။

ဝါ = ဝါ (ပါ) = အထူးကြံ့ခြင်းအနက်ကိုဟောသော နိပါတ်ပုဒ်၊ တစ်နည်းကား၊
သို့မဟုတ်၊ အချို့သဖြင့်။
ဝါ > ဝ > လ (ဝ > လ၊ ဝင်တူ)။
လ > လေး > လေးကောင်း > ၎င်း။
(ဝါမှလေး၊ ငွေ၊ လည်း၊ လည်းကောင်း ဆင်းသက်ပုံ 'ဝါ'
စာတမ်းကိုလေ့လာပါ။)

ဝဟိ = ဝဟ (ပါ) = ရွက်ဆောင်သည်။ (ပါ) ဝဟဝဟ ဝဟ

ရက္ခိ = ရက္ခ (ပါ) = စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ အစောင့်အရှောက်။

ဟိ = ဟိတ (ပါ) = အကျိုးစီးပွား၊ အကျိုး။

မခ (ပါ) = ယာဇ်ပူဇော်ခြင်း။

မဝ (ပါ) = ချည်နှောင်သည်။

လာလာ (ပါ) = တံတွေး။

မလာ (ပါ) = အညစ်အကြေး။

သွာ (ပါ) = ကောင်းသော။

ဟယျ = ဟရ (ပါ) = ဆောင်သည်။

ဟရ > ဟယ (ရ > ယ ၊ အသံတူ၊ ဝင်တူ)။

ဟယ > ဟယျ (ယပင့် အဝင်အထွက်မှာ မြန်မာဘာသာ၌ လွယ်ကူသည်။ ပျူဘာသာ၌ အလားတူရှိသည်။)

စိစက် = စိစိဋ္ဌာယတိ (ပါ) = ဖျစ်ဖျစ်မြည်၏။

စိစိဋ္ဌာယတိ > စိစိဋ္ဌာ > စိစိဋ် > စိစဋ် > စိစက်။

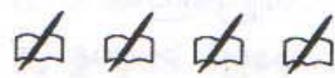
လိန္တေ = လိတ္တ (ပါ) = လိမ်းကျံအပ်သည်။

လိတ္တ > လိန္တ (တ > န၊ ဝင်တူ)။ လိန္တ > လိန္တေ။

ပုပနူပုပနူ = ပုနပျုနံ (ပါ) = အကြိမ်ကြိမ်။

ပုနပျုနံ > ပုပနူ (န နှင့် ပ ရှေ့နောက်အပြန်အလှန်ပြောင်း)။
ပုပနူ ပုပနူ။

- ဖရာ - ဖရာပတိ (ပါ) - နံ့စေ၏။
- ဥါ - အ + ဥ + မ > အောင်း၊ ဥါ၊ ဗြဟ္မာ၊ ဗိဿနိုး၊ သီဝနတ် (ဥ)ပါးကို ရှိခိုးသည်။
- ဆိဆူ - စိစွ (ပါ) - ကြံ၍။
စိစွ > ဆိဆ (စ > ဆ၊ ဝင်တူ)။ ဆိဆ > ဆိဆူ။
- ဘော (ပါ) = အို၊ အချင်း၊ အရှင်။
- ဖတ္တ - ဖဋတိ (ပါ) - ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးသည်။
ဖဋတိ > ဖတ (ဋ > တ၊ ဌာန်တူ၊ ကရိုဏ်းတူ)။ ဖတ > ဖတ္တ။
- ဥစက် - ဥစ္ဆင်္ဂ (ပါ) - ခါးပိုက်၊ ရင်ခွင်။
ဥစ္ဆင်္ဂ > ဥစင်္ဂ > ဥစက် (ဂ > က၊ ဝင်တူ)။
- ဖရ - ဖရာပတိ (ပါ) - နံ့စေ၏။
- စန္ဒာ - စိန္တ (ပါ) - ကြံစည်သည်။
- တ္တတာ - တာကာ (ပါ) - ခိုလှုံရာ၊ ကိုးကွယ်ရာ။
တာကာ > တကာ > တတ (ကာ > တ၊ ဌာန်တူ၊ ဝင်တူ)။
တတ > တတာ > တတာ။
- မမ - မမတ္တ (ပါ) - မြတ်နိုးခြင်း။
- သိကော - သိက္ခတိ (ပါ) - သင်ယူ၏။ ကျင့်ကြံ၏။
သိက္ခတိ > သိက္ခ > သိက > သိကော။

မြန်မာဘာသာပြန်

ခုန်ကျော်စေ၏။ (အန္တရာယ်ကို)။ ရေးပါ။ (စာက) စောင့်ရှောက်သည်။ (စောင့်ရှောက်သော)။ သင်္ကန်းကို စိတ်မှာအကြိမ်ကြိမ် ဖြည်းဖြည်းဆင်ခြင်ပါ။ စောင့်ရှောက်သည်။ ဆောင်ယူလျှင်လည်း စောင့်ရှောက်သည်။ အကျိုးရှိသည်။ . . . . (သင်္ကန်းကို) ပူဇော်၍ ချည်နှောင်ပါ။ တံတွေးအညစ်အကြေး ဆောင်လျှင် ကောင်းသည်။ တတွတ်တွတ်ရွတ်ဆိုပါ။ အကြိမ်ကြိမ် နှံ့အောင်လိမ်းကျပါ။ တွေး၍ အရှင်သည် ဥုံ (ရွတ်ဆိုပါ)။ (အန္တရာယ်တို့ကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးသည်။ ကောင်းကျိုးဆောင်သည်)။

ကျောဘက်ရင်ဘတ်ကို အကြိမ်ကြိမ် နှံ့အောင်လိမ်းကျပါ။ ဆင်ခြင်ပါ။ တွေးကြံပါ။ အရှင် ကိုးကွယ်ရာအဖြစ် မြတ်နိုးပါ။ . . . . ကျင့်ကြံပါ။ စောင့်ရှောက်မှုပြုသည်။ ဆောင်၍လည်း စောင့်ရှောက်မှုပြုသည်။ အကျိုးရှိသည်။ အကျိုး . . . . ။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်

(You) escape from dangers. Write (this letter). (It) will take care of (you). Think about the robe of the monk slowly which takes care of (you). (It) takes care of (you). (It) takes care of (you) if (you) bear it. It is beneficial. (You) worship the robe of the monk and bind (you) with (it). If (you) bear the waste, the (saliva) it is beneficial. Murmur (these words). Spread the (saliva) again and again. Consider (this letter) and you murmur Om. (This) breaks out dangers. It is beneficial.

Spread it over the breast again and again. Consider and think. You... love this as a thing of worship. Practise it. It takes care of you. If you bear it, it is beneficial. It is beneficial. Benefits.

‘ဝေပန်သုံးသပ်ချက်’

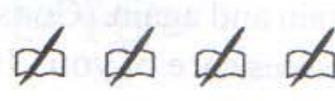
ဤခဲပုရပိုက်ပျူစာသည် သံလျက်ပုံသဏ္ဍာန်ရှိသော ခဲပြားဖြစ်၏။ အလျား ၇"၊ ဗျက် ၁ 1/2"။ ဟန်လင်းကြီး အရှေ့ဘက် နဂါးရုန်းကန်ဘောင်ရိုး၊ အနောက်ရေလွှဲပေါက်အနီး ယာခင်းအတွင်းမှာ တွေ့ရှိခဲ့သည်။ ပဏ္ဍိတ်ဦးဘေက ပျူစာများသည် သက္ကရာဇ် ၄၀၀-၅၀၀ အနော်ရထာခေတ်ထိုး အက္ခရာတို့နှင့်တူသည်။ ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးထားသည်။ သူတစ်ပါးတို့၏ ကြည်ညိုလေးစားမှုရရန် ဆောင်ရသော အဆောင်လက်ဖွဲ့ ဟု မှတ်ချက်ပြုသည်။

ပါဠိဘာသာဖြင့် ရေးထားသည်ဟု ဆိုခြင်းမှာ မှားသည်။ ပဏ္ဍိတ်သည် ပျူဘာသာဖြင့် သဘော သဘာဝကို မသိ၍ ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ ပျူဘာသာဖြင့်သာ ရေးထားသည်။ ပျူဘာသာသည် ပါဠိသက္ကတ စကားလုံးတို့ကို တိုက်ရိုက်အသွင်ပြောင်းနည်း (၂) မျိုးဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည်။ ဤပုရပိုက်တွင် ပါဠိစကားလုံး အတော်များများကို တိုက်ရိုက်နည်းပါးယူ၍ ရေးထားသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ပဏ္ဍိတ်က ပါဠိဖြင့် ရေးသည်ဟု ပြောသည်။

ထူးခြားသည်မှာ ဤပုရပိုက်ပျူစာ၌ မွန်နှင့်ဆက်နွယ်သော ဝေါဟာရ လုံးဝမပါ။ ခေတ်ချင်းခြား၍လား၊ ခဲပုရပိုက်စာရေးသူက မွန်ကို မကျွမ်း၍လား စဉ်းစားစရာဖြစ်သည်။

ပဏ္ဍိတ်က အဆောင်လက်ဖွဲ့ ဖြစ်သည်ဟုဆို၏။ မဟုတ်ပါ။ အန္တရာယ်ကင်းစေရန် ရွတ်ဆိုရသော စာသာဖြစ်သည်။ သင်္ကန်းကို မြတ်နိုးစွာ ဆောင်ယူခြင်း၊ ပူဇော်ခြင်း၊ ချည်နှောင်ခြင်းပြုလျှင်၊ စိတ်ကဆင်ခြင်၍ တတွတ်တွတ် အောက်မေ့ရွတ်ဆိုလျှင် အန္တရာယ်မှန်သမျှ ကင်းကြောင်း၊ ဘေးကင်းရန်ကာ စာဖြစ်သည်။

ဤသို့ပြုရာ၌ တံတွေးသုတ်လိမ်းရန် ပါဝင်၏။ ယခုခေတ် အထူးသဖြင့် အနှိပ်သည်များသည် အကြောတင်း၊ အကြောလွဲ၊ အဆစ်လွဲ၊ အရိုးကျိုးကို နှိပ်၍ကုသရာ၌၊ တံတွေးသုတ်လိမ်း ကုသကြသည်။ နှိပ်ကြသည်။ ဟန်လင်းခေတ်က ကုသနည်းဓလေ့ ယနေ့ထိ ဆက်လက်သုံးနေကြသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်၊ စတုတ္ထတွဲ၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ ပုံနှိပ်ရေးနှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ အသွင်ဩဘာသာဘိဝံသ၊ သုတေသနသရုပ်ပြအဘိဓာန်၊ စာ-၄၆၇၊ ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ ကုလား၊ ဦး၊ မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ ပထမတွဲ၊ စာ-၁၁၆၊ ဟံသာဝတီပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၄။ အုံးရွှေ၊ ဦး၊ သတ်ပုံမိတ်လင်စုံ၊ စာ-၇၄-၄၁၇။
- ၅။ ဖိုးလတ်၊ ဦး၊ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း၊ ပထမတွဲ၊ စာ-၁၁၆၊ ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၆။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ။
- ၇။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာရာဇဝင်၊ စာ-၄၁၊ ၄၂၊ မဟာဒဂုံစာပေထုတ်ဝေရေး၊ ရန်ကုန်။
- ၈။ သာမြတ်၊ ဦး၊ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၇၊ ၅၁၊ ၅၂။

ဘုရားထောင် အရိုးအိုး ပျူစာ

ဘုရားထောင် အရိုးအိုးပျူစာဟု ဆိုသော်လည်း အရိုးအိုးရှင် မည်သူဆိုသည်ကို အတပ်မပြောနိုင်။ ပျူတို့သည် အရိုးအိုးကို အသုံးပြုသဖြင့် ဤအိုးသည် အရိုးအိုးဖြစ်ရမည်ဟု ထင်ကြသည်။ အရိုးအိုးမဟုတ်။ ဘုရားတည်ကြောင်း မှတ်တမ်းစာဖြစ်သည်။ ဟရိဝိကြမ စသောမင်း ၅-ပါးတို့ မင်းအသီးသီးဘုရားတည် ပြုပြင် မွမ်းမံသည်တို့ကို ရေးထားသည်။ မင်း ၅-ပါးနှင့် ကိုဟုခေါ်ဆိုသော သံဃာတော်တို့ ဝိုင်းဝန်းစုပေါင်း လုပ်ဆောင်ကြသည်။ သက္ကရာဇ် အမှတ်အသားမပါရှိပါ။

မင်းအစဉ်အဆက်ကို ရှေ့နောက်ညီညွတ်အောင် ရေးမထား။ မြေညှိသည်။ မြေသန့်မင်္ဂလာ ဆင်ယင်သည်။ နံ့သာပက်ဖျန်းသည်။ ရွှေဂူ ၆-ဂူတည်ဆောက်သည်။ ဂူပေါင်း (၇၀၈၄) ကို တည်ဆောက်သည်။ ဆင်းတု ရာ၊ ထောင် ထုလုပ် ကိုးကွယ်သည်။ ဘုရား ရာ၊ ထောင် အံ့ဖွယ် ပူဇော်သဖြင့် ဘုရားထောင်ဟု အစဉ်အလာ ခေါ်တွင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မင်းစသော သံဃာတော်တို့သည် ဘုရားမှာ ဆွမ်းတော်တင်လှူသည်။ ရေချမ်းကပ်သည်။ ဆီမီးပူဇော်သည်။ တံခွန် လှူသည်။ ကြာနီသိမ် ဆက်ကပ်သည်။ အချို့ ဆင်းတုများမှာ အညိုရွှေရောသော ဦးပြည်း ကွပ်သည်။

ဘုရားထောင်ဘုရားသည် တန်ခိုးကြီး၍ နတ်ကောင်းနတ်မြတ်၊ နဂါး၊ ဂဠုန်တို့ လာရောက်ပူဇော် ကြသည်။ နတ်ဆိုးတို့ကို ဗလိနတ်စာကျွေးသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ ဥယျာဉ်စိုက်ပျိုးသည်။ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားသည် ကြွလာ၍ ဤဝန်းကျင်မှာ ခြေတော်ရာ (၃၀)ချထားခဲ့သည်။ မင်းအစဉ်အဆက်သည် ဂူ၊ ဘုရားတို့မှာ ပျက်စီးလျှင် ပြင်ဆင်ကြသည်။ ထီးတင်ထား၍ မှေးမှိန်သော် တောက်ပအောင် ပြုပြင်ကြသည်။ နံ့သာ လှူဒါန်းသည်။

ရေဆေးသင့်လျှင် ရေသပ္ပယ်ကြသည်။ ပုခက်ဇယာဉ် လှူဒါန်းသည်။ ပါရမီ (၃၀)ကို မင်းတို့ ဆည်းပူးကြသည်။ နောက်ဆုံးမင်း ဖြစ်သော သီရိဓမ္မဒိတ္တဝိကြမမင်းသည် ပြိုင်ဆိုင်မှု မလုပ် သူတစ်ပါးက ချုပ်ချယ်ပြောဆိုသော် ခွင့်လွှတ်သည်။ သူတစ်ပါးကို မဖျက်ဆီး။ တရားတော်က မြတ်နိုးခြင်းကို ပေးသည်။ ငိုကြွေးမှု ကြုံလာလျှင် လိမ္မာစွာ ထိန်းသိမ်းသည် စသည်တို့ကို မော်ကွန်းထိုးသည်။

ပျူတို့သည် စာရေးမှု အတတ်ပညာကို အိန္ဒိယမှ ရရှိသည်။ သုံးသော အက္ခရာမှာ အိန္ဒိယ တောင်ပိုင်းသုံး ဗြဟ္မီ အက္ခရာများအနက် မြန်မာပြည်နှင့် ဆက်နွယ်နေသည်မှာ တေလုဂု-ကနဋီ အက္ခရာ ဖြစ်သည်။ တေလုဂု - ကနဋီ အက္ခရာမှ ကဒမ္မနှင့် ပလ္လဝ အက္ခရာဟူ၍ ပေါ်လာသည်။ ကဒမ္မ အက္ခရာမှ ပျူတို့သည် ပျူအက္ခရာကို တီထွင်သုံးစွဲခဲ့သည်။

ရာဇက္ခမာရ် ပျူကျောက်စာ၊ ပျူစကားလုံးများ

နိဒါန်း

ဦးသာမြတ်၏ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ ပျူ-မြန်မာအဘိဓာန်တွင် နာမည်များ၊ ဘွဲ့များမှအပ စကားလုံးအချို့ကို ရင်းမြစ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ တဒံ၊ ဒထဂဒ၊ ဒိဆိးတိ၊ ဗြ၊ န၊ နး၊ ဗတွ၊ ဗဒေါ၊ ဗဒိ၊ ဓမ္မား၊ မ္ဗော၊ သဝေဥေဒေဥေ၊ သျဒး၊ သွော၊ သြး၊ ဩ တို့ဖြစ်သည်။ ထိုစကားလုံးမှာ အသွင်အနည်းငယ်ပြောင်း၍ ယူထားခြင်းသာဖြစ်သည်။ အသွင်များစွာ ပြောင်းထားသော စကားလုံးမပါဝင်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း (၄၀)လောက်က မြန်မာစာဂုဏ်ထူးတန်းတွင် ပါမောက္ခ ဦးချမ်းမြ သင်ကြားစဉ် ငံးဟူသော ပျူစကားသည် ဝရ ပါဠိမှ ဝရ > ဝဟ > ဝး > ဗး > ငံး အဆင့်ဆင့် ဖြစ်လာသည်ဟု ပြောသည်။ ထိုစဉ်က သဘာဝမကျဟုထင်၍ ဘဝင်မကျခဲ့ပါ။ နှစ်ကာလကြာညောင်းလေ ဆရာကြီးအယူအဆ မှန်ကန်လေ ဖြစ်လာသည်ကို ဆင်ခြင်မိသည်။

တဖြည်းဖြည်း တိုး၍တိုး၍ စဉ်းစားသုံးသပ်ရာ ပျူစာလုံးအားလုံးတို့သည် ပါဠိ၊ သက္ကတမှ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျွန်တော်၏ အယူအဆကို ရုတ်တရက် သဘောပေါက်ချင်မှ ပေါက်ဦးမည်။ အချိန်ယူ၍ ဝေဖန်သုံးသပ်လေ မှန်လေဖြစ်လာပါသည်။ ဦးသာမြတ် ရင်းမြစ်မဖော်ထုတ်ခဲ့သေးသော ပျူစကားလုံး (၅၀)ကျော် (၆၀)ကို ရင်းမြစ်ဖော်ထုတ် တင်ပြပါသည်။ ရင်းမြစ်ဖော်ထုတ်ရာ၌ အနည်းငယ်အသွင်ပြောင်းသော စကားလုံးများ၊ များစွာအသွင်ပြောင်းသော စကားလုံးများ (၂)မျိုးတွေ့ရသည်။

ပျူဘာသာဟူသော ခေါင်းစဉ်တွင် ပုတ္တမှ တွ > တ > သ > သး။ တတော > တော > လော။ စုတိ > စ > သ > ဟ > ဟိ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာပုံမှာ အနည်းငယ်သာ ပြောင်းသော စကားလုံးများဖြစ်သည်။ အာမန္တေသိ > န္တေသိ > တသိ > တစ > တတ > တဒ တွ > တွီး။ အဋ္ဌ > အ ဟ > ဩ > ဩ။ ဒါသျှ > သျှ > တျ > ဩ > ဩ တို့မှာ များစွာ အသံပြောင်းလာသော စကားလုံးများ ဖြစ်ပါသည်။

များစွာပြောင်းလဲလာသော ရင်းမြစ်၊ သာမန်စဉ်းစားမရနိုင်သော အံ့ဩစရာ ကောင်းအောင် ပြောင်းလဲလာသော၊ ထူးလည်းထူးခြားသော စကားလုံးအချို့ကို ခေါင်းစဉ်သီးခြားတပ်ပြီး အကျယ်တဝင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။ တွး၊ တွး၊ ဩ၊ ဥဝေါ၊ ဒွတ္တဘောင်၊ ဟပြဆော၊ မယး၊ ဝါ စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ပျူစကား၊ ပျူဘာသာစစ်စစ်၊ ပါဠိသက္ကတမှ ဆင်းသက်မလာသော စကား၊ မရှိသလောက် ရှားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ပါဠိ၊ သက္ကတမှ ဆင်းသက်လာသော ဘာသာစကားဖြစ်သည်ဟု အခိုင်အမာ ယူဆပါသည်။

"Like most other Indochinese Languages, Pyu tended towards monosyllabism and generally abbreviated long Indian words by cutting off the end," Dr. C. O. Blagden ကိုသို့ ယူဆသည်။ အခြားများစွာသော အင်ဒို-ချိုင်းနား ဘာသာများကဲ့သို့၊ ပျူဘာသာသည် စကားတစ်လုံး၊ အနက်တစ်ချက်ထွက်သော ဧကဝဏ္ဏဘာသာဖြစ်ရန် အလားအလာရှိသည်။ ပျူဘာသာသည် ကုန်နွယ်ဘာသာစကားများ ရှည်လျှင် အမြီးဖြတ်၍ အတိုပြု လိုက်သည်။

ဒေါက်တာ စီ-အို-ဗလက်ဒင်၏ အဆိုမှန်ကန်သည်။ သာဓကပြရသော် အဝ-သိတ္တမှာ ရှည်သဖြင့် အမြီး သိတ္တ ကိုဖြတ်လိုက်သည်။ အဝ မှ ဥပေါ ဖြစ်လာ၏။ ကျွန်တော်က အဆိုတစ်ခုထပ်မံတင်ပြလိုသည်။ အမြီးသာမက ခေါင်းပိုင်းကိုလည်း ပျူတို့ ဖြတ်တတ်ကြသည်။ သာဓကပြရသော် အာမန္တေသိ၌ အာမ ခေါင်းကို ဖြတ်သောကြောင့် တေသိ အကျန်မှ တဒ၊ တွ၊ တွီး ဖြစ်လာသည်။

သန္နိ

သန္နိဆိုသည်မှာ ပါဠိဘာသာစကားဖြစ်သည်။ စပ်ခြင်း၊ အစပ်အဆက်၊ မိတ်ဖွဲ့ခြင်း၊ ပုဒ်စပ်ခြင်း၊ အက္ခရာနှစ်ခုကို ပေါင်းစပ်ခြင်း၊ ပဋိသန္ဓေဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ဤစာတမ်းတွင် အက္ခရာနှစ်ခု ပေါင်းစပ်ခြင်း၊ စကားလုံးတို့ ပေါင်းစပ်ခြင်းကို တင်ပြပါမည်။

ပါဠိဘာသာ၌ မုနိနှင့် ဣန္ဒပေါင်းလျှင် မုနိန္ဒဖြစ်လာသည်။ သံယောနှင့် ဣန္ဒပေါင်းလျှင် သံယိန္ဒ ဖြစ်လာသည်။ ပဉ္စနှင့် အင်္ဂပေါင်းလျှင် ပဉ္စင်္ဂဖြစ်လာပါသည်။ သရေခေတ္တရာမှာ ပျူတို့သည် ပါဠိဘာသာ သန္နိစနစ်ကိုယူ၍ သန္နိများ တီထွင်ပေါင်းစပ်ခဲ့သည်။ မှော်ဇာဗောဗောကြီး တောင်ကန်ဝက်ခေါင်းကုန်းမှ ရသော ဆင်းတုတော်ပလ္လင် ပတ်လည်စာတွင် ဇိကိုတွေ့သည်။ ဇိသည် ဇန+ဣန္ဒ မှ ဆင်းသက်လာသည်။ လူတို့၏ အုပ်စိုးသူ၊ မင်း ဟူ၍ ဆိုလိုသည်။ ဤစာမှာပင် ကဝိကို ကို ဟူ၍ သန္နိစပ်ရေးသည်။ သရေခေတ္တရာ အရိုးအိုးပျူစာများမှာ တက်ခဟူ၍ အချို့နေရာများမှာ ရေးသော်လည်း အချို့နေရာများမှာ တက်ခကို တစ်လုံးတည်း ဖြစ်အောင်ချဲ့၍ တီဟုရေးသည်။ ဆင်းတုတော်ပလ္လင် ပတ်လည်စာမှာ သျှရီ+အန္တကို သျှန္တိဟူ၍ သန္နိစပ် ရေးသည်။ အဆုံးစွန်သော ကျက်သရေ၊ ကျက်သရေ အထွတ်အထိပ်ဟု ဆိုလိုသည်။

ပုဂံခေတ် မြန်မာတို့သည် အဖိုးအဖွားဖြစ်သော ပျူတို့၏ သန္နိစနစ်ကိုရယူ၍ ကျောက်စာရေးထိုး ကြသည်။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၊ မြန်မာဘာသာတွင် သယံ+ကြီးကို သဂြီ ဟု သန္နိစပ်ရေးသည်။ မွန်ဘာသာ ကျောက်စာမှာ မဟာထေရ်ဟု ရေးမည့်အစား မာထေရ်ဟု မနှင့် ဟကို ပေါင်းစပ်ရေးသည်။ ပျူဘာသာ ကျောက်စာ၌ သူတစ်ထူး၊ သူစိမ်းကို မြဇနဟုရေးသည်။ ပါဠိပရဇနမှ ပြဇန၊ မြဇန အဆင့်ဆင့် ဆင်းသက် သန္နိစပ် ရေးသည်။ အထောလတ်ကျောက်စာ၌ မြလူဟု ရေးသည်။ မြဇနကို မြကိုချန်၊ ဇနကို လူဟု ဘာသာပြန် ပေါင်းစပ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ပုဂံခေတ် ကျောက်စာများတွင် မျာဟူသော စကားလုံး အတော်များများတွေ့ရ၏။ မယားကို ဆိုလိုသည်။ သရေခေတ္တရာ ပျူစာတို့မှာ မြီး ဟုရေး၏။ မူရင်းစာလုံးသည် ပါဠိ ဘရိယာ၊ သက္ကတ ဘာယာ ဖြစ်သည်။ ဘာယာက မြီး ဖြစ်လာရန် ပိုမိုနီးစပ်သည်။ ခင်ဗျားမှ ခများ ပြောင်းသကဲ့သို့ ဘာယာမှ မြီး ဖြစ်ရန် မခဲယဉ်းပါ။ သို့သော် ပုဂံရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာမှာ မယားဟုရေးသည်။ မြီး၊ မယားတို့မှ မျာသို့ ဆင်းသက် သန္နိစပ် ဖြစ်လာပါသည်။ ပုဂံခေတ် တောင်ဂူနီဘုရား ကျောက်စာ၌ သိရီ၊ သိရီ ကို ဩ ဟု ရေးထိုးသည်။ သ ကို ရဖြင့်ရစ်သည်။ လုံးကြီးတင် နှင့် လုံးကြီးတင်ဆံခတ်ကို နှစ်ခုပေါင်း၍ လုံးကြီးတင်ဆံခတ် '-ခ-' ဟုရေးလိုက်သည်။ သင်ကြီးဓမ္မပါလ် ဓမ္မသွရ်ကျောက်စာမှာ ဩ ကို ဩဟု ရေးသည်။ ဤအရေးအသား နှစ်မျိုးတို့၏ ရှေ့ပြေးမှာ သရေခေတ္တရာပျူစာ ဖြစ်ပါသည်။ ပလ္လင်ပတ်လည်စာ၌ သီဟု ရေးထားသည်။ လုံးကြီးတင် ဆံခတ်ဟု ဆိုမှသာ မှန်ပါသည်။

အင်းဝခေတ် ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ဧချင်း တို့တွင် သန္တိအသုံးများ လေ့လာနိုင်သည်။ စတုဓမ္မသာရ ကိုးခန်းပျို့ ဟတ္ထိပါလတောထွက်ခန်း၌ “ဆက်နွယ်နောင်ဘို့၊ စီးပွားချို့ခဲ့၊ ဘယ်သို့ယခု ပြုရုံနည်း” ဟုရေးဖွဲ့သည်။ ပြုရအံ့နည်းကို ရနှင့် အံ့ သန္တိစပ်ကာ ရံ့ ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုပျို့၌ပင် “ထို့ကြောင့်မှုတ်လော၊ ရှင်မြတ်စောစိတ်၊ သုံးလူ့မိတ်လျှင်” ဟုရေးစပ်သည်။ ထို့ကြောင့် မဟုတ်လောကို မနှင့်ဟ ထပ်၍ သန္တိပြုသောကြောင့် မှုတ်သို့ ပြောင်းသွားသည်။ “နန်းသာရပ်ဌာန်၊ ပြန်ပြီးကာမှ၊ တောသို့ကြွမှု၊ မည်သို့ဟူ၍၊ သူကဲ့ရဲ့စာ၊ လွတ်လေရာ၏။ ။ စိတ်ဖြာဖန်တော်မူဦးလော့” ဟု မဟာဇနကပျို့၊ အပိုဒ် ၁၄၅ မှာ ရေးဖွဲ့သည်။ သူကဲ့ရဲ့စရာကို စနှင့်ရာ သန္တိစပ်၍ စာဖြစ်လာသည်။

နှုတ်ပြောစကားမှာလည်း သန္တိအများအပြား လေ့လာနိုင်သည်။ မဟုတ်ဘူး အစား မှုတ်ဘူး၊ ပုရွက်ဆိတ်အစား ပွက်ဆိတ်၊ မနေ့ညအစား မည ဟု သန္တိစပ်ပြီး ပြောဆိုကြသည်။ မျက်စေ့ အောက်မှ မျက်မှောက်သို့ သန္တိပြောဆိုသည်ဟု ပညာရှင်အချို့က ယူဆသည်။ ဘုရားရှင်ကို အလျင်အမြန် ဆိုသော် ဘုရင် ဖြစ်လာသည်။ လူ့လောကမှာ ဘုရင်ခေတ်၌၊ ဘုရင်သည် လူတို့၏ ဘုရားဖြစ်သည်။ “ဖြူရိပ်ဖြန့်လွှား၊ လူ့ဘုရားလျှင်၊ လေးပါးတန်ခိုး၊ နေ့တိုင်းတိုးလျက်” ဟု ညောင်ရမ်းခေတ် စာဆိုရှင် ကရဝိကသည် သာလွန်မင်းတရားကို ဘုရင်ဟု မသုံးဘဲ လူ့ဘုရားဟု ထောမနာ၍ စပ်ဆိုသည်။ ကျနော်ဟူသော အသုံးသည် ကျွန်တော်မှ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲ သန္တိစပ်၍ ဖြစ်လာသည်။ ကျမ၊ ကျနပ်၊ ကျုပ်တို့သည်လည်း ကျွန်မ၊ ကျွန်ုပ်တို့မှ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲ သန္တိစပ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထမင်းရည်ကို ထမရည်၊ မှရည်သို့ သန္တိစပ် ပြောင်းလဲပြောဆိုကြသည်။

ပုဂံခေတ် ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၌ မြန်မာဘာသာတွင် လည်ဂေါင်၊ မွန်ဘာသာမှာ လး၊ ပျူဘာသာမှာ ငွေ ဟု ‘၎င်း’ ကိုယ်စားပြု ရေးထိုးသည်။ လည်း၊ လး၊ ငွေ တို့သည် လေးကို ကိုယ်စားပြုကြသည်။ လေးမှ ဂဏန်း ၄ သို့ပြောင်းသည်။ ဂေါင် မှ အသံပျော့ - ကောင်၊ ကောင်းသို့ ပြောင်းသည်။ ကောင်းမှ င်း ကိုသာယူ၍ ၎င်းဖြစ်လာတော့သည်။ ဤသို့ ပြောင်းလဲရေးသားရာ၌ သန္တိသဘောကို ကောင်းစွာ လေ့လာသိရှိနိုင်သည်။ ပုဂံကျောက်စာများတွင် ရှယ်ကို ယခုခေတ်၌ အစားရေးထိုးသည်။ ရှယ်မှ ရှ်သို့ ပြောင်းလဲရေးခြင်းသည်လည်း အရေးသဘောသန္တိ၊ အရေးသန္တိဟု ဆိုနိုင်သည်။

ကျောက်မှာ စာရေးခြင်းသည် စာရွက်၊ ပေ၊ ပုရပိုက်တို့မှာ စာရေးသလို မလွယ်ကူ၊ ထို့ကြောင့် နှစ်လုံးရေးမည့်အစား ထပ်၍တစ်လုံးတည်းဖြစ်အောင် ရေးသည်။ ထွင်းထု၍ ရေးရသောကြောင့် ခက်ခဲသည်။ သို့အတွက် သမီးဟု ရေးမည့်အစား သို့ဟုရေးသည်။ သီခင်ဟု ရေးမည့်အစား သွိုင်ဟုရေးသည်။ တော်အစား တ်၊ စောအစား စ်၊ လည်းကောင်းအစား လညောင် စသဖြင့် သန္တိစပ် အရေးသဘာဝတို့ကို တွေ့ရပါသည်။ ယခုခေတ် ကြေးသွန်းဆရာများသည် ဓါး၊ ကပ်ကြေး စသော အသုံးအဆောင်တို့ ထုတ်လုပ်ရောင်းချရာ၌ အမှတ်တံဆိပ်အဖြစ်၊ ဩကြည် စသဖြင့် ရေးထိုးသည်။ ဆရာကို အရေးသန္တိအရ ဩ ဟုရေးသည်။

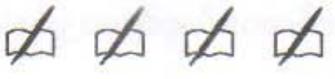
ချည်ခင်စွပ်ငှက် ဆိုသည်မှာ ရေစပ်ကမ်းနား ကျက်စားသည်။ ရှည်လော နှုတ်သီးနက် ရှည်လော လည်တံဖြူ၊ ရှည်လော ခြေတံနီ၊ နက်သောတောင်ပံ၊ နက်သောကျောရိုးသည့် ငှက်ကြီးဖြစ်သည်။

စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကျမ်းတွင် ချည်ခင်စွတ်၊ ချည်ခင်စွပ် ဟူ၍ နှစ်မျိုးပေါင်းထားသည်။ ဤငှက်နှင့် ပတ်သက်၍ ပုံပြင်ရှိသည်။ နှမများမောင်သည် နှမများက ရက်လုပ်သော ပုဆိုးကို ဝတ်ချင်သည်။ ကံမကောင်း အကြောင်းမလှသောကြောင့် နှမများက ပုဆိုးရက်မပေးနိုင်။ နှမများမောင် အနိစ္စရောက်၍ ချည်ခင်စွတ်ငှက် ဖြစ်လာသည်။ နှမများက ဤငှက်ကို ချည်ခင်စ ဝတ်ပေးသဖြင့် ချည်ခင်စ ဝတ်၊ ချည်ခင်စွတ်ဟု သန္နိစပ်ကာ ခေါ်လာသည်ဟု ပုံပြင်က ဆိုပါသည်။ ချည်ခင်ကို စွပ်ပေး၍ ချည်ခင်စွပ်ဟု ခေါ်သည်ဟု အချို့က ပြောကြသည်။

ပုံးရည်သည် ပဲအုံးရည်ဟူသော စကားမှ ဆင်းသက်လာသည်။ ပဲကို မီးဖြင့်အုံးရသည်။ အုံးဆိုသည် အပူပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ မီးဖြင့် တစ်နည်းတစ်ပုံ ကျက်နပ်စေခြင်းဖြစ်သည်။ ရေတွင် စိမ်ရသည့်အ နေအထားလည်း ပါဝင်သည်။ ပဲအုံးရည်မှ ပဲနှင့်အုံး သန္နိစပ်သော် ပုံးရည် ဖြစ်လာပါသည်။ ဥတုဘောဇန သင်္ဂဟကျမ်း အသီးအပွင့် အရွက်အဖြစ်ကိုစု၍ ပုန်းရည်လုပ်နည်းအခန်းမှာ ပုဂံပုံးရည်၊ ဗယာကြော်ပုံးရည်၊ မုယောစိမ်းပုံးရည်၊ သောဝီရပုံးရည်၊ လောဏာသော ဝီရပုံးရည် စသဖြင့် ပုံးရည်အမျိုးပေါင်းများစွာ ပါဝင်၏။ ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်မှာ ရဟန်းတို့ မကျန်းမာသော် လောဏာသောဝီရပုံးရည်ကို ဘုရားက ခွင့်ပြုတော်မူသည်ဟု ဆိုပါသည်။

သားသမီးက အမျိုးမျိုးဆိုးသည်ကို မိဘက သည်းခံလျှင် ဇွန်းမျိုးခံသည်ဟု ပြော၏။ ဆိုးမျိုး၊ ဇိုးမျိုး၊ ဇွန်းမျိုး အဆင့်ဆင့် သန္နိစပ် ဖြစ်လာသည်။ ဇွန်းမျိုး၊ စကားနှစ်လုံးကိုထပ်၍ ပေါင်းသော် ဇိုးဖြစ်လာသည်။ သေရည်သောက်ကြူးသူတို့အား ဇိုးသမားဟု ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတတ်သည်။ သေရည်ကြူးသောသူသည် မိမိစီးပွားပျက်ခြင်း၊ ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားခြင်း၊ နာဖျားခြင်း၊ မကောင်းသတင်း ကျော်စောခြင်း၊ ကိုယ်ဝတ်ပုဆိုးစသည် ကျွတ်လွတ်၍ အရှက်ကွဲခြင်း၊ မူးမေ့သတိကင်းကွာခြင်း စသော ဘုရားဟောအပြစ်ခြောက်ပါး ဆိုးကျိုး ခံစားရသည်။ ထိုမျှမက “မိတ်ဆွေကောင်းနတ္ထိ၊ ဖော်ကြင်ရာ အိမ်သူမိက၊ မချီအောင်ကျန်ဆဲ”၊ “မြီကြွေးတွေ ဗရပွာ၊ လာလိုက်သည့် အချေးတောင်း”၊ “ခါးချဲ့ရင်ပွ၊ မြင်သမျှ၊ ဆင်မလှ” အောင် ဒုက္ခမျိုးစုံ အဆိုးမျိုးစုံ ကြုံရ၍ ဇိုးသမားဟု ကဲ့ရဲ့ကြသည်။

ဘာသာရေးလောက၌ ဘုရားတည် ကျောင်းဆောက်လှူဒါန်းသူကို ဘုရားဒါယိကာ၊ ကျောင်းဒါယိကာဟု ရှည်ရှည်လျားလျား မပြောဆိုဘဲ သန္နိစပ်၍ ကျောင်းတကာ၊ ဘုရားတကာဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြသည်။ ဒါယိကာကို ယိ ဖျောက်၊ ဒါမှ တသို့ပြောင်းကာ သန္နိလုပ်လိုက်သည်။ ဦးပဉ္စင်းဟု ခေါ်ဝေါ်မည့်အစား ဦးဇင်းဟု ခေါ်ဝေါ်သည်။ ပါဠိသန္နိ၊ သရေခေတ္တရာသန္နိ၊ ပုဂံသန္နိ၊ စာပေလာသန္နိ၊ အရပ်ပြောစကားသန္နိ၊ အရေးသန္နိ စသဖြင့် သန္နိမျိုးစုံ လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ဤသန္နိမျိုးစုံကို အတုယူနည်းမှီး၍ သန္နိအသစ်များ ဖန်တီးနိုင်စွမ်း ရှိရပါမည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ မှော်ဇာဗောဗောကြီးတောင်ကန် ဝက်ခေါင်းကုန်းမှရသော ဆင်းတုတော်ပလ္လင် ပတ်လည်စာ အပိုင်း-၂၊ အပိုင်း-၃။
- ၂။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ကိုးခန်းပျို့၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ အရိုးအိုးပျူစာများ။
- ၄။ မြန်မာဘာသာရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ။
- ၅။ အထောလတ်ကျောက်စာ။
- ၆။ တောင်ဂူနီဘုရားကျောက်စာ။
- ၇။ ပျူဘာသာရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ။
- ၈။ ပါဠိဘာသာရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ။
- ၉။ မွန်ဘာသာရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ။

ပုဂံ (သို့မဟုတ်) ပျူဂါမ

သရေခေတ္တရာ ပျူမြို့တော်ကို ပျူလူမျိုးများ နေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဟု နှောင်းခေတ်ပညာရှင်တို့ ယူဆကြသည်။ သရေခေတ္တရာသည် သုပညာ နဂရဆိန္နမင်းလက်ထက်၊ သက္ကရာဇ် ၁၆-မှာပျက်သည်။ ပျူ၊ ကမ်းယံ၊ မြန်မာဟူ၍ သုံးစုကွဲသည်။ ပျူ နှင့် ကမ်းယံ စစ်ဖြစ်၍ ကမ်းယံတို့ရှုံး၍ပြေးသည်။ ပျူတို့အချင်းချင်း စစ်ဖြစ်၍ ပျူသုံးစုကွဲသည်။ တစ်စုကို ကြပင်သူ တို့ယူ၏။ ကြပင်သူ ဟုဆိုသည်ကား စဉ်းစားရခက်လှသည်။ စကောလွင့်သည်ဟု အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်၍ ငစကောစစ်သည်တို့ လာသည်ဟု ပြေးလွှားသဖြင့် ပြည်ပျက်သည်ဟု မဟာရာဇဝင်ကြီးက မိန့်ဆိုသည်။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၏ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာရာဇဝင် အမှတ်(၁)မှာ သရေခေတ္တရာပျက်ခြင်းသည် ကရင်တို့တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြသည်။ ထို့ကြောင့် ကြပင်နှင့် အသံနီးစပ်သော စကောကရင်ဟု ထင်ပါသည်။

တစ်စုဖြစ်သော ပျူတို့ကို သက် တို့ကယူသည်။ ကျန်ပျူတစ်စုသည် တောင်ညို ကို တည်ထောင်၍ နေကြသည်။ သုံးနှစ်ကြာသော် မွန်တို့တိုက်သဖြင့် ပျက်သည်။ ပန်းတောင်းသက်သာ အရပ်ကို တည်ထောင်၍ နေကြပြန်သည်။ ၆-နှစ်ရှိသော် ကမ်းယံတို့ တိုက်၍ပျက်သည်။ မင်းတုန်းမြို့မှာ နေကြပြန်သည်။ ရခိုင်တို့ တိုက်သောကြောင့် ပျက်သည်။ ၃-နှစ်ကြာသော် ပျူမင်း သမုဒ္ဒရာဇ်သည် ပုဂါရာမမည်သော ပြည်ကြီးကို တည်ထောင်၏။

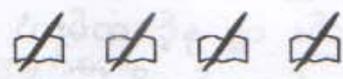
ဤတတိယ ပျူအုပ်စုသည် ၃-နေရာ အတိုက်ခံရပြီးနောက်ဆုံး ပုဂါရာမပြည်ကို တည်ထောင်နေထိုင် ကြသည်။ မင်းရောဇိုလ်ပါ ပရိသတ်မှာ ပျူလူမျိုးအများဆုံးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြို့ကို နာမည်ပေးသောအခါ ပျူတို့ရွာ ပျူဂါမ ဟု နာမည်ပေးသည်။ အမှန်တကယ် ညောင်ဦး၊ နဂါးဗိုလ် စသော ရွာ (၁၉)ရွာသည် ပုဂါရာမ ပြည် ဖြစ်နေသည်။

ပုဂါရာမသည် ပျူဂါမမှ ဆင်းသက်လာသည်။ ပျူမှာ ယပင့်ပျောက်လျှင် ပူ၊ ပုဖြစ်လာသည်။ ယပင့်၊ ရရစ်သည် အဝင်လည်းရှိ၏။ အထွက်လည်းရှိ၏။ အက္ခရာတစ်လုံးရလျှင် သရသံ၊ အသတ်သံ၊ အားလုံးရနိုင်ပုံ တင်ပြပြီးပါပြီ။ အနော်ရထာလက်ထက်မှာ ပုဂံသည် ပေါက္ကရာမဟု နာမည်တွင်ကြောင်း အနော်ရထာသည် ပင်လျှင် ရှေးတစ်ဘဝက ပေါက္ကရာမမှာ မင်းတစ်ကြိမ် ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း မဟာရာဇဝင်ကြီးက ဆိုသည်။ ထို့ကြောင့် ပေါက္ကရာမတွင်သော အချိန်ကာလ ရှည်လျားသည်။

ပုဂါရာမကို ပေါက်ဂါရာမဟု အသံထွက်နိုင်သည်။ ပုဆိန်ကို ပေါက်ဆိန်ဟု အသံထွက်ပုံက သာဓကဖြစ်ပါသည်။ ဝ ကို အသံပျော့ က သံသို့ပြောင်း၊ ကနှစ်လုံးဆင့်လျှင် ပေါက္ကာရာမ ဖြစ်လာသည်။ ရာမသည် အာရမ္မေ၊ နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသောဟု ဆိုရမည်။ စိတ်နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ် ပေါက္ကာရာမဟု ဆိုရမည်။

၁။ မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ အတွဲ-၁၊ စာ-၁၃၄

ပျဉ်ပြားမင်းလက်ထက်ပုံစံ ပုဂံမြို့ကို တည်သည်။ ပုဂံရာမ > ပုဂံမ > ပုဂံမ် > ပုဂံ အဆင့်ဆင့် ဆင်းသက်လာနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် အစောဆုံးက ပျူဂါမ၊ ဒုတိယက ပုဂံရာမ၊ တတိယက ပေါက္ကာရာမ၊ စတုတ္ထက ပုဂံဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ မည်သို့ဖြစ်စေ ပျူတို့တည်ထောင်ခဲ့၍ ပုဂံသည် အစောဆုံး ပျူဂါမမှ နောက်ဆုံးပုဂံထိ အသံပြောင်းလာသည်ဟု ဆိုရပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ကုလား၊ ဦး၊ မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ ပထမတွဲ၊ ဟံသာဝတီပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ ဒေါက်တာသန်းထွန်း၊ ခေတ်ဟောင်းမြန်မာရာဇဝင် အမှတ်-၁၊ မဟာဒဂုံ စာပုံနှိပ်တိုက် ရန်ကုန်။

ပုဂံရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာ၌ သံဃာတော်ကြီးများ ရှေ့မှောက်၌ ရေစက်ချသည်။ ရာဇကုမာရ်မင်းသား ရွှေဆင်းတုအား ရေစက်ချသည်တို့၌ ရေကို 'တွဲ'ဟု ရေးထိုးပါသည်။ 'တွဲ' စာလုံး ဖြစ်ပေါ်လာပုံမှာ အလွန်ဆန်းကြယ်သည်။

ပါဠိဘာသာတွင် ရေပရိယာယ်နှင့်ပတ်သက်၍ ၊ အဘိဓာန်မှာ အာပေါ၊ ဝါရိ၊ ပါနိယံ၊ တောယံ၊ ဥဒကံ စသဖြင့် ၁၅-ပုဒ်ပြသည်။ အမရကောသ အဘိဓာန်ကျမ်းမှာ အာပေါ၊ ဝါရိ၊ ကမလံ စသဖြင့် ၂၇-ပုဒ်ပြသည်။ ရေပရိယာယ်စုစုပေါင်း ၄၂-ပုဒ်ရှိသည်။ သို့သော် တစ်ပုဒ်တည်းဖြင့် 'တွဲ' ဖြစ်လာနိုင်သော ပုဒ် မတွေ့ရပါ။

သို့သော် တောယံ နှင့် ဥဒကံ ၂-ပုဒ်ပေါင်းလျှင် 'တွဲ' ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ တောယံ + ဥဒကံ = တော+ဒ။ ယံ၊ ဥ၊ ကံ တို့ကို ချန်ခဲ့သည်။ ဒေါက်တာ စီအိုဘလက်ဒင်က ပျူတို့သည် အိန္ဒိယစကားလုံးများကို ရှည်သော်အမြီးကိုဖြတ်၍ ယူသည်ဟု မိန့်ဆိုသည်။ ချန်လိုသော စကားလုံးတို့ကို ချန်ထားခဲ့သည်ဟု ဖြည့်စွက်ပြောလိုပါသည်။ တော+ဒ > တဒ > တွ > တွဲ စသဖြင့် အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာသည်။

စကား ၂-လုံးပေါင်း၍ တစ်လုံးဖြစ်လာသော သာဓကပြောလိုပါသည်။ ရဋ္ဌနှင့်ပုရ၊ ရဋ္ဌမှာ ရချန်၍ (ဋ > တ > တိ။ ပုရ > ပရ > ပြ > ပြီး) - တိပြီး ဖြစ်လာပါသည်။ (ရဋ္ဌ = တိုင်း) + (ပုရ = မြို့) = တိုင်းပြည် ဖြစ်လာ၏။

ဥဒက = ရေ ဟူသောပုဒ်ကို မြန်မာတို့က 'က' = ရေ ဟူ၍ ယူလိုက်သည်။ ကစွန်း၊ ကညို၊ ကတောက်၊ ကညွတ်၊ ကကရံ၊ ကကတစ်၊ ကဆုန်၊ ကတွတ်၊ ကဇော် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ရေအစွန် အဖျားပေါက်၍ - ကစွန်း၊ ညို့၊ မှိုင်းရေမှာပေါက်သောအပင် - ကညို၊ ကတောက်၊ ကညွတ်၊ ရေ၌ကျက်စားသောငါး - ကကရံ၊ ကကတစ်၊ ရေပြတ်သောလ - ကဆုန်၊ တတွတ်တွတ် မြည်သောရေထွက်ပေါက် - ကတွတ်၊ နံစော်သောရေ - ကဇော်ဟူ၍ အနက်ဖော်ရသည်။ "မူရင်းတန်စယ်၊ ကောက်သန်လယ်၊ ကတွယ်မစိုက်ရာ" ဟု ကဝိလက္ခဏာသံပေါက်က ဖွဲ့ဆိုသည်။ ကတွယ်သည် ရေမှာငြိတွယ်စိုက်ပျိုးရသော ကောက်စိုက်တုတ်ဖြစ်သည်။

မွန်ဘာသာဖြင့် ငါးကို 'က'ဟု ခေါ်သည်။ မြန်မာတို့က ငါးကို 'င' ဟုခေါ်သည်။ ငသလောက်၊ ငရံ၊ ငခူ၊ ငပြေမ၊ ငစင်ရိုင်း တို့ဖြစ်သည်။ ရေကျက်စားသော အကောင်ကို ကနုကမာကောင်၊ မနုကမာကြယ်သီး စသည်တို့ဖြစ်သည်။ အထက်ပါအချက်တို့ကို ထောက်ထား၍ 'တွဲ' သည် တောယံ + ဥဒက တို့မှ ဆင်းသက်၍ ရေဟု ဆိုလိုသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။

၁။ ဝေါဟာရလိနတ္ထဒီပနီ၊ စာ-၉

ဥဝေါ

မြန်မာမင်းတို့သည် ခေတ်အဆက်ဆက် ဘိသိက်မျိုးစုံ ခံခဲ့ကြသည်။ သုတေသန သရုပ်ပြ အဘိဓာန်၌ ဘိသိက် (၁၄)ပါးပြထားသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသော ဘိသိက်တို့မှာ မင်းမြှောက်သော ဘိသိက် - ရာဇဘိသိက်၊ စစ်အောင်ရန် ခံယူသောဘိသိက် - ဝိဇယဘိသိက်၊ ဆင်ရတနာသိမ်းသောအခါ ခံယူသော ဘိသိက် - မင်္ဂလာဘိသိက်၊ မိဖုရားမြှောက်သည့်အခါ ခံယူသောဘိသိက် - မဟေသီဘိသိက် စသည်တို့ဖြစ်သည်။ ရာဇဘိသိက် - မင်းမြှောက်သောဘိသိက်သည် အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်၍ မယဒေဝ လင်္ကာသစ်၌ ဘိသိက်ခန်းဟု အခန်းတစ်ခန်းဖွဲ့၍ ရေးသားသည်။

မဟာရာဝင်ကြီး၌ ဒွတ္တဘောင်၊ ပျူစောထီး၊ အနောက်ရထားတို့ ရာဇဘိသိက် ခံယူကြောင်း တင်ပြသည်။ ကျန်စစ်မင်းကြီးသည် မြေးတော် အလောင်းစည်သူ ရင်ခွင်ပိုက်၍ မြေးတော်အတွက် ရာဇဘိသိက်ခံသည်။ အလောင်းစည်သူမင်းကြီး၏ မိဖုရား ၄-ပါးဖြစ်သော ရတနာပုံ၊ တိလောကစန္ဒာဒေဝီ၊ ရာဇကုမ္မာရီ၊ တောင်ပြင်သည်တို့သည် မဟေသီဘိသိက်ခံယူသော မိဖုရားများ ဖြစ်ကြသည်။ ရာဇာဓိရာဇ်သည် ပီယရာဇာဒေဝီနှင့် ဘိသိက်ခံယူသည်။ တလမည်ဒေါနှင့် ဘိသိက် မခံယူပါ။

သရေခေတ္တရာခေတ်တွင် မိဖုရားများ မဟေသီဘိသိက်ခံယူသည်ကို တွေ့ရသည်။ သူရိယ ဝိကြမ၏ မိဖုရားကြီးသည် မြတ်သောတိုင်းပြည်၏ တံခွန်နှင့်တူသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။^၁ မိဖုရားကြီးသည် ထိုခေတ်ကသုံးသော ပြက္ခဒိန်အရ (၃၅)နှစ်မြောက်မှာ နတ်ရွာစံသည်။ မိဖုရားကြီး၏ အသက်မှတ်တမ်းမပါ။ အရိုးအိုးပျူစာမှာ 'ဥဝေါ' ဟူသော စကားလုံးပါသည်။

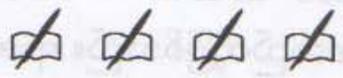
ရာဇကုမာရ် ပျူဘာသာကျောက်စာမှာ ဥဝေါမယး ဟုပါဝင်သည်။ ရှေးပညာရှင်တို့က 'ဥဝေါ'ကို မိဖုရားဟုသာ ဘာသာပြန်ဆိုခဲ့သည်။ ရာဇကုမာရ် မြန်မာကျောက်စာက 'ပါယ်မယား'၊ မွန်ဘာသာက 'ဝူကျော်' ဟုရေးသော်လည်း ပါဠိကျောက်စာက မိဖုရားဂုဏ်ပုဒ်ကို အကျယ်တဝင့် ရေးပါသည်။ အရိုးဆုံးက မွန်ကျောက်စာ၊ အနည်းငယ်ချဲ့ထွင်သည်က မြန်မာကျောက်စာ၊ အလွန်ချီးမွမ်းသည်က ပါဠိကျောက်စာ ဖြစ်သည်။

ချစ်သောမယားဟု မြန်မာကျောက်စာအဆိုကိုအားကျ၍ ပျူကျောက်စာက ဥဝေါမယး၊ အဘိသိက်ခံ မိဖုရားဟု ဂုဏ်တင်ချီးကျူးလိုက်ဟန်ရှိသည်။ မင်းတို့သည် ချစ်မြတ်နိုးသူနှင့်သာ ဘိသိက်ခံယူကြသည်။ ပါဠိအဘိဓာန်၌ အဝသိတ္တ - ဘိသိက်ခံယူသည်ဟု အနက်ဖွင့်သည်။ သိတ္တကို ချန်၍ အဝမှ ဥဝေါသို့ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလာသည်။ ရာဇကုမာရ် မွန်ကျောက်စာမှာ ဘုရားအနေကဇာတင် ဘိသိက်သွန်းသည်ကို ၊ဗုသစ်ဟုရေးသည်။ အဘိသေက > ဘိသိက် > ဝိသက်

၁။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၅၁
၂။ ရာဇကုမာရ်မွန်ကျောက်စာ၊ စာ-၂၄

ဗုသက် > ဗုသစ်ဟူ၍ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာခြင်း ဖြစ်သည်။

ရာဇညော၊ ခတ္တိယော၊ ခတ္တံ၊ မုဒ္ဓါဘိသိတ္တံ၊ ဗာဟုဇ ဟူသော မုဒ္ဓါဘိသိက်ခံမင်း အထူးပရိယာယ် ၅-ပုဒ်၌ မုဒ္ဓါဘိသိတ္တံတွင် ပုဒ်ခွဲသော် မုဒ္ဓါ + အဘိသိတ္တံ = ထိပ်၌ + အဘိသိက်သွန်းအပ်ပြီးသည်။ ဦးထိပ်၌ အဘိသိက်သွန်းအပ်သောမင်းဟု ဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် အဘိသိက် သွန်းခြင်းသည် မင်းတို့သာမက မိဖုရားများပါ အလွန်အရေးကြီးသော နန်းဓလေ့ကိစ္စဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ဥဝေါမယးကို အဘိသိက် သွန်းခံယူသော မိဖုရားဟု ယူဆရပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ရာဇကုမာရ်၊ မြန်မာကျောက်စာ
- ၂။ သန်းဆွေ၊ ဒေါ်၊ ရာဇကုမာရ် မွန်ကျောက်စာလေ့လာချက်၊ တက္ကသိုလ်များ ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ ဖေမောင်တင်၊ ဦး၊ ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာ၊ မွန်ယဉ်ကျေးမှုဌာနစိတ်၊ ရန်ကုန်။
- ၄။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၅။ မင်းကြီးမဟာဇေယျသင်္ခယာ၊ ဝေါဟာရလိနတ္ထဒီပနီ၊ မြဇော်ပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး။
- ၆။ သရေခေတ္တရာအရိုးအိုးပျူစာများ

ဟေန်ဗိုဝ်

ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာတွင် ကျွန်သုံးရွာလှူသည်။ သက်မုနလွန်၊ ဟေန်ဗိုဝ်၊ ရပါယ် တို့ဖြစ်သည်။ သက်မုနလွန်သည် သက်လူမျိုးတို့ နေထိုင်သည့် မုနလွန်ရွာဖြစ်သည်။ သရက်ခရိုင် မိကျောင်းရဲအထက် မင်းလှမြို့အောက် ဧရာဝတီမြစ် အရှေ့ဘက်ကမ်းရှိ မလွန်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆရပါသည်။ ရပါယ်မှာ ရန်ပယ်မှ ဆင်းသက်လာ၍ ယခုပုဂံမြို့မြောက်ဘက် မြင်းခြံမြို့အောက်ဖက် ဧရာဝတီမြစ် အရှေ့ဘက်ကမ်းရှိ ရပယ်ဟုခေါ်သည့် သင်္ဘောဆိပ်ရွာ ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ဟေန်ဗိုဝ်သည် သင်္ဘောဆိပ်ရွာဖြစ်ကြောင်း သုတေသနပြု၍ ဖော်ပြပါမည်။

ပုဂံသင်ကြီးငတိလတ်သင်ကျောက်စာ၊ ပုဂံကြံသိုင်းကြီးသမီးကျောက်စာ၊ ပုဂံလေးမျက်နှာဘုရား ကျောက်စာတို့မှာ ဟျန်ပို၊ ယုန်ပို၊ ယုန်ပိုင် ဟူသောစကားနှင့် အနက်အဓိပ္ပါယ်တူ အရေးအသား ကွဲပြားနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

မျိုးကွဲတရုတ်ဘာသာစကားများမှာ ယျအန်၊ ယျောန်၊ စန်(င်)တို့မှာ လှေ၊ သင်္ဘော ဟူ၍ အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ဟေန်၊ ဟျန်၊ ယုန်နှင့် ယျအန်၊ ယျောန်၊ စန်(င်)တို့မှာ အချင်းချင်း ပြောင်းလဲလာနိုင်သည်။ သို့အတွက် မြန်မာကျောက်စာတို့၌ တွေ့ရသော ဟေန်၊ ဟျန်၊ ယုန်တို့သည် လှေ၊ သင်္ဘောဟု ဆိုလိုပါသည်။

ပျူဘာသာကျောက်စာ၌ ဟေန်ဗိုဝ်ကို ဟန်ဗူဟု ပေါင်းသည်။ ဗူ၊ ဗိုဝ်၊ ပိုင်တို့နှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသော မျိုးကွဲတရုတ် ဘာသာစကားများတွင် ဗိအု၊ ဖို၊ ပို တို့သည် ပေါ်၊ မျောဟူ၍ အနက်ဆောင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဟေန်ဗိုဝ်၊ ယုန်ပို၊ ဟျန်ပို တို့သည် ပေါ်မျောသည့်သင်္ဘော၊ လှေဟု ဆိုလိုသည်။

ဟေန်ဗိုဝ်ရွာကို မွန်ဘာသာကျောက်စာက ညးဟ်ဂိဥယ် ဟုစာလုံးပေါင်းပြီး ဖော်ပြသည်။ ညးဟ်သည် သူ၊ ဂအဲ့၊ ဆေးကြော၊ စင်ကြယ်အောင်ပြုသည်၊ ဆေးလျှော်ရာနေရာ၊ ဆိပ်ကမ်းဟု ဆိုသည်။ သို့အတွက် အထက်ပါ တရုတ်မျိုးကွဲ ဘာသာစကားများနှင့် ဟေန်ဗိုဝ်၊ ဟျန်ပို၊ ယုန်ပိုင်တို့ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာ အနက်ဖော်ထုတ်ခဲ့ခြင်းသည် မွန်ဘာသာ အနက်ဖွင့်နှင့် ကိုက်ညီနေပါသည်။

သင်္ဘောကို ပသျှူးတို့က သမ္မော၊ ဂျာဝါကျွန်းသားတို့က သမ္မော၊ ခမယ်တို့က သဗေါ၊ ထိုင်းတို့က သံဘော ဟူ၍ အသီးသီးခေါ်ကြသည်။ ဂုကြ - ယုကြ (သက္ကတ) မှ သိကြားသို့ လည်းကောင်း၊ ဂန္တိ - ယုန္တိ မှ သန္တိ၊ သန္တေးသို့လည်းကောင်း အသီးသီး ပြောင်းလဲခေါ်ဆို ရေးသားကြသည်။ သို့အတွက် ယုမှ သသို့ ပြောင်းလဲတတ်သည့် သဘာဝကို တွေ့ရသည်။ ဟေန်ဗိုဝ်၊ ဟျန်ပို၊ ယုန်ဗိုဝ်မှ သင်္ဘောသို့ ပြောင်းလဲခေါ်ဆို ရေးသားလာနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် တရုတ်ဘာသာ ယျအန်၊ ယျောန် မှ ဟေန်ဗိုဝ်၊ ယုန်ပို၊ ထိုမှတစ်ဆင့် သမ္မော၊ သံဘော၊ ထိုမှတစ်ဆင့် သင်္ဘောသို့ ၂-ဆင့် ၃-ဆင့် ပြောင်းလဲလာနိုင်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

၁။ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း၊ ဖြည့်စွက်တွဲ၊ စာ-၃၅၅၊ ၃၅၇

တရုတ်စကားသည် ပထမ၊ ပဿျား ဒုတိယ၊ ထိုင်း တတိယ၊ မြန်မာဘာသာ အသီးသီးသို့ ပြောင်းလဲလာသည်ကို ဟောန်ဗိုဝ်နှင့် ပတ်သက်၍ အကျယ်တဝင့် လေ့လာသိရှိရပါသည်။

ပုဂံခေတ်ကျောက်စာများအရ ပုဂံအနီးတွင်လည်းကောင်း၊ ပြည်အနီးတွင်လည်းကောင်း၊ ပုသိမ် အနီးတွင်လည်းကောင်း၊ ဒလအနီးတွင် လည်းကောင်း၊ သင်္ဘောဆိပ်ရွာ၊ သင်္ဘောဆိပ်အရပ်၊ တစ်ရွာ တစ်ရပ်စီ ရှိခဲ့သည်ဟု ပြောနိုင်သည်။ ရာဇကုမာရ် ကျောက်စာလာ ဟောန်ဗိုဝ်၊ သင်္ဘောဆိပ်ရွာ အရပ်သည် ပုဂံအနီးမှာ ရှိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ သန်းဆွေ၊ ဒေါ်၊ ရာဇကုမာရ်မွန်ကျောက်စာလေ့လာချက်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ ဖိုးလတ်၊ ဦး၊ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း၊ ဒုတိယတွဲ၊ ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

ကျွန်

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကျွန်စနစ် ရှိခဲ့ဘူးသည်။ မြန်မာပြည်တွင်လည်း ကျွန်စနစ် ရှိခဲ့သည်။ ပုဂံခေတ်သည် ကျွန်စနစ် အထွန်းကားဆုံး ဖြစ်သည်။ ကုန်းဘောင်ခေတ် ကုန်ဆုံးသည်ထိ ကျွန်စနစ်ရှိခဲ့သည်။ ပုဂံခေတ်ကစ၍ ကျွန်စနစ် ရှိခဲ့သောကြောင့် မြန်မာဓမ္မသတ်ကျမ်းများမှာ ကျွန်အမျိုးအစား မြောက်မြားစွာကို သေသေချာချာ ခွဲခွဲခြားခြား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

“ကျွန် ခုနှစ်ရပ်၊ မစေအပ်၊ စေအပ် ခုနှစ်ဖြာ” ဟူသော သံပေါက်သည် ကုန်းဘောင်ခေတ်ဦးမှာ ပေါ်၍ ခေတ်နှောင်းမှာ ဒီပနီဖွင့်ဆိုသည်။ ဤဒီပနီဖွင့်ဆိုချက်၌ မစေအပ်သော ကျွန် (၇)မျိုးသာမက၊ စေအပ်သော ကျွန် (၇) မျိုးသာမက၊ ငွေဝယ်ကျွန် (၆၇) မျိုး၊ ကျွန်ကမ္ပေးသော သားပေါက် စသော ကျွန်မျိုးဆက် (၇) မျိုးတို့၏အမည် စသည်တို့ကို အကျယ်တဝင့် ဖော်ပြသည်။

ကျွန်သမိုင်း အတိအကျ ဘယ်ကစပါသလဲ။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာက စပါသည်။ ရာဇကုမာရ်သည် မိမိတည်ဆောက်သော ဂူဘုရားမှာ ကျွန် (၃)ရွာ လှူသည်။ ထိုမှစ၍ ပုဂံတစ်ခေတ်လုံး ဘုရားကျွန် ကျောင်းကျွန်တို့ကို အများအပြား လှူဒါန်းကြသည်။ ကျွန်ဟူသော ဝေါဟာရနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာစကား အဖွင့်ကျမ်း၌ မွန်ဘာသာ ဣန္ဒာင် မှ ဆင်းသက်လာ၍ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သူဟု အဓိပ္ပာယ် ရသည် ဆိုသည်။

ဤအဆိုသည် မမှန်ပါ။ ရာဇကုမာရ် ပါဠိကျောက်စာတွင် ဂါမတ္ထယံတဿာ ဒေဝိယာသော မဟီပတိ။ ပသန္နော သဗ္ဗဒါ ဒါသ ပရိဘောဂေန ဘုဉ္ဇိတုံ - ထိုမင်းသည် ထိုမိဖုရားအား ကြည်ညိုသည် ဖြစ်၍ ကျွန်အသုံးအဆောင်ဖြင့်စားခြင်းငှာ ရွာသုံးရွာကို ပေးတော်မူ၏။ ဒါသသည် ကျွန်ကို ဆိုပါသည်။ ပါဠိအဘိဓာန်၌ဒါသ၊ ဒါသိကာ၊ ဒါသဂဏ၊ ဒါသဒါရက၊ ဒါသပုရိသ၊ ဒါသလက္ခဏ၊ ဒါသိကပုတ္တ၊ ဒါသိတ္တ၊ ဒါသိဇီတာ၊ ဒါသိဘာဝ၊ ဒါသိယာ၊ ဒါသီ၊ ဒါသေယျတို့သည် ကျွန်၊ ကျွန်နှင့်ပတ်သက်သည်တို့သာ ဖြစ်သည်။

ရာဇကုမာရ်မွန်ကျောက်စာ၌ ကျွန်ကို ခိုက်ဟု သုံးသည်။ ခိုက်သည် ဒါသမှဆင်းသက်လာသည်ဟု အသေအချာ ပြောနိုင်သည်။ မြေရေပဏ နှင့် တထဒဓန တို့သည် အာထိပ်ဌာန်၊ လျှာဖျားကရိုဏ်းမှ ပေါ်လာသော အကွရာတို့ဖြစ်သည်။ ပျူဘာသာဖြင့် ကျွန်ကို ကြး ဟု ခေါ်သည်။ ဒါသဗျ၊ ဒါသျ၊ ပါဠိသက္ကတများမှ ဒါသျမှာ ဒါကြေ၍ သျကျန်၏။ သျ မှ ကြ၊ ကြ မှ ကြ၊ ကြ မှ ကြး အဆင့်ဆင့် ဆင်းသက်လာသည်။

ရာဇကုမာရ် မြန်မာကျောက်စာကလည်း ကျွန်ဟုပီပီဆိုသည်။ ကျွန်ဟူ၍ စာလုံးမပေါင်းနိုင်သေး၍ ဣန္ဒာင်ဟု ပေါင်းပြီး ကျွန်ဟု အသံထွက်ပါသည်။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာကို မွန်ဘာသာမှ ပျူဘာသာမှ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုကြသော ပညာရှင်များက slave ဟု

၁။ ရာဇကုမာရ်မွန်ကျောက်စာ၊ စာ-၃၂

ဒွတ္တဘောင်

သရေခေတ္တရာခေတ်မှာ အကျော်ကြားဆုံး မင်းတစ်ပါးဖြစ်သည်။ သမိုင်းပြုစု သူများ၊ ဧချင်း မော်ကွန်းစာဆိုများ လက်မလွတ်တမ်း ချီးကျူးရေးသားဖွဲ့ဆိုရသော မင်းဖြစ်သည်။ ဒွတ္တဘောင်ဟူသော အမည်ကို ပညာရှင်တို့ အမျိုးမျိုး အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုကြသည်။ တစ်မျိုးကို တင်ပြပါမည်။

တွဲဖက် ဟူသော ပျူဝေါဟာရမှ ဒွတ္တဘောင်ဖြစ်လာသည်။ အကျယ်ရှင်းမည်။ ပုဂံလေးမျက်နှာ ဘုရားကျောက်စာတွင် မိဖုရားကို မိပုရှာဟုလည်းကောင်း၊ မြောက်ဂူနီကျောက်စာတွင် မိဖုရားကို အမိပုဟ်ဟု လည်းကောင်း ရေးထိုးသည်။ ပြည်သူ့အမိဘုရား၊ ပြည်သူ့မိခင်ဘုရားဟု ဆိုလိုသည်။ အမိလည်းဟုတ်၏။ ဘုရားလည်းဟုတ်၏။ ဘုရင်နှင့် မိဖုရားကို ပြည်သူ့ဘုရားဖြစ်ကြောင်း စာတမ်း တစ်စောင်၌ ရှင်းပြပြီးပါပြီ။

မိဖုရားသည် ပြည်သူ့အမိဖြစ်သည်။ ဘုရင်မင်းသည် ပြည်သူ့အဖ၊ ဖခင် ဖြစ်ပါသည်။ ဥမ္မဒန္တပျို့ အပိုဒ် (၄၄)တွင် အဘိပါရက စစ်သူကြီး မိမိဇနီး ဥမ္မဒန္တကြောင့် သိဝိမင်းကြီး အရူးအမူး ပျက်စီးနေသည်ကို ညည်းညူရာမှာ “ပျက်စီးခဲ့ပြီ၊ မယ်ဒန္တကြောင့်၊ မဟိတလ၊ လူများဘ” ဟု စာဆိုက ရေးဖွဲ့သည်။

ပါဠိဝေါဟာရ ဝိဘာတသည် အဖ၊ ဖခင်၊ စောင့်ရှောက်အပ်သည်ဟု အနက်ထွက်သည်။ တာတ > တတ > တ > တဒ > တွ > တွး ဟူ၍ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာသည်။ ပျူဘာသာ၌ အသံပျော့မှ အသံမာသို့ ပြောင်းလဲတတ်သည်။ ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာမှာ ရာဇကုမာရ်သည် ရဇဂုမ ဖြစ်လာသည်။ ဝဲသည် ဝရမှ ဆင်းသက်လာ၍ မြတ်သော မြတ်နိုးဖွယ်၊ ကြည်ညိုဖွယ်၊ ဗယ်၊ အဗယ် ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် တွဲဖက်ဟူ၍ ပေါင်းလျှင် မြတ်သောအဖ၊ မြတ်နိုးဖွယ်ဖခင်၊ ပြည်သူတို့၏ မြတ်ဖခင်ဟု ဆိုလိုသည်။

captain ကို ကပ္ပိတန်၊ book ကို ဘိုးအုပ်၊ ကျောက်လှည့်သိယုဂ်ကို ကျိုက်ထီးရိုးဟု အသံထွက်သော မြန်မာတို့အတွက် တွဲဖက်ကို ဒွတ္တဘောင်ဟု အသံထွက်သည်မှာ ဘာမျှမဆန်းပါ။

ဒွတ္တဘောင်ကို အချို့ပညာရှင်များက ဒွိဘာဝ။ ဒွေဘာဝ - ဒွေးဘော်၊ ဒွေးဘော်ဖြစ်ခြင်း ဗျည်း ၂-လုံး ဆင့်ခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူသည်။ ဒွတ္တဘောင်သည် မဟာသမ္ဘဝ၊ စူဠာသမ္ဘဝ တို့၏သားဖြစ်သည်။ ဖခင် (၂)ယောက်၏ သားဖြစ်သောကြောင့် ဒွိဘာဝ။ ဒွိဘာဝ မှ ဒွတ္တဘောင် ဖြစ်လာသည်ဟု ဆိုသည်။

သရေခေတ္တရာ မတည်မီ မြတ်စွာဘုရား ဖိုးဦးတောင်သို့ ကြွလာသည်။ ပွေးငယ်သည် ဘုရားအား ပူဇော်သည်။ ဝိနောင်အချိန် ပွေးငယ်သည် ဒွတ္တဘောင် ဖြစ်လာမည်ဟု ဗျာဒိတ်ပေးသည်။ ဦးဘသန်း၏ ကျောင်းသုံးမြန်မာရာဇဝင်၌ တွတ္တကို ပွေး၊ တွတ္တမှ ဒွတ္တဘောင် ဖြစ်လာသည်ဟု မိန့်ဆိုသည်။

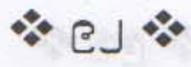
၁။ ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်၊ စာ-၄၃၆

ပျူအဘိဓာန်၌ တွဲး - မင်း၊ ဘုရင်ဟု အနက်ဖွင့်သည်။ ပါဠိဝေါဟာရတွင် မင်း၊ ဘုရင်၊ ပရိယာယ်၊ ရာဇာ၊ နရာဇိပ စသော ၁၈-ပုဒ်ပြထားသော်လည်း တွဲးနှင့် နီးစပ်သော ပုဒ်မတွေ့ရ။ ပျူခေတ်မှာ ဘုရင်မင်းဟု သမုတ်ခြင်းမပြုဘဲ ပြည်သူ့ဖခင်ဟု သမုတ်၍ မင်း၊ ဘုရင်ကို တွဲးဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ပုဂံလေးမျက်နှာဘုရားကျောက်စာ။
- ၂။ ပုဂံမြောက်ဂူနိဘုရားကျောက်စာ။
- ၃။ ရွန်း၊ ဦး၊ ဥဗ္ဗဒန္တိပျို့။
- ၄။ ပုဂံရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာ။
- ၅။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေး နှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်။
- ၆။ ဘသန်း၊ ဦး၊ ကျောင်းသုံးမြန်မာရာဇဝင်။

အဘယ်၊ အမယ်

ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီးမှာ အဘယ်ဟူသောအသုံး လှိုင်လှိုင်သုံးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဖုဿတီမိဖုရား ဆုတောင်းခန်း၌ သိကြားမင်းက ဖုဿတီမိဖုရားကြီးအား ခေါ်ရာတွင် “အဘယ် ဖုဿတီမိဖုရား” ဟုခေါ်၏။ သိဉ္ဇည်းမင်းကြီးက ဖုဿတီမိဖုရားအား ခေါ်ရာတွင် “အဘယ်ဖုဿတီဒေဝီ” ဟုခေါ်သည်။ ဝေဿန္တရာမင်းက မဒ္ဒဒေဝီအား ခေါ်ရာ၌လည်း “အဘယ်မဒ္ဒဒေဝီ” ဟုခေါ်သည်။

ဤဇာတ်တော်ကြီး၌ ဇနီးမောင်နှံ၊ လင်ယောက်ျားက ဇနီးမယားကို ခေါ်ရာတွင်သာ “အဘယ်” အစချီခေါ်သည်။ မိန်းမဇနီးမယားက လင်ယောက်ျားကို ခေါ်ရာမှာ “အဘယ်” အစချီ၍ မခေါ်ပါ။ များမတ်တို့က အရှင်သခင် ဘုရင်မင်းကို ခေါ်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ဘုရင်မင်းက များမတ်တို့ကို ခေါ်ရာ၌လည်းကောင်း “အဘယ်” အစမချီပါ။ ဤသို့ အခေါ်အဝေါ် စနစ်ကျသည်မှာ အကြောင်းရှိ၏။

ပါဠိအဘိဓာန်မှာ ဘဒ္ဒေ = နှမ၊ အရှင်မ၊ အဘယ်ဟူ၍ အနက်ဖွင့်သည်။ သိကြားနှင့်မိဖုရား၊ သိဉ္ဇည်းနှင့် ဖုဿတီ၊ ဝေဿန္တရာနှင့် မဒ္ဒဒေဝီတို့သည် မောင်နှင့်နှမ တော်စပ်ချင်တော်စပ်မည်။ သို့မဟုတ် မောင်ကြီး နှင့် နှမငယ် သဘောထားချင်ထားမည်။ အိမ်ရှင်နှင့် အိမ်ရှင်မ တော်စပ်သည်က ဇာတ်လမ်းအရ သေချာသည်။ သို့အတွက် အဘိဓာန်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် ဇာတ်တော်ပြုစုသူ ဆရာတော် ဦးဩဘာသ၏ “အဘယ်” အသုံးသည် အံဝင်ဝင်ကျ ရှိလှသည်။

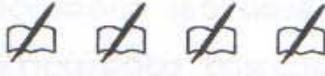
ရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာ မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုရာတွင် အမယ်မင်းကြီး၊ အမယ်မယား၊ အမယ်ဂူဘုရား ဟူသောအသုံးကို တွေ့ရသည်။^၁ ဝံးဟူသော ပျူစကားကို ဘာသာပြန်၍ အမယ်ဟု သုံးပါသည်။ ဝံးသည် ဝရမှ ဆင်းသက်လာသည်။ ဝရ > ဝဟ > ဝး > ဝံ အဆင့်ဆင့်ဆင်းသက်လာသည်။ မြတ်သော၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသောဟု ဝရ၊ ဝံကို အနက်ဖွင့်သည်။ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသော မင်း၊ မြတ်သောမယား၊ ကြည်ညိုဖွယ်ကောင်းသော ဂူဘုရားဟု ဆိုလိုပါသည်။

အဘယ်နှင့် အမယ် သုံးသောနေရာများ၊ အနက်အဓိပ္ပါယ်တို့ကို သိရှိရပါပြီ။ အဘယ်သည် ဘဒ္ဒေမှ အသံပြောင်းစနစ်အရ ပြောင်းလဲလာသည်။ ဘဒ္ဒေကို အမြန်ဆိုသော်၊ ဘေဖြစ်လာ၍ ဘေမှဘယ် ဖြစ်လာနိုင်သည်။ အ ထပ်ပေါင်းသော် အဘယ် ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ပါယ်မယားမှ ဗယ်မယား ဖြစ်လာ၍ အ ထည့်ပေါင်းသော် အမယ်မယား၊ ၊ အဘယ်မယား ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ဝံးမယားမှလည်း အသံပြောင်း စနစ်အရ ဘယ်မယား၊ အဘယ်မယား၊ ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ရာဇကုမာရ် ကျောက်စာနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ဤသို့ စဉ်းစားရပါသည်။

၁။ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ စာ-၂၉
၂။ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်းက တရုတ်စကား ‘ပေအီ’ (ချစ်မြတ်နိုးဖွယ်) မှ ဆင်းသက်လာမည်လောဟု တင်ပြသည်။

ရဟန်းတော်များကို ရှေးက ဦးပညာ၊ ဦးစန္ဒိမာ စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။
ယခု ဘဒ္ဒန္တစန္ဒိမာ သဖြင့် ပြောင်းလဲ သုံးစွဲလာသည်။ ဘဒ္ဒန္တ = သင့်အား ကောင်းခြင်း ဖြစ်ပါစေဟု
ဆိုလိုသဖြင့် ဘဒ္ဒန္တသည် ကောင်းမြတ်သူဟု ဆိုလိုပါသည်။

ဘဒ္ဒေနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက ကိုးခန်းပျို့တွင် ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားနှင့်
ဗဟုပုတ္တိကာတို့ လမ်းမှာတွေ့ဆုံစဉ် ပုရောဟိတ်က “ဆိတ်ဆိတ်မနေ၊ နှုတ်သံခြေနှင့်၊ ဘဒ္ဒေနှမ”
ဟုခေါ်ဆိုပုံရေးဖွဲ့သည်။ နှမ၊ အရှင်မ ဟုခေါ်ဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ နှမတော်စပ်မှု မရှိသော်လည်း
တော်စပ်သလို သဘောထားသည်။ အရှင်မသည် ဤနေရာတွင် အိမ်ရှင်မဟု မဆိုလို၊ အရှင်သခင်မဟု
ရှိသေလေးစားမှုအရ၊ ယဉ်ကျေးစွာ သုံးစွဲခေါ်ဝေါ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ သြဘာသ၊ ဦး၊ ဝေဿန္တရာဇာတ်တော်ကြီး၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၂။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ ပုဂံ ရာဇကုမာရ် မြန်မာကျောက်စာ။
- ၄။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေး နှင့်
စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်။
- ၅။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ကိုးခန်းပျို့၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။

၁။ ကိုးခန်းပျို့၊ အပိုဒ်-၈

ဟပြဆော

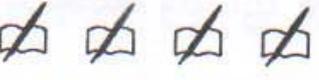
ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာတွင် မင်းသားက ခမည်းတော်အား ရွှေဆင်းတု ပြုလုပ်၍ အပ်နှံသောအခါ မင်းကြီးက ကောင်းလေအံ့တည်း၊ ကောင်းလေအံ့တည်းဟု ချီးမွမ်းသာစုခေါ်တော်မူသည်။ မြန်မာကျောက်စာ၌ ထိုခေတ်ရေးနည်းအရ “ကောင်လှေ့ငှာတေဟ်” ဟုရေးထိုးသည်။ ပါဠိဘာသာ ကျောက်စာ၌ “သာဓု သာဓုတိ ဝတ္တာန” ကောင်းစွ၊ ကောင်းစွ ဟုမိန့်တော်မူသည်ဟု ရေးထိုးသည်။ မွန်ကျောက်စာမှာ “ထိစ်အာ ထိစ်အာ” ကောင်းစွ ကောင်းစွ ဟုရေးသည်။ ယူကျောက်စာတွင် “ဟပြဆော ဟပြဆော” ကောင်းပြုသော ကောင်းပြုသော ဟုရေးပါသည်။

ဟပြဆော၊ ကောင်းပြုသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရပုံကို သေချာစွာ ရှင်းမည်။ သာဓု > သာ > သ > ဟ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာသည်။ ယူကျောက်စာ၌ မွှော ဟုရေးခဲ့ တွင် ဟ သည် ကြိယာဝိသေသနအဖြစ် မွှော စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်ကို အထူးပြုသည် မင်းကြီးကျေးဇူးကို ကောင်းစွာ ဆင်ခြင်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

ပြသည် ပယောဂမှ ဆင်းသက်လာသည်။ လုံ့လ၊ အားထုတ်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ပြုသည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ မွန်ကျောက်စာ တစ်နေရာမှာ သွိုင် ပသာဓုကာရ်၊ မင်းကြီးသာဓုခေါ်မူ ပြုသည်ဟု ‘ပ’၏ အနက်ပြန်ဆိုရသည်။ မွန် ရွှေစည်းခုံ ကျောက်စာ ‘ခ’ စာမျက်နှာ စာကြောင်းရေ (၄၈) မှာ “ဗူးပဒုံဟိစ်၊ ဗူးပဒုံဟိစ်” သင်တို့ ကောင်းမှုပြုကြလော့ သင်တို့ကောင်းမှုပြုကြလော့ဟု ကျန်စစ်မင်းကြီးက အမိန့်ရှိပုံ ရေးထိုးသည်။ ဤနေရာတွင် ‘ပ’သည် ပြုသည်ဟုပင် ဆိုလိုပါသည်။

ဗူးက သင်တို့၊ ဒုံဟိစ်က ကောင်းမှုဖြစ်ပါသည်။ တစ်ချိန်က မြန်မာနိုင်ငံသို့ အစိုးရ ဧည့်သည်တော်အဖြစ် ကြွရောက်လာသော ထိုင်းဘုရင့်သမီးတော်၏ နာမည်က ‘သီရိဒုံ’ ဖြစ်သည်။ သီရိဒုံဟိစ်ကို ချုံ့ထားဟန်ရှိသည်။ ကောင်းမှုအထွေထွေဖြင့် ကျက်သရေဆောင်သူဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဒုံဟိစ်သည် ဓမ္မဟိတမှ ဆင်းသက်လာနိုင်သည်။

ဆောသည် မြန်မာလို ‘သော’ ဖြစ်ပါသည်။ ဟပြဆောကို ဘာသာပြန်လျှင် ကောင်းပြုသောဟုသာ ပြန်ဆိုရပါသည်။ ပြနှင့်ပတ်သက်၍ ပြောရလျှင် စုန်းကဝေ နတ်ပြုစားသည်ကို ပယောဂဝင်သည် သုံးနှုန်းခြင်းက ပယောဂမှ ပြ ဆင်းသက်လာကြောင်း ထင်ရှားသော အထောက်အထားဖြစ်သည်။ ပြ မှ ပြုသို့ ပြောင်းလဲပြောဆို သုံးနှုန်းရန်လည်း မခက်တော့ပါ။ ယူကျောက်စာ တစ်နေရာ၌ ပြုမူကို ပြဗူဟု ရေးထိုးပါသည်။

၁။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၊ စာ-၃၇၊ ယူကျောက်စာ။

ရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာတွင် ရွှေဘုရားကို ဖြစ်ဟုရေးသည်။ ထသည် ရွှေ ဖြစ်သည် ဘုရားဖြစ်ပါသည်။ ဖြစ်ဘုရားနှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာပါမည်။ အမရကောသဋီကာအဖွင့် အဘိဓာန်၌ ဘုရားပရိယာယ် ၂၅-ပုဒ်မှာ ဖြစ်ပါ။ ကျော်အောင်စံထား၏ ပါဠိအဘိဓာန်၌ ဘုရားပရိယာယ် ၃၉-ပုဒ်မှာလည်း ဖြစ်ပါ။ သို့သော် ဖြစ်သည် ဖြစ်မှ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ဖြစ်သည် ဝိဿနိးဟု အနက်ရသည်။ ဟိန္ဒူလူမျိုးတို့က ဝိဿနိးကို ဘုရားဟု ယူဆသကဲ့သို့ ပျူလူမျိုးတို့ကလည်း ဘုရားဟု ယူဆနိုင်သည်။ ဤသို့ ပျူအဘိဓာန်မှာ ဦးသာမြတ်က တင်ပြထားသည်။

ဤအယူအဆကို မနှစ်သက်ပါ။ ရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာမှာ ဘုရားပရိယာယ် ၃-မျိုးတွေ့ရသည်။ တထာဂတ၊ ဗုဒ္ဓနှင့် ဖြစ်တို့ဖြစ်သည်။ သရေခေတ္တရာ မောင်ကန်ပျူစာများမှာ ဘုရားက အမိန့်ရှိသည်ကို “တထာဂတော အာဟ” ဟုရေးသည်။ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၌ ဗုဒ္ဓဟု ရေးမည့်အစား ဗုဓဟုရေးသည်။ တထာဂတ၏ အနက်ဖွင့်မှာ ရှေးဘုရားတို့ကဲ့သို့ အလားရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၊ ရဟန္တာ၊ သတ္တဝါ ဖြစ်၏။ ဗုဒ္ဓ၏ အနက်ဖွင့်မှာ သစ္စာလေးပါးကို သိတော်မူပြီးသည်၊ ဘုရား၊ ပညာရှိဖြစ်သည်။

၁ မှော်ဇာဆင်းတုတော် ပလ္လင်ပတ်လည်စာ အပိုင်း ၂-တွင်၊ ပျော်ဈာဟု ဘဂဝါကို ပေါင်းထားသည်။ ဘဂဝါသည် ဘုန်းတော်အလွန်ကြီးတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားဖြစ်သည်။ ဘဂဝါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော် ၉-ပါးအနက်၊ ၉-ခုမြောက်ဖြစ်သည်။ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် သုံးသည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ အလင်္ကာသဘောအရဆိုလျှင် ဂုဏူပစာ ဖြစ်သည်။

၂ အရဟံသည် လူနတ်တို့၏ ပူဇော်ခြင်းကိုထိုက်သောဟု အဘိဓာန်က ဖွင့်ပါသည်။ ခပ်သိမ်းသော ကိလေသာတို့မှ ဝေးတော်မူ၏ဟူ၍ ပရိတ်ကြီးနိဿယမှာ အနက်ပေးသည်။ ဤအရဟံသည် ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါးအနက် ပထမဦးဆုံး ဂုဏ်တော်ဖြစ်သည်။ ဘဂဝါဘုရား ဂုဏ်ပုဒ်သည် ဘုရားဟု ယူဆရသည်။ အရဟံ ဂုဏ်ပုဒ်သည်လည်း ဘုရားဟု ယူဆရပါသည်။ အလင်္ကာအနေဖြင့်သော် ဂုဏူပစာ ဖြစ်ပါသည်။

အရဟံ > ရဟ > ဖြစ် အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာသည်။ အရဟံ နှင့် ဘဂဝါ၊ ဗုဒ္ဓ၊ တထာဂတတို့ကို ဘုရား၏ ပရိယာယ်အဖြစ် သုံးရခြင်းမှာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော စသော ရှည်လျား၍ အဆိုခက်သော ဂုဏ်ပုဒ်တို့ကို မရွတ်မဆို လိုသောကြောင့် ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် ဖြစ်သည် ဖြစ်မှ ဆင်းသက်မလာ။ အရဟံမှ ဆင်းသက်လာ၍ ပူဇော်ထိုက်သောဘုရား၊ ကိလေသာမှ ဝေးတော်မူသော ဘုရား၊ အကျဉ်းချုံး၍ ဆိုရသော် ဖြစ်သည် ဘုရားဟု ဆိုလိုပါသည်။

၁။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၂
 ၂။ ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်၊ ပထမတွဲ၊ စာ-၁၂၄

မယား

ရာဇကုမာရ်ပျူကျောက်စာတွင် 'ဝံး မယား၊ ဥဝေါ မယား' ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ အဗယ်မယား၊ ဘိသိက်ခံ မိဖုရား မယားဟု ဆိုလိုသည်။ မှော်ဇာပလ္လင်ပတ်လည်စာ အပိုင်း-၂၊ အပိုင်း-၃ တို့မှာ မြီးယ ဟူ၍ ရေးသည်။ ဤမြီးယသည်ပင် ပုဂံခေတ် ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာ၌ မယား ဖြစ်လာသည်။

မယားကို ပါဠိ၊ သက္ကတတို့က ဆင်းသက်လာသည်ဟု လည်းကောင်း၊ မြန်မာစစ်စစ် ဖြစ်သည်ဟု လည်းကောင်း ပညာရှင်များ စဉ်းစားကြသည်။ ပါဠိ၊ သက္ကတက ဆင်းသက်လာပုံ လေ့လာပါမည်။ ဘရိယာ ပါဠိသည် မယားဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ဘရိယာတွင် ရိ ချန်သော် ဘယာ ဖြစ်လာသည်။ ဘမှ မသို့ အသံပြောင်းသည်။ ခင်ဗျား၊ ခင်များ တို့ကို သာဓကပြု၍ ကြည့်ပါ။ ဗနှင့် မအသံ ပြောင်းသည်။ ဝဂ်တူသဖြင့် ပြောင်းသည်။ မယာ > မယားဟူ၍ နောက်ထပ်ပြောင်းသည်။

သက္ကတ၊ ဘာယီသည် မယားဖြစ်၏။ ဘမှ မသို့ပြောင်း၊ မယီ > မြယာ > မြီးယာ > မြီးယ သို့ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလာသည်။ သရေခေတ္တရာပျူ၌ မြီးယ တွေ့ရခြင်းသည် ဘရိယာ (ပါ)နှင့် သက္ကတ၊ ဘာယီ တို့ ၂-လုံးအနက်၊ ပျူတို့သည် ဘာယီ (သ) စာလုံးကို ယူကြောင်း ထင်ရှားစွာ လေ့လာသိရှိနိုင်သည်။

မြန်မာလို ဤသို့ကြံသည်။ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်းမှာ ဦးဖိုးလတ်က ဝိယောက်ယာ၊ မိယာ တို့၏အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ယောက်ျား၊ မိန်းမ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆုံစည်းပြီး ပေါင်းသင်းဆက်ဆံပြီး အိမ်ထောင်ပြုပြီးသူများဟု တင်ပြသည်။ ယာ = ယား = ညား = တွေ့ကြုံဆုံစည်းဟု အနက်ကောက်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

မင်္ဂလာရတုပေါင်းချုပ် ပဒုမရတုတွင် မယား၏အဓိပ္ပါယ်ကို မန်လည်ဆရာတော်က 'မယားဆိုသည်မှာ ယောက်ျား ကျိကျိ၊ ယားချိချိ နှင့် ရှိသည့်ထိုအခါ၌ . . . လွန်သာသာသည်၊ ခံသာမငြီးစေ၊ လင်ယောက်ျားတို့၊ အယားဖျောက်အောင်၊ ဆောင်ရွက်နေ့ည တမမသည်၊ ယားကဖျောက်တတ်လေ၍၊ ထို့ကြောင့်ပေ၊ လူ့ပြေရေးအဟို အိမ်သူသက်ထား ကြင်ဖော်များကို မယားဟူ၍ဆို၏" ဟုအနက်ဖွင့်သည်။ ယောက်ျားတို့ ကိလေသာကို အယားပြေအောင် ဖျောက်သောကြောင့် မယားဟု ဆိုလိုပါသည်။

၂မြီးယ မှ ပျူ မယား သို့လည်းကောင်း၊ မြန်မာ မိယာ သို့လည်းကောင်း ပြောင်းလဲသွားကြောင်း ပျူရာဇကုမာရ် ကျောက်စာနှင့် ပုဂံကျောက်စာများက သက်သေခံနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာလို အနက်ဖွင့်သည်များ လျော်ကန် သင့်မြတ်သော်လည်း အမှန်တကယ် မယား၏

၁။ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း၊ ဒုတိယတွဲ၊ စာ-၃၀၀
၂။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၂

ရင်းမြစ်မှာ ဘရိယာ သို့မဟုတ် ဘာယီ သာလျှင် ဖြစ်ပါသတည်း။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ မှော်ဇာဗောဗောကြီး တောင်ကန်ဝက်ခေါင်းကုန်းမှ ရသောဆင်းတုတော် ပလ္လင် ပတ်လည်စာ အပိုင်း-၂၊ အပိုင်း-၃။
- ၂။ ဖိုးလတ်၊ ဦး၊ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း၊ ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ မန်လည်ဆရာတော်၊ မင်္ဂလာရတုပေါင်းချုပ်။
- ၄။ ဟုတ်စိန်၊ ဦး၊ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ ပုံနှိပ်ရေး နှင့် စာရေးကိရိယာဌာန၊ ရန်ကုန်။

အဆွေ

ရာဇကုမာရ်မြန်မာကျောက်စာတွင် ဂူဘုရားအား လှူခဲ့သော ကျွန်တို့ကို နှိပ်စက်ခြင်းပြုလျှင် သားဖြစ်စေ၊ မြေးဖြစ်စေ၊ ဆွေမျိုးဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးဖြစ်စေ၊ အရိမေတ္တယုဘုရား မဖူးရပါစေနှင့်ဟု ကျိန်ဆိုသည်။ ဤအကြောင်းကို “ငါသာ လည်ဂေါင်၊ ငွေ့ဝယ်လည်ဂေါင်၊ ငါအဆွယ် လည်ဂေါင်၊ သူတစ်ထူလည်ဂေါင်” ဟု ရေးထိုးသည်။

ပါဠိဘာသာကျောက်စာက “ပုတ္တောမေဝါ၊ ပ-ပုတ္တောဝါ၊ အညောဝါပန ဉာတကော” ဟုရေးသည်။ မွန်ဘာသာ ကျောက်စာက “ကောန်ဇယ်လး၊ စောဝ်ဇယ် လး၊ ကုလောဇယ်လး၊ ညးဇွှင်လး” ဟုရေးသည်။ ပျူဘာသာကျောက်စာက ဂိသဋ္ဌေ၊ ဂိပိလေ၊ ဂိဩဋ္ဌေ၊ မြဇနဋ္ဌေ” ဟုရေးသည်။

သာမန်လေ့လာလျှင် မူတစ်ခုကို အခိုင်အမာထား၍ ဘာသာပြန်သည်ဟု ပြောနိုင်သည်။ ခိုင်မာပြီး ကျွမ်းကျင်သော ပါဠိဘာသာကျောက်စာကို ထားမည်ဟု ထင်ရသော်လည်း မူအဖြစ်မထား။ ခိုင်မာပြီး ကျွမ်းကျင်သူ အများအပြားရှိသော မွန်ကျောက်စာကိုလည်း မူအဖြစ် မထားပါ။ မခိုင်မာသေးသော၊ ကျွမ်းကျင်သူလည်း နည်းသေးသော မြန်မာဘာသာ ကျောက်စာကို မူအဖြစ် ထားသည်။

“ငါ့အဆွေ” ဟူသောအသုံးအနှုန်းကို လေ့လာမည်။ အဆွေသည် ဆွေမျိုး၊ အဆွေအမျိုးနှင့် မိတ်ဆွေဟူသော အနက်အဓိပ္ပါယ် (၂)မျိုးထွက်သည်။ ကိုးခန်းပျို့တွင် မင်းကြီးနှင့် ဆွေပုဏ္ဏားပုရောဟိတ် စကားပြောခန်း၌ “ဆွေပုဏ္ဏား၌၊ တော်ငြားကြိုက်မိ၊ သားတည်းရှိမူ” ဟုဆိုရာတွင် ဆွေသည် အဆွေ၊ မိတ်ဆွေကို ဆိုသည်။ အကြောင်းမူကား မင်းကြီးနှင့် ပုရောဟိတ် ဆွေမျိုးမတော်။

လောကနီတိ၊ ပဏ္ဍိတကဏ္ဍ၊ စာပိုဒ် (၃၃)၌ ကာကဂ္ဂဟေ၊ ကျီးတည်းချီမူကား၊ ပိယေပိယေ၊ ချစ်ဆွေ ချစ်ဆွေဟု မြည်တတ်၏ဟု နိဿယ ပြန်သည်။ ချစ်ဆွေမှာ ချစ်သောမိတ်ဆွေဟု ဆိုရပါသည်။ အကြောင်းမူကား ကျီးနှင့်ဖားသည် ဆွေမျိုးမတော်ပါ။

“အဆွေ” သည် ဆွေမျိုးဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားသိသာ၏။ ဆွေမျိုးကို ပါဠိလို ဉာတက၊ ကုလော ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ပါဠိကျောက်စာက ၂ဉာတကကို သုံးသည်။ မွန်ကျောက်စာက ကုလောကို သုံးသည်။ ပျူကျောက်စာကမူ ဩကို သုံးသည်။ ဩသည် ပါဠိ၊ ဝယဿ၊ သက္ကတ၊ ဝယသျ တို့မှ ဆင်းသက်လာသည်။ သျ > ဩ > ဩ။ မိတ်ဆွေ ဟု ဆိုလိုပါသည်။

ထို့ကြောင့် “အဆွေ” ကို ဆိုင်ရာဘာသာသို့ ပြန်ဆိုကြရာ၌ ပါဠိ နှင့် မွန်ဘာသာတို့မှာ ဆွေမျိုးအနက်ဖြင့် ပြန်ဆိုကြသော်လည်း ပျူဘာသာကမူ မိတ်ဆွေအနက်ဖြင့် ဘာသာပြန်ထားသည်။

၁။ ရာဇကုမာရ်မွန်ကျောက်စာလေ့လာချက်၊ စာ-၂၅

၂။ ရာဇကုမာရ်ပါဠိကျောက်စာ၊ စာ-၃၈

မွှော နှင့် မွှော

ပေါင်းမယားဥသား ရာဇဂုမ ဝိသိဥမိ ဥဒိဝိ မွှောမ ပေါတူးတော ဥကျွေး ခြော ဒိ ဝိ မွှောဟား သုံးဒံ။

ထိုအဘယ်မယား၏သား ရာဇဂုမာန်ဖြစ်သည် အမည်။ မိမိကို ကျွေးမွေးသော မင်းကြီး၏ ကျေးဇူးကို အောက်မေ့ရကား။

ပျူဘာသာရာဇဂုမာန်ကျောက်စာ၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို အထက်အတိုင်း ဘာသာပြန်သည်။ မသင့်လျော်ဟု ထင်သည်။ မွှောသည် အောက်မေ့သည် ဖြစ်လျှင် မွှောသည်လည်း အောက်မေ့သည် ဖြစ်ရမည်။ ပျူအဘိဓာန်၌ မွှော၏ အနက်ဖွင့်မထားပါ။ မူရင်း မွှောသည် မွှောသို့ ပြောင်းနိုင်၏။ ပျူဘာသာမှာ သံပျော့မှ သံမာသို့ ပြောင်းလေ့ရှိသည်။

မွှောသည် ပါဠိ၊ သက္ကတ မတီ မှ ဆင်းသက်လာသည်။ အောက်မေ့သည်။ သတိရသည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ မတီကို ဝိစာရဟု ထပ်ဆင့်အနက်ဖွင့်သည်။ ဝိစာရ၏ အင်္ဂလိပ်လို အဓိပ္ပါယ်မှာ verdict, thought, an idea, imagination, , comtemplation, meditation, reasoning, conception, reflection ဖြစ်ပါသည်။

ဤစာလုံးနှင့် ပတ်သက်၍ မြန်မာကျောက်စာက 'မွှေး'ဟု ရေး၏။ မွန်ကျောက်စာက ကူညိမ်ဒီကို ဟုရေးသည်။ မွန်ကျောက်စာက မိမိကို မွေးကျွေးသောဟုဆို၏။ အကြောင်းအရာတို့ကို ချဲ့ထွင်၍ အကျယ်တဝင့်ရေးသော ပါဠိကျောက်စာက ။ “သရန္တော ဓမ္မရာဇဿ၊ မဟန္တံ ဂုဏသဉ္စယံ” ဟူ၍ရေးသည်။ တရားမင်း၏ ကြီးမားသော ဂုဏ်ကျေးဇူးအစုကို ဟူ၍ဆိုပါသည်။ ကြီးမားသော ဂုဏ်ကျေးဇူးဟုပြောလျှင် မိဘက သားကိုကျွေးမွေးပြုစုစောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းမှု မှန်သမျှအားလုံး အကျုံးဝင်သွားသည်။ မွေးကျွေးသည် ဤမျှအနက်ကောက်၍မရ။ မြန်မာကျောက်စာ 'မွှေး'သည် ပါဠိကျောက်စာလိုပင် ကျွေးမွေးပြုစုစောင့်ရှောက်မှု မှန်သမျှ ပါဝင်နေသည်။

ထို့ကြောင့် မွှောသည် ဤစာပိုဒ်မှာ ကြိယာဝိသေသနဖြစ်သည်။ သတိတရဟု ဆိုလိုသည်။ ဒီသည် ပြုသည်ဟု အနက်ရသည်။ သတိတရ ပြုခဲ့သည်ဟု အနက်ကောက်ရမည်။ သို့အတွက် ထိုအဘယ်မယား၏ သား ရာဇဂုမာန်ဖြစ်သည် အမည်။ မိမိကို သတိတရပြုခဲ့သော ထိုမင်းကြီး၏ ကျေးဇူးကို အောက်မေ့ရကားဟု ဘာသာပြန်ရမည်။

သို့သော် ဥဝံဒိ ဖြစ်မှသာ ဤအဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ယခု ဥဒိ ဖြစ်နေသည်။ ဥဝံဒိ ဖြစ်ရန် အလားအလာ များစွာရှိသည်။ ပျူတို့သည် သန္နိသဘောကို ကောင်းစွာနားလည်သည်။ စနစ်တကျ

၁။ ရာဇဂုမာန်မွန်ကျောက်စာလေ့လာချက်၊ စာ-၂၁

၂။ ရာဇဂုမာန်ပါဠိကျောက်စာ၊ စာ-၃၇

အသုံးချသည်။ သန္နိ အလွန်ကျွမ်းကျင်သည်။ ပရဇနမှ သန္နိပြု၍ မြဇနလုပ်လိုက်သည်။ ဝဇနိုကို သန္နိလုပ်သောကြောင့် ဖြစ်လာသည်။ သရေခေတ္တရာ အရိုးအိုး ပျူစာများမှာ တက်ခ မှ တိဖြစ်လာသည်။ မဟာထေရ်မှ မှဌေ ဖြစ်လာသည်။ သရေခေတ္တရာ ဟောဟောကြီး ပလ္လင်ပတ်လည်ပျူစာတွင် သျှရီအန္တ မှ သျှန္တိဖြစ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ဥဝံ + ဒိမှ သန္နိသဘောအရ ဥဒိဖြစ်လာသည်။

ပျူတို့သည် ကျောက်စာရေးထိုးရာ၌ မေ့ကျန်တတ်သော သဘာဝကို တွေ့ရသည်။ သရေခေတ္တရာ ဟောဟောကြီး ပလ္လင်ပတ်လည်စာတွင် အစဦးဆုံးစာလုံးကို ၂သီ ဟုရေးသည်။ အမှန်က သြီသာ ဖြစ်ရမည်။ ပုဂံတောင်ဂူနီဘုရားကျောက်စာ၌ ဤအမှန်စာလုံး သြီကို အသေအချာ တွေ့ရသည်။ ပုဂံရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာမှာ သဂသိဝရ ဟုရေးသည်။ အမှန်က သယ်သေနဝရ ဖြစ်သည်။ န တစ်လုံးကျန်ခဲ့သည်။ ထိုကျောက်စာမှာပင် မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿ အစား မူဂဠုဒ္ဒိသဟုရေး၍ ထွ ကျန်ခဲ့သည်။ ဤစာပိုဒ်၌ ဥဝံဒိ ဟုရေးလိုသော်လည်း ဝံ ကျန်ခဲ့၍ ဥဒိဖြစ်လာသည်။

သုဂတောကို ပါဠိအဘိဓာန်၌ ကောင်းသောအလားရှိသည်ဟု အနက်ဖွင့်သည်။ ပျူတို့က သုဂတ ပတွာ ဟူ၍ ကောင်းစွာရောက်၍ဟု ကြိယာဝိသေသန အဖြစ်သုံးသည်။ တကယ်ဆိုလျှင် အဘိဓာန်မှာ သုဂတသည် ကြိယာဖြစ်၏။ သို့သော် ပျူတို့က ကိုယ့်နည်းကိုယ့်ဟန်ဖြင့် ကြိယာဝိသေသနအဖြစ် သုံးလိုက်သည်။ အလားတူ မ္ဗောသည် ကြိယာသာ ဖြစ်သော်လည်း ပျူတို့က ကြိယာဝိသေသနအဖြစ် သုံးသည်။ အများသိ ဤကျွတ်ဟူသော ဆိုထုံးနှင့်ကိုက်ညီသောသဘောကို လေ့လာသိရှိရသည်။ ဘာသာတစ်ခုမှ အခြားဘာသာတစ်ခုသို့ ပြောင်းလဲသုံးစွဲရာတွင် သဒ္ဒါမရှိဟူသော အဆိုမှန်ကန်သည်ကို တွေ့ရသည်။

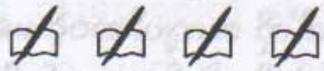
ထို့ကြောင့် မ္ဗောနှင့် မ္ဗော၊ သာမန်အနက်တူသည်။ ဥဒိသည် ဥဝံဒိဖြစ်နိုင်သည်။ အလားအလာ ရှိသည့် လေးဘာသာ ဤအပိုဒ်အနေအထားနှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်းဖြင့် ဥဝံဒိဖြစ်နိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဥဝံဒိဖြစ်သော် ဘာသာပြန်ရာ၌ မိမိကို အမှတ်တရ ပြုခဲ့သော မင်းကြီးကျေးဇူး အောက်မေ့ရကားဟု ပြန်ဆိုရပါမည်။

ဤစာပိုဒ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဒေါက်တာဘလက်ဒင်က ဤသို့ပြန်သည်။ Being mindful of the benefits where with the king had nourished him. ဦးတင်ဦးက ဤသို့ဘာသာပြန်သည်။ Being mindful of the king's beneficence in bringing him up. nourish သည် အာဟာရ ဖြည့်တင်းရုံမက အဖက်ဖက်ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်တင်းသည်ကို ဆိုလိုသည်။ bring up သည် အစစအရာရာ ပြုစုပျိုးထောင်သည်ကို ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ ဘက်စုံဖြည့်တင်းပြုစု ပျိုးထောင်ခဲ့သည်ကို သတိရသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ကျွေးမွေးကိစ္စ မပါဝင်။

သို့အတွက် ကျွေးမွေးသည်ကို သတိရသည်ဟူသော ကျဉ်းမြောင်းသော အနက် ထွက်သည့် မ္ဗော - ကျွေးမွေးသည် ဟူသည့် ဘာသာပြန်ကို ပြင်ရမည်။ ပြင်ရန်အတွက် မ္ဗောကို သတိတရ

၁။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၃၊ ၄၂
၂။ ပျူဖတ်စာ၊ စာ-၄၃၊ ၄၂

ကြိယာဝိသေသန အဖြစ်သုံးရမည်။ ဤသို့သုံးနိုင်ရန် ဥဒိသည် ဥဝံဒိလည်း ဖြစ်ရမည်။ အချုပ်ဆိုရသော် မွှော နှင့် မွှော သည် အနက်အဓိပ္ပါယ် တူနေပါသည်။ မွှော - ကျွေးမွေးမဟုတ်ပါ။ မွှော - သတိတရဟု ဘာသာပြန်ရမည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ရာဇကုမာရ်မြန်မာကျောက်စာ။
- ၂။ သန်းဆွေ၊ ဒေါ်၊ ရာဇကုမာရ်မွန်ကျောက်စာ လေ့လာချက်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ တင့်လွင်၊ ဦး၊ ရာဇကုမာရ်ပါဠိကျောက်စာလေ့လာချက်၊ စိုးမိုးမိတ်ဆက်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၄။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၅။ မှော်ဇာဗောဗောကြီး တောင်ကန်ဝက်ခေါင်းကုန်းမှ ရသောဆင်းတုတော် ပလ္လင် ပတ်လည်စာ၊ အပိုင်း-၂၊ အပိုင်း-၃။
- ၆။ အရိုးအိုးပျူစာများ။

ဝါ

အများသိသော 'ဝါ'မဟုတ်။ မြန်မာဘာသာ 'ဝါ' လည်းမဟုတ်။ ပါဠိဘာသာ 'ဝါ' ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဤစာတမ်းတွင် ပါဠိ 'ဝါ'ကို အကျယ်တဝင့် မလေ့လာ။ ပါဠိ 'ဝါ' မှ ပြောင်းလဲလာသော မြန်မာဘာသာ၊ မွန်ဘာသာ၊ ပျူဘာသာ 'ဝါ' ကိုယ်စားလှယ်ကို လေ့လာမည်။

ပုဂံ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ၌ ငါ့သားလည်းကောင်း၊ ငါ့မြေးလည်းကောင်း၊ ငါ့အဆွေလည်းကောင်း၊ သူတစ်ထူးလည်းကောင်း ဟုပြောဆိုရာတွင် ပါဠိဘာသာဖြင့် “ပုတ္တောမေဝါ၊ ပ-ပုတ္တောဝါ၊ အညောဝါပန ဉာတကော” ဟုရေးသည်။ မွန်ဘာသာဖြင့် “ကောန်ဇယ်လး၊ စောဝ်ဇယ်လး၊ ကုလောဇယ်လး” ဟူ၍ ရေးသည်။ ပျူဘာသာက “ဂိသးဋ္ဌေ၊ ဂိပ္ပိလေ၊ ဂိဩဋ္ဌေ၊ မြဇနဋ္ဌေ” ဟုရေးထိုးသည်။

ရာဇတောဝါ-မင်းဘေးမှလည်းကောင်း၊ စောရတောဝါ-ခိုးသူဘေးမှ လည်းကောင်း။ မနုဿတောဝါ- လူရိုင်းလူပျက်ဘေးမှလည်းကောင်း။ အမနုဿ တောဝါ-ဘီလူးဘေးမှလည်းကောင်း ဟူသော ငယ်စဉ်က ကျက်မှတ်ခဲ့သော ပရိတ်ကြီး နိဿယကို ပြေး၍သတိရသည်။ ဝါ ပါဠိသည် မြန်မာဘာသာ ၎င်းနှင့်အနက်တူ ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်နိုင်သည်ကို ဆင်ခြင်မိသည်။

အထက်ပါ မွန်ဘာသာ လး၊ မြန်မာဘာသာ လည်းကောင်း၊ ပျူဘာသာ ဋ္ဌေ တို့သည် ပါဠိဘာသာ ဝါနှင့် အနက်သဘောတူနေပါသည်။ ၎င်းထို့ကြောင့် ဝါ မှ လး၊ ဋ္ဌေ၊ လည်းကောင်း အသီးသီးဆင်းသက် ပြောင်းလဲလာသည်။ ဝါ မှ လး၊ ဋ္ဌေ တို့သည် ဆင်းသက်ရန် မခက်ပါ။ ဝါ > ဝ > လ (ဝဂ်တူ)။ လအက္ခရာရလျှင် လနှင့် သက်ဆိုင်သော သရသံ၊ အသတ်သံ အားလုံးရနိုင်ပါပြီ။ ထို့ကြောင့် လးကို ရပြီ။ လနှင့် ဋ္ဌသည် ဝဂ်လည်းတူ အသံလည်းတူ၍ လ မှ ဋ္ဌ သို့ပြောင်း။ ဋ္ဌေ ကိုလည်းရပါပြီ။

လး၊ ဋ္ဌေသည် 'လေး' ဖြစ်၏။ 'လေး' မှ 'လည်း' သို့ပြောင်းပြီး 'ကောင်း' ပေါင်းသော် 'လည်းကောင်း' ဖြစ်ပါပြီ။ လည်းကောင်းကို သန္နိအနေဖြင့် ၎င်းဟုရေးပါသည်။ သို့အတွက် မြန်မာဘာသာလည်းကောင်း၊ မွန်ဘာသာ လး၊ ပျူဘာသာ ဋ္ဌေ တို့သည် ပါဠိဘာသာ ဝါ မှ ဆင်းသက်ပြောင်းလဲလာသည်ကို အခိုင်အမာ တွေ့ရသည်။

ပါဠိ ဝါကို ဆက်၍ လေ့လာဦးမည်။ အသက်ကြီးသူ၊ ဝါကြီးသူ၊ ဘုန်းကြီး ၅-ဝါ၊ ၆-ဝါ စသဖြင့် ပြောဆိုကြသည်။ ဤဝါသည် ဝသီ၊ နမ္မ ဆင်းသက်လာသော ဝါဖြစ်၏။ ဝသမု ဆင်းသက်လာသည် ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ ဝသ (ဝါ) = နှစ်။ ဝသာန (ဝါ) = မိုးဥတု၊ မိုးကာလ။ သယံတော်တို့ မိုးဥတု၊ မိုးကာလ တစ်ကျောင်းတည်းမှာ သီတင်းသုံးသည်ကို ဝါဆိုသည်ဟုခေါ်သည်။ သယံတို့ သက်န်းဝတ်၍နေသော သက်တမ်းကို (၅)ဝါ၊ (၆)ဝါစသဖြင့် ရေတွက်သည်။ တောင်သူခိုင်းသော နွားကို ခိုင်းသောသက်တမ်း တွက်ရာမှာ (၂)မိုး၊ (၃)မိုး စသဖြင့် ရေတွက်သည်။ နှစ်တစ်နှစ်မှာ

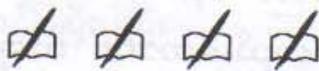
၁။ ရာဇကုမာရ်မွန်ကျောက်စာလေ့လာချက်၊ စာ-၂၅
၂။ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ စာကြောင်း-၂၅

တစ်မိုးသာရှိသောကြောင့် မိုးသည် နှစ်ဖြစ်လာသည်။ မိုးသည် နှစ်ဖြစ်သလို ဝဿသည် နှစ်
jzpf nawn n f 06 > o > ဝါ သည် နှစ် ဖြစ်လာ၍ ဝါကြီးသူ ဆိုသည်မှာ နှစ်ကြီးသူ၊
အသက်ကြီးသူဟု ဆိုလိုသည်။

ဝဿ၊ ဝဿာန > သာန > သန > သွ > သွီး သည် ပျူဘာသာ၌ နှစ်
လာဖြစ်တော့သည်။ မြန်မာစာပေ၌ သုံးသောဝါကို ဆက်၍လေ့လာမည်။ ပါဠိ အဘိဓာန်မှာ
ဝါ = အထူးကြံခြင်း အနက်ကို ဟောသော နိပါတ်ပုဒ်၊ တစ်နည်းကား၊ သို့မဟုတ်၊ အချို့သဖြင့် ဟူ၍
အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။

ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၏ မအူလေးရွာဘွဲ့ မေတ္တာစာမှာ “ရမ္မေ၊ နှလုံးမွေ့လျော်ပျော်ဘွယ်
ရှိထသော၊ ဝါ၊ ကျောက်စရစ်၊ ရှင်မကြီး၊ ရွှေစံသီးတောင်ကျော်၊ ဘီလူးမော်က၊ ငစံကျ၊ ပရိမမော်၊
တောင်အမော်နေ၊ ရွှေဝုံမော်စပ်၊ မော်ကိုးရပ်နှင့် ပညတ်ထင်ထင်၊ ထက်ဝန်းကျင်ကို၊ စီးဝင်မဆုံး၊
ရေယဉ်ဖုံးသောကြောင့်၊ နှလုံးမွေ့လျော်၊ ပျော်ဖွယ်ရှိထသော” ဟူ၍ ရေးဖွဲ့သည်။ ဤစာပိုဒ်၌ ဝါသည်
တစ်နည်းကား၊ သို့မဟုတ် ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ဆောင်သည်ဟု ဆိုရမည်။

ပါဠိ ဝါ မှ လး၊ ငွေ၊ လည်းကောင်း သို့ ဆင်းသက်ပြောင်းလဲပုံ၊ ဝါကြီးသည် ဆိုလျှင်
အသက်ကြီးသည် အနက်ထွက်ပုံ၊ ဝဿ၊ ဝဿာန နှင့် ဝါတို့ဆက်စပ်ပုံ၊ ယင်းတို့မှ ပျူဘာသာ သွီး
ဖြစ်လာပုံ၊ မြန်မာစာပေသုံး ဝါ၏ သဘောသဘာဝများကို အကျယ်တဝင့် လေ့လာနိုင်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ရာဇကုမာရ်မြန်မာကျောက်စာ။
- ၂။ ဒေါ်သန်းဆွေ၊ ရာဇကုမာရ်မွန်ကျောက်စာ လေ့လာချက်၊ တက္ကသိုလ်များပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ တင့်လွင်၊ ဦး၊ ရာဇကုမာရ်ပါဠိကျောက်စာလေ့လာချက်၊ စိုးမိုးမိတ်ဆက်ပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၄။ သာမြတ်၊ ဦး၊ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ ဒီမိုကရေစီပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၅။ ဆန်းလိုက်ဆယ်စောင်တွဲ။
- ၆။ ကျည်းကန်ရှင်ကြီး၊ ကျည်းကန်ရှင်ကြီးမေတ္တာစာများ။

သင်

ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာတွင် သင်္ကြံ၊ အခြား ပုဂံကျောက်စာများ၌ သင်ကြီ၊ သင်လျင်၊ သင်တကာ ဟူ၍ တွေ့ရသည်။ သင်္ဘောတော်ကြီး၊ သင်္ဘောငယ်၊ သင်္ဘောအပေါင်းဟု ဆိုလိုသည်။ ပါဠိအဘိဓာန်၌ သံဃဟုသာ တွေ့ရသည်။ သံသရာ၊ သင်သရာ၊ လက်ခုပ်လက်ဝါးပြောင်း၍ ပြောဆိုရေးသားသကဲ့သို့ သံဃမှ သင်္ဃ၊ သင်္ဃာ သို့ ပြောင်းလဲလာသည်။

သင်္ဃာတို့၏ အသုံးအဆောင်မှာ အတော်များသည်။ သင်္ဃာနှင့် ပတ်သက်၍ သင်္ဃန်း၊ သင်းပိုင်၊ သင်တုန်းဓား၊ သင်ခမ်း၊ သင်ပုတ်၊ သပိတ်တို့၏ ရင်းမြစ်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို လေ့လာမည်။ ဘတ္တ = ဆွမ်း၊ ထမင်း။ သံဘတ္တမှ သင်ပုတ် ဆင်းသက်လာသည်ဆိုလျှင် ကောင်းသောဆွမ်းဟု အနက်ထွက်သဖြင့် ရဟန်းနှင့် ပတ်သက်သည့်သဘော မပါဝင်။ ထို့ကြောင့် သင်ပုတ်သည် သံဘတ္တမှ ဆင်းသက်လာသည်မဟုတ်။ သင် + ဘတ္တ = ရဟန်းစားသောဆွမ်း၊ ရဟန်းကို ကပ်လှူသောဆွမ်းဟု အနက်ရ၍ ဤစကားလုံးမှန်သည်။

သင် + ခန်း = သင်ခမ်း။ ခမ်း၊ ခန်းသည် ကဏ္ဍဟူသော ပါဠိမှ ဆင်းသက်လာ၍ အခန်း၊ အပိုင်း၊ နေရာဟု ဆိုသည်။ ရဟန်းတို့နေသော သီတင်းသုံးသော အခန်း၊ နေရာဟု ဆိုရသည်။ ကချင် နှင့် တိဗက် ဘာသာ တို့၌လည်း ခန်း၊ ခမ်သ်တို့သည် နေရာ၊ အရပ်၊ နယ်၊ တိုင်းဟူ၍ ဆိုလိုသောကြောင့် ခန်းမှာ ပါဠိမှ လည်းကောင်း၊ ကချင်-တိဗက်ဘာသာတို့မှလည်းကောင်း၊ ဆင်းသက်လာသည်ဟု ဆိုရပါမည်။ အစွန်း၊ အစွန်းအနား နေရာများကို မြန်မာက မျက်ခမ်း၊ နှုတ်ခမ်း၊ နားခမ်း (နခမ်း)ဟု ပြောသောကြောင့် ခမ်း သည် မြန်မာဝေါဟာရလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

သင်္ဃန်းကို အကျယ်တဝင့် စဉ်းစားမည်။ သံဃာဋီက ဆင်းသက်သည်ဟု အချို့ကဆိုသည်။ သင်္ဃန်းသုံးမျိုးရှိသည်။ အပေါ်ရုံ၊ သင်းပိုင်၊ နှစ်ထပ်သင်္ဃန်းတို့ဖြစ်သည်။ သံဃာဋီသည် ၂-ထပ်သင်္ဃန်းကို ဆိုသည်။ သင်္ဃန်းဟူသမျှကိုမဆို။ သင်္ဃာဋီ၊ သင်္ဃာဋီ ဟုသာဖြစ်လာနိုင်၏။ အချို့ သင် + ယာတ်ကန်း (မွန်) သို့မဟုတ် ယက်ကန်း (မြန်မာ) တို့က ဆင်းသက်လာသည်ဟု ယူဆသည်။ ယာတ်ကန်း၊ ယက်ကန်းသည် ဖျင်ထည်၊ ချည်ထည်၊ အဝတ်အထည်ဟု ဆိုလိုသည်။ သင် + ယာတ်ကန်း၊ ယက်ကန်းမှာ ယာတ်၊ ယက် ကျေသော်သင်ကန်း၊ သင်္ဃန်းဟူ၍ ဖြစ်လာသောကြောင့် ၃-မျိုး ယူဆသည့်အနက် ဤအယူအဆက ပို၍သင့်လျော်ပါသည်။

ခပိုင်၊ သပိုင်မှာ မွန်ဘာသာဖြစ်၍ ခါးဝတ်ဟု ဆိုလိုသည်။ ရဟန်းတို့အတွက် ခါးမှာဝတ်ရသည်နှင့် အနက်အဓိပ္ပါယ် ကိုက်ညီနေသည်။ သ မှာ သင်မှ ဆင်းသက်လာသည်။ ထို့ကြောင့် ခပိုင်၊ သင်ပိုင်၊ သင်းပိုင်များသည် ရဟန်းတို့ ခါးဝတ်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

သင်တန်းခါးသည် ရဟန်းတို့ ဆံရိတ်ဖြတ်ရန် သုံးသည့်ခါး ဖြစ်သည်။ ခေါင်းကို တုန်း၊ သားငါးကို တုန်း၊ အသီးအပွင့်တုန်း ဟူ၍ ရေးမှ ရိတ်ဖြတ်၊ လှီးဖြတ်၊ ပြတ်စဲ အနက်ထွက်မှန်သည်။ ခေါင်းကိုတုံး၊ သားငါးတုံး၊ အသီးအပွင့်တုံးဟု ရေးလျှင် သတ်ပုံမမှန်။ ချိန်ဆုန်း၊ ခါဆုန်း ဆိုလျှင် တိကျပြတ်သားသော အချိန်ကိုဆိုလိုသည်။ သုညမှ သုန်းသို့ဆင်းသက်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆုန်း၊ သုန်း၊ တုန်း တို့သည် အနက်တူ၊ ရိတ်ဖြတ်၊ လှီးဖြတ်၊ ပြတ်စဲဟု အဓိပ္ပါယ်ရပါသည်။ သို့အတွက် သင် + တုန်း သည် ရဟန်းတို့ ဆံကို ရိတ်ဖြတ်သော ကရိယာ၊ ခါးဟု ဆိုရပါမည်။

သင် + ပတ္တ = ရဟန်း + သပိတ် = ရဟန်းသုံးသော သပိတ်ဖြစ်၏။ ပတ္တ (ပါ) = သပိတ်၊ မြေခွက်။ သယံ၊ သင်၊ ရဟန်း နှင့် ပတ်သက်သော အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း အတော်စုံလင်အောင် ရှင်းလင်း တင်ပြပြီးပါပြီ။ သျှင်မဟာသီလဝံသ၊ သျှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟု ရေးသားပြောဆိုကြသည်။ သင် > သျှင် > သျှင် သို့ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရဟု ရေးလျှင်လည်း မမှား။ မှန်သည်။ သ နှင့် ရသည် ဝင်တူ၍ ပြောင်းလဲနိုင်၏။

အိမ့်ရှင်၊ ဆင်ဖြူရှင်တို့မှာ အရှင်သခင်အနေဖြင့် ရှင်ကိုသုံးသည်။ ငါ့သျှင်၊ အသျှင်ဘုရား တို့မှာ အာလုပ်ဖြစ်၍ သျှင်သုံးရမည်ဟု ပညာရှိအချို့က မိန့်ဆိုသည်။ ငါ့ရှင် = ငါ့သျှင်၊ အသျှင်ဘုရား = အရှင်ဘုရား။ အချင်းချင်း အသံလည်းတူ၊ အနက်လည်းတူသောကြောင့် ထိုသို့မိန့်ဆိုခြင်းမှာ မသင့်လျော်ပါ။ အိမ့်ရှင်၊ ဆင်ဖြူရှင်၊ ငါ့ရှင်၊ အရှင်ဘုရား၊ ရေးသားပြောဆိုလျှင် မှန်ပါသည်။ မှန်ကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြပြီးပါပြီ။

မြန်မာသဒ္ဒါ၊ ကြားနာသူနာမ်စားတွင် သင်၊ မင်း၊ ခင်ဗျား ဟုရှိသည်။ သခင်ဘုရား၊ လူကြီးမင်း၊ သျှင်၊ ရှင်၊ အရှင်သခင်ဟူ၍ ကြားနာသူ ရိုသေလေးစားမှုပြသော သဘောကို တွေ့မြင်ရသည်။ ထို့ကြောင့် သင်သည် ရဟန်းသယံ၊ သင်သည် သျှင်ရဟန်း၊ သင်သည် အသျှင်၊ အရှင်တို့ကို ဆိုလိုသဖြင့် သင်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် ကျယ်ဝန်းသည်။ ဆန်းပြားသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်းများ

- ၁။ ပုဂံရာဇကုမာရ်ကျောက်စာ။
- ၂။ ဖိုးလတ်၊ ဦး၊ မြန်မာစကားအဖွင့်ကျမ်း၊ ဒုတိယတွဲ၊ ပညာနန္ဒပုံနှိပ်တိုက်၊ ရန်ကုန်။
- ၃။ နတ်သျှင်နောင်၊ နတ်သျှင်နောင်ဆိုရတုများ၊ ပိဋကတ်တော် ပြန့်ပွားရေးပုံနှိပ်တိုက်၊ မန္တလေး။

ပျူဘာသာ

မဟာဝိဇ္ဇာတန်း တက်စဉ်က ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာ သင်ကြားရပါသည်။ နောင်အခါ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းမှာ ဤကျောက်စာကို သင်ကြားပို့ချသော ဆရာဖြစ်လာပါသည်။ မကွေးကောလိပ်မှာ ဆရာ၊ ဆရာမတို့ကို ဤကျောက်စာ သင်ပေးရပြန်ပါသည်။ ယခု ပါရဂူအကြိုတန်း၌ ဤကျောက်စာ သင်ပေးရသည်။ ယခင်က ထူးခြားသော အတွေးအခေါ်များစွာ မရခဲ့ပါ။ သို့သော် ပါမောက္ခ ဦးချမ်းမြေ့၏ ဝမ်းဆိုင်သည်မှာ ဝရ မှ ဆင်းသက်လာသည်ဟူသော အတွေးအခေါ် အမှတ်ထင်ထင်ရခဲ့သည်။

ယခု စာသင်ပေးရစဉ် ထူးခြားသော အတွေးအခေါ် အမြောက်အများ ရလာသည်။ ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာ၌ ပျူစကားလုံး ဟူသမျှ ပါဠိ (သို့မဟုတ်) သက္ကတမှ ဆင်းသက်လာသည်ဟူသော အတွေးအခေါ် ပီပီသသ ရရှိလာသည်။ ဤသို့ရလာသည်မှာ တစ်နေ့၊ တစ်ရက်ကိစ္စမဟုတ်ပါ။ ရက်-လ-နှစ်ချီ မှ ရလာသည်။

များစွာ ကြိုးစားအားထုတ်ရသည်။ ပါဠိ၊ မွန်၊ မြန်မာ ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာများ၊ ပါဠိအဘိဓာန် ငယ်စဉ်က သင်ကြားခဲ့ရသော မင်္ဂလသုတ်စသော ပရိတ် (၁၁)သုတ်၊ လောကနီတိ၊ ရွှေစည်းခုံမွန်ကျောက်စာ၊ သရေခေတ္တရာပျူစာ၊ ဟန်လင်းပျူစာ၊ အရိုးအိုး ပျူစာများ၊ ဝေါဟာရလိနတ္ထဒီပနီ၊ ပုဂံမြန်မာ ကျောက်စာများ တို့ကို အကြိမ်ကြိမ် လေ့လာရပါသည်။

ပါဠိ၊ သက္ကတ စကားတို့ကို အနည်းငယ်ပြောင်း၍ ပျူဘာသာစကား ဖြစ်လာသည်တို့ကို ရှေးဦးစွာ တင်ပြပါမည်။ ဤသို့ တင်ပြရာမှာ စကားပြောင်းလဲပုံကို သင်္ကေတဖြင့် ပြပါမည်။ အေးအေးဆေးဆေး ဖြည်းဖြည်း လေ့လာကြပါ။ ကြာလျှင် သဘောပေါက်လာမည်။

- ပုတ္တ (ပါ) = သား။
                   ပုတ္တ > တ္တ > တ > စ > သ > သး။
- ပုဂ္ဂေါတြ (သ)၊ ပ-ပုတ္တ (ပါ) = မြေး။
                   ပု > ဗု > ဗူ > ဗို။
- နယ (ပါ) = နည်း။
                   န > နး။
- တတော = ထို။
                   တော > ပေါ။

၁။ ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်၊ တတိယတွဲ၊ စာ-၆၀၆

- ဒဗ္ဗ - ပစ္စည်း။
ဒ > ခြ။
- ဂုဟာ (ပါ) - ဂူ။
ဂူ > ဂေါ။
- ပဘူ (ပါ)၊ ပြဘူ (သ) - အချိန်အခါ။
သမ် > သံး။
- စုတိ (ပါ) - သေသည်။
တိ > စိ > သိ > တိ။
- ဟိသတိ (ပါ)၊ ဟိနသ္မိ (သ) - ညှဉ်းဆဲခြင်း။
ဟိနသ > ဟိညသ > ဟိသ္မိသ > ဟိသ္မိဆ။
- ရူပဏ္ဍိကာရ (ပါ) - လက်ဆောင်။
ပဏ် > ပဏ်း > ပံး။
- ဝဏ္ဏ (ပါ) - အဆင်း။
ဝ > သ > ဆ > ဆး။
- ရူပ (ပါ) - ရုပ်။
ပ > ဗ > ဗော။
- ပဒ (ပါ) - ခြေ၊ ဖဝါး၊ အရိယာတို့ ရောက်အပ်သောတရား၊ အမြိုက်တရား၊ အနက်ကို ဟောနိုင်သော အက္ခရာအပေါင်း၊ အရိယာတို့ ရောက်အပ်သောတရားကို နိဗ္ဗာန်ဟု ယူဆသည်။
ပဒ > ပဒေါ။
- ပဋိမာ (ပါ)၊ ပြတိမာ (သ) - ဆင်းတု၊ ရုပ်တု၊ ရုပ်ပွား။
ပြတိမာ > ဗြတိမာ > ဗြဒိမ။
- ပရဇန (ပါ) - တစ်ပါးသူ။
ပရဇန > ပြဇန > မြဇန။
- ဌပန (ပါ)၊ သ္ဗာပန (သ) - ထားခြင်း။
သ္ဗာပန > သ္ဗပန > သ္ဗဗန။
ထူဝိက (ပါ)၊ သ္ဗူပ (သ)၊ သတ္တူ > သ္ဗော။
- တိ၊ တိယော (ပါ) - သုံး။
ယော > ဟော။
- ဝါ (ပါ) - လည်းကောင်း။
သာကေ - ရာဇတောဝါ၊ စောရတောဝါ။
ဝါ > လာ > လေ > လေး = လည်း။

ဟောရာ (ပါ) - တစ်နာရီ၏ အချိန်၊ တစ်နေ့၏ နှစ်ဆယ့်လေးပုံတစ်ပုံ၊ ဟူးရားဗေဒင်အတတ်။
ဟော > ငွော > ငွေား။

ပါဠိ (သို့မဟုတ်) သက္ကမု များစွာ ပြောင်းလဲလာသော ပျူစကားလုံးများ ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။

အာမန္တေသိ = မိန့်ဆို၏။
ဤစကားလုံးကို စဉ်းစားသောအခါ ငယ်စဉ်က ကျက်မှတ်ခဲ့သော ဓလေ့သုတ် အနက်ကို သွား၍ သတိရသည်။ သိကြားမင်းက အသုရာနှင့် စစ်တိုက်ခါနီးမှာ နတ်တို့အား နတ်မင်းတို့၏ တံခွန်ကိုကြည့်ရန် မိန့်ဆိုသည်။ အာမန္တေသိ ဟူသောပါဠိ တိုက်ရိုက်ပါသည်။ တေသိ > တသိ > တစ > တတ > တဒ > တို့ > တို့း။ ဒေါက်တာ စီအိုဘလက်ဒင်က ၊ ပျူတို့သည် အိန္ဒိယ ဘာသာစကားများကို ရှည်လျှင် အမြီးကိုဖြတ်သည်ဟု မိန့်ဆိုသည်။ အမြီးဖြတ်သည်လည်း များစွာရှိပါသည်။ ရှေ့ပိုင်းဖြတ်သည်လည်း များစွာရှိသည်။ ဤစာလုံးမှာ ရှေ့ပိုင်းဖြတ်ထားသည်။ တွး၊ တွ့ ၊ မယး စသည်တို့ကို သီးခြားခေါင်းစဉ်ဖြင့် တင်ပြပြီးပါပြီ။

အဋ္ဌ = ရှစ်။
အ > ဟ > ဩ > ဩံ။

ဒတ္တ = ပေးသည်။
တ္တ > တ > တူး။

ကတွာန = သွန်းလောင်းသည်။
တွာ > တာ > စာ > ဆာ > ဆ။

ဒါသဗျ (ပါ)၊ ဒါသျှ (သ) = ကျွန်အဖြစ်။
ဒါသျှ > သျှ > တျှ > ဩ > ဩး။

ဇာတရူပ = ရွှေ။
တ > ထ။
မွန်ဘာသာမှာ ရွှေကို ထပ် ဟု သိရပါသည်။ မွန် နှင့် ယှဉ်ကြည့်သော် ရင်းမြစ်အချို့ တူပါသည်။

တပေါ (ပါ) = ခြိုးခြံသည်။
စားချင် အိပ်ချင်သည်ကို တားမြစ်ပါက ခြိုးခြံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
တ > တး။

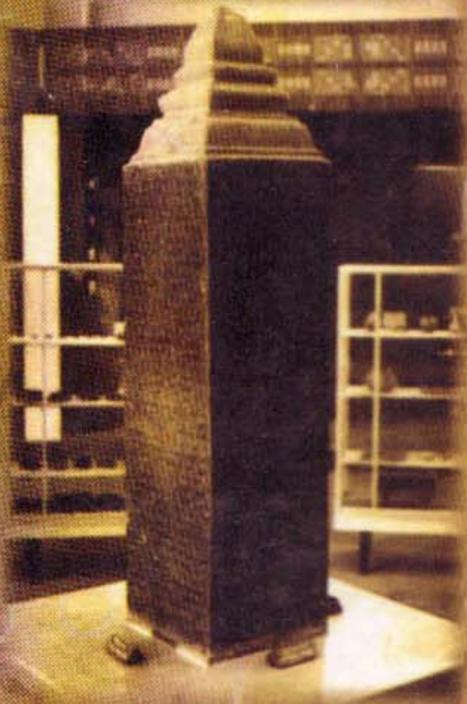
ဝယဿ (ပါ)၊ ဝယသျှ (သ) = မိတ်ဆွေ။
သျှ > ဩ > ဩ။

၁။ မြစေတီပျူကျောက်စာ၊ စာ-၃၉

ပျူနှင့် ပျူကျောက်စာများ

သို့မဟုတ်

ပျူခေတ်ပုဒ္ဒသာသနာ

ဦးအောင်သိန်း

(မဟာဝိဇ္ဇာ ၊ မဟာသဒ္ဓမ္မဇောတိကဓဇ)

အကျိုးဆောင်ကထိက

မန်းတက္ကသိုလ်